လယ်တီပဏ္ဍိတဆရာဦးမောင်ကြီး

ပဋ္ဌာန်းအမေးအဖြေ

(ဒုတိယအကြိမ်)

ဟံသာဝတီ

လယ်တီပဏ္ဍိတ
ဆရာ–ဦးမောင်ကြီး ရေးသားစီစဉ်
အပ်သော

ပဋ္ဌာန်းအမေးအဖြေ

[ရုပ်တရား, နာမ်တရားတို့၏ ပစ္စည်း, ပစ္စယုပ္ပန် သဘော အားဖြင့် အကြောင်းအကျိုး ဆက်လက်ဖြစ်ပွားပုံကို အချုပ် အားဖြင့် ရေးသားစီစဉ်ထားပါသည်။]

ဟံသာဝတီပိဋကတ်ပုံနှိပ်တိုက်
၃၄၉–ဗိုလ်အောင်ကျော်လမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့

၁၃၄၁–ခု (သာသနာ–၂၅၂၃) ၁၉၇၉–ခု

H—323 A [ဟံသာဝတီ] (ဒုတိယအကြိမ်)

ပဋ္ဌာန်းအမေးအဖြေ
ပုံနှိပ်ခြင်း

ပထမအကြိမ်	၁၉၅၆-ခု၊
ဒုတိယအကြိမ်	၁၉၇၉-ခု၊ ဇွန်လ
အုပ်ရေ	၁၀၀၀
တအုပ်	၇-ကျပ်

ဘာသာရေးဆိုင်ရာ စာပေခွင့်ပြုချက်အမှတ် (၅၅)

ထုတ်ဝေသူ	ဦးဇော်ဝင်း (၀၀၀၄) ဟံသာဝတီစာအုပ်တိုက် အမှတ် ၃၅၇-ဗိုလ်အောင်ကျော်လမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့။
ပုံနှိပ်သူ	ဦးဇော်ဝင်း (၀၁၄၇၅) ဟံသာဝတီပိဋကတ်ပုံနှိပ်တိုက် ၃၄၉-ဗိုလ်အောင်ကျော်လမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့။

(မျက်နှာဖုံး ကာလာမောင်ဝင်းမှာ ရိုက်သည်။)

မာတိကာ

ပဋ္ဌာန်းအမှန်၊

ပဋ္ဌာန်းအမေး အဖြေ

ပဏ္ဏာသ

၁။ နိဒါန်း	....	၂
၂။ ပဋ္ဌာန်းပစ္စယုဒ္ဒေသ	....	၁၇
၃။ ပဋ္ဌာန်းပစ္စယနိဒ္ဒေသ	....	
(က) ဟေတုပစ္စည်း	....	၁၉
(ခ) အာရမ္မဏပစ္စည်း	....	၂၁
(ဂ) အဓိပတိပစ္စည်း	....	၂၃
(ဃ) အနန္တရပစ္စည်း	....	၂၇
(င) သမနန္တရပစ္စည်း	....	၃၁
(စ) သဟဇာတပစ္စည်း	....	၃၁
(ဆ) အညမညပစ္စည်း	....	၃၅
(ဇ) နိဿယပစ္စည်း	....	၃၇
(ဈ) ဥပနိဿယပစ္စည်း	....	၄၁
(ည) ပုရေဇာတပစ္စည်း	....	၄၅
(ဋ) ပစ္ဆာဇာတပစ္စည်း	....	၄၇
(ဌ) အာသေဝနပစ္စည်း	....	၅၀
(ဍ) ကမ္မပစ္စည်း	....	၅၂
(ဎ) ဝိပါကပစ္စည်း	....	၆၄

(ဏ) အာဟာရပစ္စည်း ၆၆
(တ) ဣန္ဒြိယပစ္စည်း ၆၉
(ထ) ဈာနပစ္စည်း ၇၆
(ဒ) မဂ္ဂပစ္စည်း ၇၈
(ဓ) သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ၈၀
(န) ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း ၈၂
(ပ) အတ္ထိပစ္စည်း ၈၇
(ဖ) နတ္ထိပစ္စည်း ၉၀
(ဗ) ဝိဂတပစ္စည်း ၉၁
(ဘ) အဝိဂတပစ္စည်း ၉၂

၄။ ပဋ္ဌာန်း ၂၄-ပစ္စည်း၌ ပြုံးပြွမ်းမှတ်ဘွယ်

(က) ရူပံရူပဿစသောအားဖြင့် ဝေဘန်ပုံ ၉၃
(ခ) ပစ္စည်းအမျိုးမျိုးဝေဘန်ပုံ ၉၅
(ဂ) ကာလအားဖြင့်ဝေဘန်ပုံ ၁၀၁
(ဃ) ဘုံအားဖြင့်ဝေဘန်ပုံ ၁၀၄
(င) သာမညပစ္စည်းပြိုင်ပုံ ၁၀၅
(စ) ရုပ်တရားအချင်းချင်းပစ္စည်းပြိုင်ပုံ ၁၀၉
(ဆ) ၂၄-ပစ္စည်းတို့ကို ပစ္စည်းလေးပါး၌
ထည့်သွင်းပြပုံ ၁၁၄
(ဇ) သတ္တိအားဖြင့်ဝေဖန်ပုံ ၁၁၆
အနုမောဒနာ ပွဲသိမ်း ၁၁၇
နိဂုံး ၁၁၉

ပဌာန်းပါဠိတော်

၁။ ပစ္စယုဒ္ဒေသ ၁၂၁
၂။ ပစ္စယနိဒ္ဒေသ ၁၂၂

ပဌာန်းဝတ္ထု

၁။ သေလာထေရိဝတ္ထု
(က) ထေရီမတရားအားထုတ်ခဏ်း ၁၃၉
(ခ) မာရ်နတ်နှောင့်ယှက်ခဏ်း ၁၄၀
(ဂ) မာရ်နတ်အရှုံးပေးခဏ်း ၁၄၇
၂။ မဟာဂမိယတိဿဝတ္ထု
(က) မဇ္ဈိမဒေသသို့ ဘုရားဖူးကြွခဏ်း ၁၄၉
(ခ) လှိုင်းလုံးကြီးတွေကိုမြင်၍ အကြံဖြစ်ခဏ်း ၁၅၀
(ဂ) ရဟန္တာဖြစ်ခဏ်း ၁၅၁
(ဃ) ဥဒါန်းကျူးရင့်ခဏ်း ၁၅၁

ရောင်ခြည်တော်ဘွင်
ရှစ်လုံးဘွဲ့ မြန်မာကဗျာ

၁။ ပဌာန်းဘွဲ့ ၁၅၃
၂။ နီလရောင်ခြည်တော်ဘွဲ့ ၁၅၃
၃။ ပီတရောင်ခြည်တော်ဘွဲ့ ၁၅၄
၄။ လောဟိတရောင်ခြည်တော်ဘွဲ့ ၁၅၅
၅။ ဩဒါတရောင်ခြည်တော်ဘွဲ့ ၁၅၅
၆။ မဉ္ဇိဋ္ဌရောင်ခြည်တော်ဘွဲ့ ၁၅၆
၇။ ပဘဿရရောင်ခြည်တော်ဘွဲ့ ၁၅၇
၈။ ရောင်ခြည်တော်ခြောက်ပါးကွန့်မြူးဟန် ၁၅၇

နိဒါန်း

ကျေးဇူးရှင် လယ်တီဆရာတော် ဘုရားကြီး၏ တပည့်တော် အရင်း ဖြစ်တော်မူသော ရဟန်းတော်အရှင် ဦးသုမင်္ဂလ ကိုယ်တော်သည် ၁၂၈၈-ခု နတ်တော်လတွင်းမုံရွာမြို့ လယ်တီ တိုက်ကြီးမှ မဇ္ဈိမဒေသသို့ဘုရားဖူးရန် ရန်ကုန်မြို့သို့ ထွက်လာ တော်မူခဲ့ရာ အကျွန်ုပ်ထံသို့ ကြွလာတော်မူပြီးလျှင် တိုက်တွန်း တော်မူသည်မှာ—

"ဆရာ ရေးသားသော ဓမ္မစကြာ-အမေးအဖြေ စာအုပ်, အနတ္တလက္ခဏသုတ်-အမေး အဖြေ စာအုပ်, မဟာသတိပဋ္ဌာန်-အမေးအဖြေ စာအုပ်များသည် နိုင်ငံ အနှံ့အပြား ထွန်းကားပျံ့နှံ့ပြီးလျှင် သာသနာတော်၏ အကျိုး ဗုဒ္ဓဘာသာ မြန်မာအမျိုးသားတို့ အကျိုးကို နေ့ရှိသမျှ သည်ပိုးရွက်ဆောင်၍ နေသည်မှာ လွန်စွာ ထင်ရှား လှပေပြီ၊ သို့ရာတွင်ကြွင်းကျန်နေသော အချက် တခုကို ထပ်မံဖြည့်စွက်ရေးသားရန် ဦးပဥ္စင်း တိုက်တွန်း ပါရစေ။

ပဋ္ဌာန်း နှစ်ဆဲ့လေး ပစ္စည်း၏ အမေးအဖြေများကို ဆရာ မရေးသား သေးပါ၊ ပစ္စည်း, ပစ္စယုပ္ပန် နှင့်ဟက္က ပဋ္ဌာန်း ကျမ်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ လိုရင်းအရေး တကြီး သိသင့် သိထိုက်သော သဘောအဓိပ္ပါယ်များကို လွယ်

လွယ်နှင့် သိကြရအောင် **ပဋ္ဌာန်း-အမေးအဖြေ** ဟူသော အမည်နှင့် စာအုပ်ငယ်တခု ပြုလုပ်ရေးသား စေလိုပါ သည်၊ ထိုစာအုပ်ကို ရေးသား၍ အနှံ့အပြား ထွန်းကား သွားစေပါလျှင် လူပုဂ္ဂိုလ်များ၌သာမဟုတ် စာသင် သားရဟန်း တို့၌လည်း ပဋ္ဌာန်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဉာဏ် အခြေခံများကို တိုးပွား ရရှိကြပါလိမ့်မည်၊ ရေးသား သောဆရာမှာလည်းဓမ္မဒါနကုသိုလ်နှင့်ပညာအလှူတော် ကြီးများလည်း တိုးပွားရန်ရှိပါသည်''။

ဤကဲ့သို့ တိုက်တွန်းတော် မူခြင်းကို အရင်းပမာနဝန်ခံချက် ထားပြီးလျှင် ဤ ''**ပဋ္ဌာန်း-အမေးအဖြေ**''ကို ရေးသားရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဤ ပဋ္ဌာန်း အမေးအဖြေကျမ်းသည် ငယ်ပင်ငယ်သော် လည်း သရုပ်အဓိပ္ပါယ်ပေါင်း များစွာပြည့်နှက်၍ရှိသောကြောင့် ပဋ္ဌာန်းဉာဏ်နှင့် ဆိုင်သောအရာတွင် များစွာအကျိုးထွန်းကား စေနိုင်ပါလိမ့်မည်၊ ဤ ကျမ်းကို လေ့ကျင့်ခဲ့ပါလျှင် ပစ္စည်း, ပစ္စယုပ္ပန်တို့၏ သရုပ်နှင့်တကွ ရုပ်,နာမ်ခန္ဓာတို့၏ အချင်းချင်း ကျေးဇူးပြုကာ ဆက်သွယ်ကြပုံများကို တင်ရှားစွာ သိမြင် တော်မူနိုင်ကြပါလိမ့်မည်။

ပဋ္ဌာန်းဒေသနာတော်ကြီး ဆိုသည်မှာ- ဗုဒ္ဓသာသနာတော် တွင် လွန်စွာနက်နဲ၍ ခဲခက်လှသော အနှစ်သာရအစစ်ကြီး ဖြစ်သောကြောင့် သာသနာတော်ကြီးနှင့် ကံအားလျော်စွာ

ကြုံကြိုက် ကြသည့်အခါ လူဖြစ်ကျိုးနပ်အောင် မိမိတို့သန္တာန်၌ ပဋ္ဌာန်းဉာဏ်မျိုးကို စိုက်ပျိုးထူထောင်၍ ထားသင့်ကြပေသည်။

ဤပဋ္ဌာန်း အမေးအဖြေသည် အလွယ်တကူနှင့် ပဋ္ဌာန်းဉာဏ် ပွင့်လင်းအောင် ရေးသား ထားအပ်သော စာအုပ်ဖြစ်လေသောကြောင့် ပဋ္ဌာန်းဉာဏ်မျိုးကို စိုက်ပျိုးတော်မူလိုကြသော ပုဂ္ဂိုလ်အများတို့ အမြဲလက်ကိုင်ထားကာ ရှုစားလေ့ကျင့်တော်မူနိုင်ကြပါစေကုန်သတည်း။

[မှတ်ချက်။ ဤပဋ္ဌာန်းအမေးအဖြေကို ပါဠိတော်နှင့် လွယ်ကူစွာ တိုက်ဆိုင်၍ကြည့်ရှုနိုင်ကြစေရန် ပဋ္ဌာန်းပစ္စယနိဒ္ဒေသ ပါဠိတော်ကို ပူးတွဲ၍ရိုက်နှိပ်ထားပါသည်။]

လယ်တီ-ပဏ္ဍိတ

ဆရာ-ဦးမောင်ကြီး

၁၂၈၈-ခု၊တပို့တွဲလဆန်း ၉-ရက်

ပဌာန်းအမွှန်း

ရောင်ခြည်တော်ဘွဲ့ဂါထာ

၁။ နီလာ နီလာ နိစ္ဆရန္တိ၊
ပီတာ ပီတာ စ ရံသိယော။
လောဟိတာ လောဟိတာ စဘာ၊
ဩဒါတော ဒါတရံသိယော။

၂။ တမှာ တမှာ စ မဉ္ဇဋ္ဌာ၊
ပဘာဿန္တိ ပဘာဿရာ။
ဇေံ ဆဗ္ဗဏ္ဏရံသိယော၊
ဌာတု မေ ဘဂဝါ သိရေ။

အနက်ကား

၁။ ပဋ္ဌာနံ၊ နက်နဲထူးဆန်း ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကို။ သမ္မာသန္တသ၊အနုလုံ,ပဋိလုံ,အစုံ,အဆန် အဘန်ဘန် ဆင်ခြင်တော်မူသော ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်၏။ နီလာ၊ဆံတော်မုတ်ဆိတ်တော် မျက်ဝန်းတော်တခို စိမ်းညိုသော အရပ်ဌာနမှ။ နီလာ,ကြာညို,ခွါညို,ရတနာအညိုကဲ့သို့ စိမ်းတစိုစို မြသား လိုဖြင့် ညိုမှောင်သော ရောင်ခြည်တော် တို့သည်။နိစ္ဆရန္တိ၊ နေအထောင်–လအထောင်, ဗြဟ္မာ နတ်အရောင်, ရတနာ နဝရတ် အရောင်တို့ကို ထိပ်ခေါင်က လွှမ်းမိုး၍ဖွိုးဖွိုး ကြွယ်ကြွယ် အံ့ဩဘွယ်လျှင် အဆန်းတကြယ် ကွန့်မြူးတော်မူကြလေကုန်၏။ပီတာစ၊ သိင်္ဂီရွှေလျှော် အရေတော်မှလည်း။ ပီတာ၊မဟာလျှောကား ရွှေစကားနှင့် ရွှေသားရွှေရည် ထိန်ကြည်

သစ်လင်း ပပ-ဝင်းကုန်သော။ ရံသိယော၊ ဝါရောင်ဝင်းလျှပ် ရောင်ခြည်ခေတ်တို့သည်။နိစ္စရန္တိ၊ နေအထောင်–လအထောင်, ဗြဟ္မာနတ်အရောင်, ရတနာနဝရတ်အရောင်တို့ကို ထိပ်ခေါင် ကလွှမ်းမိုး၍ ဖြိုးဖြိုးကြွယ်ကြွယ် အံ့သြဘွယ်လျှင်အဆန်းတကြွယ် ကွန့်မြူးတော်မူကြလေကုန်၏။

လောဟိတာ၊ အာတော်–လျှာတော်, နှုတ်ခမ်းတော်နှင့် ခြေဘဝါး,လက်ဘဝါးတော်-စသော ကိုယ်တော်အစိတ်စိတ် မှ။လောဟိတာ၊ ခေါင်ရမ်း–နှင်းဆီ, ကမ္ဗလာနီနှင့် ကြာနီ အလား ပတ္တမြားအဆင်း ရှိကုန်သော။ အာဘာ၊ နီရောင်ဝင်း လျှပ် ရောင်ခြည်ခေတ်တို့သည်။ နိစ္စရန္တိ၊ နေအထောင် လ အထောင်, ဗြဟ္မာနတ်အရောင်, ရတနာနဝရတ် အရောင်တို့ကို ထိပ်ခေါင်ကလွှမ်းမိုး၍ဖြိုးဖြိုးကြွယ်ကြွယ်အံ့သြဘွယ်လျှင်အဆန်း တကြွယ် ကွန့်မြူးတော် မူကြလေကုန်၏။ သြဒါတာ၊ စွယ် တော်–သွားတော်,မျက်ဖြူတော်အစုံ ဥဏ္ဏာလုံမွေရှင်တော်ခေတ်မှ။ သြဒါတရံသိယော၊ စမ္ပယ်ကြက်ရိုး,ဇွန်ပန်းကုံးနှင့် ငွေတုံးဘော် ဆိုင် စိန်ပန်းခိုင်အတူ ဝတ်လဲတော်ဘွဲ့ဖြူနှင့် ကြာဖြူပန်းအသွေး ကဲ့သို့ ဖြူဖွေးစင်ကြယ်သော ရောင်ခြည်တော် ခေတ်တို့သည်။ နိစ္စရန္တိ၊ နေအထောင်, လအထောင်, ဗြဟ္မာနတ်အရောင်, ရတနာနဝရတ်အရောင်တို့ကို ထိပ်ခေါင်ကလွှမ်းမိုး၍ ဖြိုးဖြိုး ကြွယ်ကြွယ် အံ့သြဘွယ်လျှင် အဆန်းအကြွယ် ကွန့်မြူးတော် မူကြလေကုန်၏။

၂။ တမှာတမှာ၊ အထက်ဆံဖျားတော် တလျှောက်မှ အောက်ခြေဘဝါးတော်တခို ထိုထို–ထိုထိုကိုယ်တော် အစိတ်

စိတ်မှ။ မဥ္ဇိဋ္ဌာစ၊ ခရမ်းသွေးအရောင်, မရမ်းသွေးအရောင် တဝေဝေတပြောင်ပြောင် သပြေရောင်အဆင်းကဲ့သို့ ထိန်ဝင်းညိုမောင်းသော ရောင်ခြည်တော်တို့သည်ရှင်း။ ပဘဿံရာစ၊ နတ်မီးအရောင်, လျှပ်စည်းအရောင်, ရတနာမျိုးစုံအရောင်, ကြာမျိုးစုံအရောင် ထိန်ပြောင်ဝင်းလက် ကြက်လျှာ ပြန်စိန်ရောင် ထွက်သကဲ့သို့ ရှိုးရှိုးရက်ရက် ပြိုးပြိုးပြက်သော ရောင်ခြည်တော်တို့သည်ရှင်း။ ပဘာသန္တိ၊ နေအထောင်-လအထောင် ဗြဟ္မာနတ်အရောင်, ရတနာနဝရတ်ရောင်တို့ကို ထိပ်ခေါင်က လွှမ်းမိုး၍ ဖြိုးဖြိုးကြွယ်ကြွယ် အံ့သြဘွယ်လျှင် အဆန်းတကြွယ် ကွန့်မြူးတော်မူကြလေကုန်၏။

ဝံ၊ ဤရောင်ခြောက်သွယ် ဂုဏ်တော်အထူးကို ချီးကျူး ဘွင့်ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း။ · ဆဗ္ဗညုရံသိယော၊ အညိုတဖြာ အဝါတလီ အနီတဆူ အဖြူတကြောင်း အမောင်းတချက် ပြိုးပြက်ငွါးငွါး ခြောက်ပါးရောင်ဆိုင် အပြိုင်ပြိုင်ကို စိုးပိုင်ရရှိတော်မူပေသော။ ဘဂဝါ၊ ဘုန်းတော်သရဖူ ဆောင်းတော်မူ၍ အောင်သူ့ညွှတ်ရိုး အထွတ်ဆုံးလည်း ဖြစ်တော်မူပေထသော။ သော၊ ထိုသုံးလောကညွန့်ဖူး နိဗ္ဗာန်မှူး ဖြစ်တော်မူသော ရှင်တော်မြတ်ဘုရားသည်။ မေ၊ ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်း ဆက်သွယ်နည်းဖြင့် ဖွဲ့စည်းကလာပ် ရုပ်နာမ်ဓာတ်ကို စွဲမှတ်သမုတ် အကျွန်ုပ်၏။ သိရေ၊ ဆံပင်ဂနိုင် ပန်းမြိုင်တောညို စိမ်းစိုနွဲ့နှောင်း ဦးခေါင်းတွင်ခေါင်တောင်ထွတ်ပေါ်၌။ ဌာတ္ဝာ၊ ပဋ္ဌာန်းဉာဏ်သွား ဈာန်ကစားလျက် တန့်နား ကိန်းဝပ်တော်မူလှည့်ပါ၍ သုံးလောက—ကောသျှောင် ရွှေဘုန်းခေါင် ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးဘုရား။

(၄) ပဋ္ဌာန်းအမွန်း

ဘဂဝန်ဘုန်းလှိုင် နှုန်းပြိုင်ထုကင်း အဘက်ကွာ၍စကြာမင်း အစစ် ဖြစ်ကြီးဖြစ်တော်မူသော တိဘဝပါရဂူ သယမ္ဘူရှင်တော်မြတ်ဘုရားသည် ငါးပါးမာရ်နှင့် ပလ္လင်ဘွေထွက် မြေတမွတ်ဝယ် ရွှေဝတ်လွှာမှုံ ကြာပဒုံသို့ အစုန်လေးလီ ခိုင်နှင်းဆီကို လှမ်းမှီဆွတ်ချွေ၍ ကရွတ်ခွေဝင့်စက်မှ လွတ်ထွက်တော်မူပြီးနောက်—

သတ္တာသတ္တ နဝတာလိ ကိန်းယာယီဖြင့် ခိုမှီပြောင်းစံတော်မူဆဲအခါ ရတနာဃရ သတ္တာဟဝယ် ဓမ္မနက်ကျယ် သမုဒ်နှယ်သို့ ဆန်းကြယ်နက်ဝှန်း ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကို ထောက်လှမ်းမြူးကွန့် ရွှေဉာဏ်တော် လွန့်လေသော် ရောင်ညွန့်ရောင်စွယ် ရွှေဘုန်းတော် ခြယ်သောကြောင့် သပ္ပါယ်လို့ရှုမဆုံး မိုဃ်းလုံးတပြင် ဝေဟင်အပြန့် မရပ်တန့်ဘဲ မဆန့်နိုင်တဝေဝေ ညို, ရွှေ, နီ, ဖြူ အဆူဆူထွေးယှက်လျက် နီမောင်းရောင်အထွက် လျှပ်စည်းတွေလက်သလို ပြိုးပြိုးပြက်တငွါးငွါး ရောင်ခြောက်စုံကစားလျက် လောကဓာတ် တိုက်များကို ဖြန့်လွှားအုပ်ခြုံတော်မူကြလေကုန်သတည်း။

ရောင်ခြည်တော်ဖူးညွန့် ထွေးယှက်လိမ် လူးလွန့်လျက် မြူးကွန့်တော်မူစေရန် အကြောင်းရင်းသမုဋ္ဌာန် ဧကန်ဧကပဋ္ဌာနဟု နယထူးဆန်း မြတ်ပဋ္ဌာန်းကို ရှင်လန်းသော ဉာဏ်ကသိုဏ်း သမာဓိဖလ် တံတိုင်းဖြင့် ဌာန်ကရိုဏ်းပြီသစွာ စေတနာထွက်အမြတ်ဖြင့် ရွတ်ဘတ်သရဇ္ဈာယ်တော်မူကြပါကုန်လော့။

ပဋ္ဌာန်း-အမေးအဖြေ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော
သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ပဏာမ

၁။ ညို၊ ရွှေ၊ နီ၊ ဖြူ၊ ရောင်မောင်းဟူ၊ ခြောက်ဆူ ပြိုးပြိုး ပြက်။
၂။ ပဋ္ဌာန်းအရှိန်၊ တထိန်ထိန်၊ မှုနိန် ရောင်တော်စက်။
၃။ ရွှေအိမ်ရတနာ၊ စံနေခါ၊ ဦးစွာဆင်ခြင်ချက်။
၄။ ပဏ္ဍုမြဘွေ၊ ဝတိံမြေ၊ ပင်ခြေ ကသစ်ထက်။
၅။ နှစ်ဆယ့်လေးဒေါ်း၊ မြတ်ပဋ္ဌာန်း၊ ရှင်လန်း မိန့် တော်မြွက်။
၆။ ကမ္ဘာသိမ့်သိမ့်၊ ရွှေခွန်းလိုမ့်၊ သံပြိမ့်နှုတ်တော်ထွက်။
၇။ သိမ်မွေ့ထူးချွန်၊ နည်းတသွန်၊ အလွန်ဆန်းကြွယ်နက်။
၈။ ပဋ္ဌာန်းမိန့်ကြား၊ ရှင်တော်ဖျား၊ ဝပ်တွားဦးနှိမ် လျက်။

II 321 – 1 [ဟံသာဝတီ] (ဒုတိယအကြိမ်)

၉။ ပဋ္ဌာန်းအမွန်၊ ကျမ်းကိုညွှန်၊ အကျွန်ရှိဦးလျက်။
၁၀။ သာရိပုတြာ၊ တော်လကျာ၊ ပဏ္ဍာရှိခိုးဆက်။
၁၁။ လယ်တီဘုန်းမော်၊ ကျေးဇူးတော်၊ ကော်ရော်မြတ်နိုးလျက်။
၁၂။ ပဋ္ဌာန်းဖြေ,မေး၊ ကျွန်ုပ်ရေး၊ မထွေးမရှုပ်ယှက်။
၁၃။ ပစ္စည်းပုရိုး၊ ဖြစ်ပေါ်ကျိုး၊ နှစ်မျိုးဉာဏ်စွယ်ထွက်။
၁၄။ ပဋ္ဌာန်း မေး,ဖြေ၊ လေ့ကျင့်ပေ၊ သိလေမခဲခက်။
၁၅။ တကယ့်အနှစ်၊ ဉာဏ်ဖွင့်လှစ်၊ တက်သစ်နေသို့လက်။
၁၆။ ဝိပဿနာ၊ ဉာဏ်ပညာ၊ လွယ်စွာလမ်းမှန်တက်။

---

၁ - နိဒါန်း

မေး။ ဘုန်းတော်ခြောက်ဆူ ပန်းမဥ္ဇူဖြင့် လိုင်ကြူ ကြည်အေး ဘုံတဝေးကို ပို့ချမွေးတော်မူစေနိုင်သော ရှင်တော်မြတ်ဘုရားသည် ပဋ္ဌာန်း ဒေသနာတော်မြတ်ကို အဘယ် အရပ်၌ ဟောကြားတော်မူပါသနည်း။

ဖြေ။ ဘုန်းတော်မကိုဋ် အောင်လံစိုက်၍ သုံးတိုက်ဝေနေယျားဗိုလ်ခြေတို့၏ ရှိသေဦးညွှတ်ရာဖြစ်တော်မူသော သုံးလောကထွတ်ထား မြတ်စွာဘုရားသည် ယူဇနာတသောင်း ကျယ်သော တာဝတိံသာ နတ်မြို့တော်ကြီးအတွင်း ပင်လယ်ကသစ်ပင်ရင်း၌ ခင်းထားအပ်သော ပဏ္ဍုကမ္ဗလာ မြကျောက်ဖျာထက် ထူးဆန်းနက်နဲလှစွာသော ပဋ္ဌာန်းဒေသနာတော်မြတ်ကို အကျယ်အားဖြင့် ဟောကြားတော်မူပါသည်။

မေး။ ပဋ္ဌာန်းဒေသနာ၏ ဟောကြားရာဌာနကို သိရပါပြီ၊ ရှင်တော်မြတ်ဘုရားသည် ထိုပဋ္ဌာန်းဒေသနာတော်မြတ်ကို အဘယ်ကာလ အဘယ်အရပ်ဌာနတွင် ရှေးဦးစွာ ဆင်ခြင်သုံးသပ်တော်မူပါသနည်း။

ဖြေ။ ဗောဓိမဏ္ဍိုင်ဝယ် လေးခိုင်သော သစ္စာပန်းကို ဆင်မြန်းတော်မူပြီး၍ သုံးလောက ထွတ်ထား ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူပြီးနောက် ခုနစ်ပါးသော အရပ် ဌာနတို့၌ သတ္တာဟ စံနေတော်မူစဉ်အခါ စတုတ္ထသတ္တာဟ-ရတနာဃရ ရွှေအိမ်နန်းတွင် ပဋ္ဌာန်းဒေသနာတော်မြတ်ကို သုံးသပ်ဆင်ခြင်တော်မူပါသည်။

မေး။ ဓမ္မသင်္ဂဏီ အစရှိသော အဘိဓမ္မာ ခုနစ်ကျမ်းတို့တွင် ဤပဋ္ဌာန်းကျမ်းသည် အဘယ်ဌာန၌ တည်ရှိပါသနည်း။

ဖြေ။ ဓမ္မသင်္ဂဏီကျမ်း, ဝိဘင်းကျမ်း, ဓာတုကထာကျမ်း, ပုဂ္ဂလပညတ်ကျမ်း, ကထာဝတ္ထုကျမ်း, ယမိုက်ကျမ်း, ပဋ္ဌာန်းကျမ်း ဟူ၍ အဘိဓမ္မာ ခုနစ်ကျမ်းရှိရာတွင် ဤပဋ္ဌာန်းကျမ်းသည် ခုနစ်ခုမြောက် သတ္တမဌာန၌တည်သော ကျမ်းကြီးဖြစ်ပါသည်။

မေး။ ရတနာဃရ သတ္တာဟ၌ ထိုပဋ္ဌာန်းကျမ်းမြတ်ကို သုံးသပ် ဆင်ခြင်တော်မူသောအခါ ရှင်တော်မြတ်ဘုရား၏ သဏ္ဌာန်တော်မှာ အဘယ်ကဲ့သို့ လုံးသော အခြင်းအရာတော်များ ဖြစ်ပေါ်လာပါသနည်း။

ဖြေ။ ဓမ္မသင်္ဂဏီ အစရှိသော အောက်ခြောက်ကျမ်းတို့ကို သုံးသပ်ဆင်ခြင်တော်မူသောအခါ ရှင်တော်ဘုရား၏ သဏ္ဌာန်မှ ရောင်ခြည်တော် ခြောက်ပါး ထွက်ပေါ် မြူးကွန့်ခြင်း မရှိပါ၊ ပဋ္ဌာန်းကျမ်းမြတ်ကို သုံးသပ် ဆင်ခြင်တော်မူသောအခါ၌သာလျှင် ရောင်ခြည်တော် ခြောက်ပါး ထင်ရှားစွာ ထွက်ပေါ် မြူးကွန့်၍ လာပါသည်။

မေး။ အဘယ်အကြောင်းကြောင့် ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကို သုံးသပ် ဆင်ခြင်တော်မူမှ ရောင်ခြည်တော် ခြောက်ဆူ မြူးကွန့်တော်မူပါသနည်း။

ဖြေ။ ပဋ္ဌာန်းကျမ်းမြတ်သည် အခြားသော အဘိဓမ္မာကျမ်းတို့ထက် သဘော သဘာဝတ္တ, နည်းနိဿယအားဖြင့် ကြီးကျယ်နက်နဲလှပါသည်၊ သဗ္ဗညုရွှေဉာဏ်တော်သည် အခြားသော အဘိဓမ္မာ ခြောက်ကျမ်းတို့၌ အစွမ်းရှိသမျှ လူးလွန့်, မြူးကွန့်ခွင့်ကိုမရပါ၊ နည်းပေါင်းများစွာတို့ဖြင့် ကျယ်ဝန်း နက်နဲလှ၍ နယသာဂရ မည်သော ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး၌သာ အစွမ်းရှိသမျှ လူးလွန့် မြူးကွန့်ခွင့်ကို ရပါသည်။

သမုဒ္ဒရာကြီးသဘွယ် ကြီးကျယ် နက်နဲလှသော ပဋ္ဌာန်း ဒေသနာတော်မြတ်ကြီး အတွင်း၌ သဗ္ဗညုတ ရွှေဉာဏ်တော်ကြီး ကျက်စား ကွန့်မြူးလေသောအခါ ရွှေဦးစွာ ရွှေဉာဏ်တော် တည်းဟူသော နာမ်ဓာတ်များသည် အထူးသဖြင့် ကြည်လင်တော်မူကြပါသည်၊ ဉာဏ်တော်၏ ကြည်လင်ခြင်းကြောင့် ထို ဉာဏ်တော်အရှိန်ကို ခိုလှုံ၍ဖြစ်ကြကုန်သော ရုပ်ဓာတ် အပေါင်းတို့သည် ကောင်းစွာကြည်လင်ကြပါသည်၊ ထိုအခါ ကိုယ်တော်

မြတ်၏ ရုပ်ခတ်သဏ္ဍာန်တော်မှ ရောင်ခြည်တော် ခြောက်ဆိုင်တို့သည် အပြိုင်, အပြိုင် ထွက်ကြွကွန့်မြူးကြပါသည်၊ ဤသည်ကား ပဋ္ဌာန်းဒေသနာကို ဆင်ခြင်တော်မူရာ၌ ရောင်ခြည်တော်ခြောက်ဆူတို့၏ထွက်တော်မူပုံသဘောဖြစ်ပါသည်။

မေး။ ကျမ်းဂန်တို့၌ ပြဆိုအပ်သော အတိုင်း မဟာသမုဒ္ဒရာ သဘွယ် ကြီးကျယ် နက်နဲလှသော သာဂရလေးပါး သရုပ်ကို ဘော်ထုတ်၍ပြပါ။

ဖြေ။ ဇလသာဂရ, သံသာရသာဂရ, ဉာဏသာဂရ, နယသာဂရ၊ ဤသည်ကား သာဂရ လေးပါး၏သရုပ်ဖြစ်ပါသည်။

မေး။ ထိုသာဂရ လေးပါး၏ သဘော အဓိပ္ပါယ်ကို သိလွယ်ရုံဘော်ပြပါ။

ဖြေ။ ၁။ ကမ္ဘာလောကကို ဝန်းရံ၍ နေသော သမုဒ္ဒရာရေပြင်ကျယ်ကြီးကို ဇလသာဂရခေါ်ပါသည်။

၂။ သတ္တဝါတို့၏ ကျင်လည်ကျက်စားရာ ရှည်လျားကျယ်ဝန်းလှစွာသော သံသရာကြီးကို သံသာရသာဂရခေါ်ပါသည်။

၃။ အလွန် ကျယ်ဝန်း လှစွာသော သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကြီးကို ဉာဏသာဂရခေါ်ပါသည်။

၄။ နည်းပေါင်း များစွာတို့ဖြင့် နက်နဲ ကျယ်ဝန်းလှသော ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီးကို နယသာဂရ ခေါ်ပါသည်။

မေး။ ပဋ္ဌာန်းကျမ်းမြတ်ကို သုံးသပ် သင်ခြင်တော် မူရာ၌ ထွက်ပေါ်လာသော ရောင်ခြည်တော် ခြောက်ပါး တို့၏ သရုပ်ကို ဘော်ထုတ်၍ပြပါ။

ဖြေ။ ၁။ နီလ-စိမ်းညိုသော ရောင်ခြည်တော်,

၂။ ပီတ-ဝါရွှေသော ရောင်ခြည်တော်,

၃။ လောဟိတ-နီမြန်းသော ရောင်ခြည်တော်,

၄။ သြဒါတ-ဖြူဖွေးသော ရောင်ခြည်တော်,

၅။ မဥ္ဇဋ္ဌ-မောင်းသော ရောင်ခြည်တော်,

၆။ ပဘဿရ-အရောင်စုံ ရောယှက်၍ ပြိုးပြိုး ပြက်ပြက် ကွန်းလင်းသော ရောင်ခြည်တော်,

ဤသည်ကား ရောင်ခြည်တော် ခြောက်ပါးတို့၏ သရုပ် အခိပ္ပါယ်များဖြစ်ပါသည်။

မေး။ ထိုရောင်ခြည်တော် ခြောက်ပါးတို့တွင် "နီလ" ရောင်ခြည်တော်သည် အဘယ် ဌာနတို့မှ ထွက် ပေါ်၍ အဘယ်သို့အားဖြင့် ကွန့်မြူး တော်မူပါ သနည်း။

ဖြေ။ ဆံတော်, မုတ်ဆိတ်တော်, မျက်နက်တော်မှစ၍ စိမ်းညိုသော အရပ်ဌာနတို့မှ နီလရောင်ခြည်တော် ထွက်ပေါ် ကွန့်မြူးပါသည်၊ ထိုအခါအနန္တလောကဓာတ် အပြင်နှင့်အဇ္ဈော ခွင် ကောင်းကင်အလုံးမှာ-

၁။ အောက်မဲညိုပန်း, ကြာညိုပန်းတို့ဖြင့် ဖုံးလွှမ်း၍ ထားသလို,

၂။ နီလာကျောက်၊ ဧကျောက်တို့ဖြင့် ကြဲမြှောက်၍ ထားသလို၊
၃။ နီလာယပ်တောင် မြယပ်တောင်တို့ဖြင့် တပြောင် ပြောင် လှဲ့ခပ်၍နေသလို၊
၄။ ဖဲပြားပုဆိုးကို ဖြန့်မိုး၍ထားသလို၊ စိမ်းညိုသော အရောင်တို့ဖြင့် တပြောင်ပြောင် ထိန်လင်း၍နေ ပါသည်။

မေး။ ''ပီတ'' ရောင်ခြည်တော်သည် အဘယ် ဌာနတို့ မှ ထွက်ပေါ်၍ အဘယ်သို့အားဖြင့် ကွန့်မြူးတော် မူပါသနည်း။

ဖြေ။ အရေတော်၊ အသားတော်မှ စ၍ ဝါရွှေသော အရပ်ဌာနတို့မှ ''ပီတ''ရောင်ခြည်တော် ထွက်ပေါ် ကွန့်မြူး ပါသည်၊ ထိုအခါ အနန္တလောကဓာတ်အပြင်နှင့် အဇဋာခွင် ကောင်းကင် အလုံးမှာ–

၁။ မဟာလှေကားပန်း၊ စကားပန်း၊ ပိတောက်ပန်း တို့ဖြင့် ဖုံးလွှမ်း၍ထားသလို၊
၂။ ရွှေရေတံခွန် စီးသွန်ကျဆင်းကာ ရွှေမိုးတွေ ရွာ သလို၊
၃။ ရွှေနာရနီ သိင်္ဂီယပ်တောင်တို့ဖြင့် တပြောင်ပြောင် လှဲ့ခပ်၍နေသလို၊
၄။ ရွှေပြတန် ရွှေပုဆိုးတို့ဖြင့် ဖြန့်မိုးဝန်းရံ၍ ထား သလို၊

ထိုနည်းတူစွာ ဝါရွှေသောအရောင်တို့ဖြင့် တပြောင်ပြောင် ထိန်လင်း၍နေပါသည်။

မေး။ "လောဟိတ" ရောင်ခြည်တော်သည် အဘယ် ဌာနတို့မှ ထွက်ပေါ်၍ အဘယ်သို့အားဖြင့် ကွန့်မြူးတော်မူပါသနည်း။

ဖြေ။ အသွေးတော်, လက်သည်းတော် ခြေသည်းတော်, ခြေဘဝါးတော်, လက်ဘဝါးတော်, နှုတ်ခမ်းတော်, လျှာတော်မှစ၍ နီမြန်းသော အရပ်ဌာနတို့မှ လောဟိတ ရောင်ခြည်တော် ထွက်ပေါ်ကွန့်မြူးပါသည်၊ ထိုအခါ အနန္တ လောကဓာတ် အပြင်နှင့် အဇာဋ္ဌာခွင် ကောင်းကင် အလုံးမှာ—

၁။ ကြာနီပန်း, နှင်းဆီပန်း, ခေါင်ရန်းပန်း တို့ဖြင့် ပုံးလွှမ်း၍ထားသလို,
၂။ ပတ္တမြားကျောက်တို့ကို ကြဲမြှောက်၍ ထားသလို,
၃။ ပတ္တမြားယပ်တောင်တို့ဖြင့် တပြောင်ပြောင် လွှဲခပ်၍ နေသလို,
၄။ ကမ္ဗလာနီပုဆိုးကို ဖြန့်မိုးဝန်းရံ၍ထားသလို,

ထိုနည်းတူပြီး နီတွေးသော အရောင်တို့ဖြင့် တပြောင်ပြောင် ထိန်လင်း၍နေပါသည်။

မေး။ "ဩဒါတ" ရောင်ခြည်တော်သည် အဘယ်ဌာနတို့မှ ထွက်ပေါ်၍ အဘယ်သို့အားဖြင့် ကွန့်မြူးတော်မူပါသနည်း။

ဖြေ။ သွားတော်, စွယ်တော်, အရိုးတော်, မျက်ဖြူတော်, ဥဏ္ဏာလုံ မွေးရှင်တော် စသော ဖြူသော အရပ် ဌာနတို့မှ ဩဒါတ ရောင်ခြည်တော် ထွက်ပေါ် ကွန့်မြူးပါသည်၊ ထို အခါ အနန္တ လောကဓာတ်အပြင်နှင့် အဇဋာခွင် ကောင်းကင် အလုံးမှာ—

၁။ ကြာဖြူပန်း, မြတ်လေးဖြူပန်း, ဇွန်ပန်းတို့ဖြင့် ဖုံးလွှမ်း၍ ထားသလို,

၂။ ပုလဲနှင့် စိန်ကျောက်တို့ဖြင့် ကြဲမြောက်၍ထားသလို,

၃။ ငွေရေတံခွန် စီးသွန် ကျဆင်းကာ ငွေမိုးသဲးတွေ ရွာသလို,

၄။ ငွေပြားယပ်တောင်တို့ဖြင့် တပြောင်ပြောင် လွှဲခပ်၍နေသလို,

၅။ ငွေပြတန် ဘွဲ့ဖြူပုဆိုးတို့ဖြင့် ဖြန့်မိုး၍ ထားသလို, ထိုနည်းအတူ ဖြူသော ရောင်ခြည်တော် တို့ဖြင့် တပြောင်ပြောင် ထိန်လင်း၍ နေပါသည်။

မေး။ "မဉ္ဇိဋ္ဌ" ရောင်ခြည်တော်သည် အဘယ်ဌာနတို့မှ ထွက်ပေါ်၍ အဘယ်သို့အားဖြင့် ကွန့်မြူးတော်မူပါသနည်း။

ဖြေ။ ရှင်တော်မြတ်ဘုရား၏ ထိုထို ကိုယ်တော် အစိတ်စိတ်မှ မဉ္ဇိဋ္ဌ ရောင်ခြည်တော် ထွက်ပေါ် ကွန့်မြူးပါသည်၊ ထိုအခါ အနန္တ လောကဓာတ် အပြင်နှင့် အဇဋာခွင် ကောင်းကင် အလုံးမှာ သပြေသီးမှည့်ရောင်, မိုးညိုရောင်, မိုးကြိုးရောင်တို့ဖြင့် တပြောင်ပြောင် ထိန်လင်း၍နေပါသည်။

မေး။ "ပဘဿရ" ရောင်ခြည်တော်သည် အဘယ်ဌာန တို့မှ ထွက်ပေါ်၍ အဘယ်သို့အားဖြင့် ကွန့်မြူး တော် မူပါသနည်း။

ဖြေ။ ရှင်တော် မြတ်ဘုရား၏ ရွှေကိုယ်တော် အလုံးမှ ပဘဿရ ရောင်ခြည်တော် ထွက်ပေါ် ကွန့်မြူးပါသည်၊ ထို အခါ အနန္တလောကဓာတ် အပြင်နှင့် အဇဋ္ဌာခွင် ကောင်း ကင် အလုံးမှာ–

၁။ နီ, ဖြူ, ညို,မှောင် အရောင်မျိုးစုံရှိသော ပန်းတို့ဖြင့် ဖုံးလွှမ်းထားသလို,

၂။ နီ, ဖြူ, ညို, မှောင်,အရောင်မျိုးစုံရှိသော နဝရတ် ကျောက်တို့ဖြင့် ကြဲမြှောက်၍ထားသလို,

၃။ ကောင်းကင်တရိုးမှ နဝရတ်မိုးယံကြီး ဖွိုးဖွိုးစွေသွန် ၍ ရေတံခွန်ကျဆင်းသလို,

၄။ နဝရတ်ကိုးသွယ် စီခြယ်အပ်သော ပုဆိုးဖြင့် ဖြန့် မိုး၍ထားသလို,

၅။ အရောင်မျိုးစုံရှိသော မီးပန်းမီးရှူးတို့ဖြင့် အထူးထူး အထွေထွေ ညှိထွန်း၍ထားသလို,

ထိုနည်းဤပုံ ရောင်စုံထွေးယှက် ပြိုးပြိုးပြက်သော အရောင် တို့ဖြင့် ဟပြောင်ပြောင်ထိန်လင်း၍နေပါသည်။

မေး။ ရောင်ခြည်တော်ခြောက်စုံ အကုန်ထွက်၍ ကွန့်မြူး ကြသောအခါ အခြား အရောင်များသည် ရောင် ခြည်တော်ခြောက်ဆိုင်နှင့် ပြိုင်ဆိုင်၍ ထွန်းတောက် နိုင်ပါမည်လော။

ဖြေ။ အနန္တ လောကဓာတ်အတွင်းမှာ ရောင်ခြည်တော် ခြောက်ဆိုင်နှင့် ပြိုင်ဆိုင်၍ ထွန်းတောက်နိုင်သော အရောင်အလင်း တခုမျှမရှိပါ၊ ရောင်ခြည်တော် ခြောက်သွယ်တို့ တင့်တယ်စွာ ကွန့်မြူးလာသောအခါ နေရောင်, လရောင်, ကြယ်တာရာရောင်, ရတနာရောင်, နတ်ဗြဟ္မာတို့၏ ဘုံဗိမာန်ရောင် တို့သည် မထွန်းမပြောင် နိုင်ကြကုန်ဘဲ အရောင်တန်ခိုး၏ လွှမ်းမိုးခြင်းကိုသာ ခံကြရပါသည်၊ စကြဝဠာ ပေါင်း တထောင်ကို ကိုယ်ရောင်ဖြင့် ထွန်းပနိုင်သောဗြဟ္မာကြီးတို့၏ အရောင်များသည်လည်း နေဝန်းထွက်ပြူလာသော အခါ ပိုးစုန်းကြူးရောင် ကဲ့သို့ ဖြစ်ကြရပါသည်၊ ရောင်ခြည်တော်ခြောက်ပါး၏ တန်ခိုးသည် ဤမျှလောက်လွှမ်းမိုးနိုင်ပါသည်။

မေး။ ထိုရောင်ခြည်တော် ခြောက်ပါးတို့သည် အဘယ်မျှလောက် ပျံ့နှံ့၍ ထွန်းလင်းနိုင်ပါသနည်း။

ဖြေ။ ရှင်တော်ဘုရား၏ ကိုယ်တော်မှ ထွက်ကြွ ကွန့်မြူးသော ရောင်ခြည်တော် ခြောက်စုံ ရူပါရုံတို့သည် ထက်ဝန်းကျင်အရပ် ဆယ်မျက်နှာသို့ ပျံ့နှံ့၍ အနန္တ လောကဓာတ်များသို့ တိုင်အောင်လွှမ်းမိုး၍ ထွန်းလင်းနိုင်ပါသည်။

မေး။ ထိုရောင်ခြည်တော် ခြောက်ပါး တို့သည် ယခုအခါသို့ တိုင်အောင် ထွန်းလင်းဆဲ ရှိကြပါသေးသလော။

ဖြေ။ အဆုံးမရှိသော အနန္တ လောက ဓာတ်များသို့ ပျံ့သန်းကွန့်မြူးကြသော ရောင်ခြည်တော်တို့သည် ယခုအခါ

သို့တိုင်အောင် ချုပ်ကွယ်ခြင်းမရှိဘဲ ထွန်းတောက်ဆဲ ဖြစ်ကြသည်-ဟု ကျမ်းဂန်တို့၌ပြဆိုပါသည်။

မေး။ သာဓု-သာဓု-သာဓု၊ ပဋ္ဌာန်းဒေသနာတော် ကို ဆင်ခြင်ရာဌာနမှစ၍ ရောင်ခြည်တော် ခြောက်စုံတို့၏ ထွန်းတောက် ကွန့်မြူးပုံ များကို အကျယ်အားဖြင့် ဖြေကြား ပေးသောကြောင့် ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာစွာ သဒ္ဓါကြည်ညို ရပေပြီ၊ ထို့ပြင် တဘန် မေးမြန်းရန် ရှိပြန်သည်မှာ ရှင်တော်မြတ်ဘုရားသည် ထိုပဋ္ဌာန်း တရားကို အအဘယ်အခါ ကာလ၌ ဟောကြားတော် မူပါသနည်း။

ဖြေ။ ခြောက်ဝါအလွန် ခုနစ်ဝါ မြောက်သော ကာလ၌ ထိုပဋ္ဌာန်းတရားကို ဟောကြားတော်မူပါသည်။

မေး။ အဘယ်အရပ် ဌာနမှာ ဟောကြားတော် မူပါသနည်း။

ဖြေ။ တာဝတိံသာ နတ်ပြည်မှာ ဟောကြား တော်မူပါသည်။

မေး။ ပဋ္ဌာန်းတရားကို ဟောကြားရန် အလို့ငှါ အဘယ်အရပ်ဌာနမှ တာဝတိံသာ နတ်ပြည်သို့ ကြွတော်မူပါသနည်း။

ဖြေ။ ဘုန်းတော် ခြောက်ဆူ အောင်လံထူ၍ ပြိုင်သူဘက်ကင်း မင်းထက်မင်း ဖြစ်တော်မူသော ရှင်တော်မြတ်ဘုရားသည် ခြောက်ဝါအလွန် ခုနစ်ဝါ မြောက်ခါနီးတွင်

သာဝတ္ထိနေပြည်တော်ကြီး၌ တိတ္ထိအပေါင်းတို့ကို နှိမ်နင်းတော်မူခြင်းငှာ တန်ခိုးပြာဋိဟာကို အံ့ဩဘွယ်ရာ ပြတော်မူပါသည်၊ ထိုတန်ခိုးပြာဋိဟာကို ပြတော်မူ၍ အပြီးတွင် ဘန်ဆင်းအပ်သော ရတနာစင်္ကြံကြီးမှ တာဝတိံသာ နတ်ပြည်သို့ တက်ကြွတော်မူပါသည်။

မေး။ တာဝတိံသာနတ်ပြည်သို့ တက်ကြွတော်မူရာတွင် အဘယ်သို့တက်ကြွတော်မူပါသနည်း။

ဖြေ။ နှစ်လှမ်း, သုံးဘဝါး တန်ခိုးတော်အားဖြင့် တက်ကြွတော်မူပါသည်။

မေး။ နှစ်လှမ်း, သုံးဘဝါး တက်ကြွတော်မူပုံကို ထင်ရှားအောင် ဘော်ပြပါ။

ဖြေ။ တန်ခိုးပြတော်မူရာ ဖြစ်သော ရတနာစင်္ကြံထက်မှ လက်ျာခြေတော်ကိုကြွ၍ ယုဂန္ဓိုရ်တောင်ထိပ်၌ တဘဝါး နင်းတော်မူပါသည်၊ ထို့နောက် ရတနာစင်္ကြံထက်မှ လက်ဝဲခြေတော်ကိုကြွ၍ မြင်းမိုရ်တောင်ထိပ်၌ တဘဝါးနင်းတော်မူပါသည်။

၁။ ရတနာစင်္ကြံထက်မှ ယုဂန္ဓိုရ်တောင်ထိပ်သို့ တလှမ်း,
၂။ ရတနာ စင်္ကြံထက်မှ မြင်းမိုရ်တောင်ထိပ်သို့ တလှမ်း,
၁။ ရတနာစင်္ကြံထက်၌ ဘဝါးတော်တခု,
၂။ ယုဂန္ဓိုရ်တောင်ထိပ်၌ ဘဝါးတော်တခု,
၃။ မြင်းမိုရ်တောင်ထိပ်၌ ဘဝါးတော်တခု,

ဤသည်ကားနှစ်လှမ်း, သုံးဘဝါး ကြွတော်မူရာဝယ် ထင်ရှားစွာ သိလွယ်အောင် အမှိပ္ပါယ်ဘော်ပြချက် ဖြစ်ပါသည်။

မေး॥ တာဝတိံသာ နတ်ပြည်၌ ပဋ္ဌာန်း တရားကို ဟော ကြားတော်မူသည်ဟုဆိုရာတွင် အဘယ်နေရာထက်၌ သီတင်းသုံးခါ ဟောကြားတော် မူပါသနည်း။

ဖြေ။ ပင်လယ် ကသစ်ပင်ရင်း၌ ခင်းထား အပ်သော ပဏ္ဍုကမ္ဗလာ မြကျောက်ဖျာထက်၌ သီတင်းသုံးခါ ဟောကြား တော်မူပါသည်။

မေး॥ ထိုပဏ္ဍုကမ္ဗလာမြကျောက်ဖျာသည် အလျား,အနံ, အထု ယူဇနာအားဖြင့် အဘယ်မျှ ရှိပါသနည်း။

ဖြေ။ ပဏ္ဍုကမ္ဗလာ မြကျောက်ဖျာသည် အလျားအား ဖြင့် ယူဇနာခြောက်ဆယ်, အနံအားဖြင့် ယူဇနာ ငါးဆယ်, အထုအားဖြင့် တဆဲ့ငါးယူဇနာရှိပါသည်။

မေး॥ အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်ကို အမှူးထား၍ ပဋ္ဌာန်း ဒေသနာ တော် တရားကို ဟောကြားတော် မူပါသနည်း

ဖြေ။ မယ်တော်ဖြစ်ခဲ့ဘူးသော သန္တုသိတ နတ်သားကို အမှူးထား၍ ဟောကြားတော်မူပါသည်။

မေး॥ ထိုအခါ အဘယ်မျှလောက်သော စကြဝဠာတို့မှ နတ်ဗြဟ္မာ အပေါင်းတို့ လာရောက်၍ ပဋ္ဌာန်း တရားကို ကြားနာကြပါသနည်း။

ဖြေ။ တသောင်းသော စကြဝဠာတိုက်တို့မှ နတ်ဗြဟ္မာ အပေါင်းတို့ လာရောက်၍ ကြားနာကြပါသည်။

မေး॥ အဘိဓမ္မာ ခုနစ်ကျမ်းကို အဘယ်မျှလောက် ကာလ အပိုင်းအခြားတို့ဖြင့် ပြီးဆုံးအောင် ဟော ကြားတော်မူပါသနည်း။

ဖြေ။ ခုနစ်ဝါ မြောက်သောအခါ ဝါဆိုလပြည့်ကျော် တရက်နေ့ကစ၍ သီတင်းကျွတ် လပြည့်နေ့သို့တိုင်အောင် သုံးလ အပိုင်းအခြားဖြင့် ဟောကြားတော်မူပါသည်။

မေး။ အဘယ် ခုနစ်သကရစ်တွင် ပဋ္ဌာန်းတရားကို ဟော ကြားတော်မူပါသနည်း။

ဖြေ။ မဟာသကရစ် ၁၀၉–ခုနှစ်တွင် ပဋ္ဌာန်းတရားကို ဟောကြားတော်မူပါသည်။

မေး။ ဓမ္မသင်္ဂဏီအစ ပဋ္ဌာန်းအဆုံးရှိသော အဘိဓမ္မာ ခုနစ်ကျမ်းတို့ကို ဟောကြားတော်မူပြီးသောအခါ အဘယ်မျှ အရေအတွက် ရှိသော နတ်ဗြဟ္မာ အပေါင်းတို့သည် တရားထူးကိုသိမြင်၍ ကျွတ်တမ်း ဝင်ကြပါသနည်း။

ဖြေ။ နတ်ဗြဟ္မာအပေါင်းကုဋေရှစ်သောင်းတို့သည် တရား ထူးကိုသိမြင်၍ ကျွတ်တမ်းဝင်ကြပါသည်။

မေး။ မယ်တော်ဖြစ်ခဲ့ဘူးသော သန္တုသိတ နတ်သားသည် အဘိဓမ္မာတရားပွဲကြီး ပြီးဆုံးသောအခါ အဘယ် သို့သော အကျိုးထူးများကို ခံစားရပါသနည်း။

ဖြေ။ သန္တုသိတနတ်သားသည် ဒိဋ္ဌိနှင့်ဝိစိကိစ္ဆာကိုရှင်းလင်း အောင် ပယ်ခွာ၍ သောတာပန် ဖြစ်ခြင်း တည်းဟူသော အကျိုးထူးကို ခံစားရပါသည်။

မေး။ တာဝတိံသာ နတ်ပြည်မှာဟောသော ပဋ္ဌာန်း တရားသည် လူ့ပြည်လောကမှာ အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်ကို အကြောင်းပြု၍ ထွန်းကားလာပါသနည်း။

ဖြေ။ ရှင်သာရိပုတ္တရာ ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးကို အကြောင်း ပြု၍ထွန်းကားလာပါသည်။

မေး။ ထိုအကြောင်းကို ထင်ရှားစွာဖော်ပြပါ။

ဖြေ။ ရှင်တော်မြတ်ဘုရားသည် တာဝတိံသာ နတ်ပြည် ပင်လယ် ကသစ်ပင်ရင်း ခင်းထားအပ်သော ပဏ္ဍုကမ္ဗလာ မြကျောက်ဖျာ ထက်၌ ဝါကပ်တော်မူပြီးလျှင် အဘိဓမ္မာ ခုနစ်ကျမ်းကို ဟောကြားတော်မူရာ ဆွမ်းခံချိန်အခါ၌ တရား ဟောမပျက်စေရန် နိမ္မိတကိုယ်တော် ပွားကို ဘန်ဆင်း၍ ထားခဲ့ပြီးမှ မြောက်ကျွန်းသို့ဆွမ်းခံကြွတော်မူရန် ဟိမဝန္တာ-အနောတတ်အိုင်သို့ ဆင်းသက်တော် မူပါသည်၊ ထိုအခါ ရှင်သာရိပုတ္တရာ ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးသည် ရှင်တော်မြတ် ဘုရားအား ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ် အသွယ်သွယ်တို့ကို ပြုလုပ် ဆောင်ရွက်တော် မူပါသည်၊ ရှင်တော်မြတ်ဘုရားက တာ ဝတိံသာနတ်ပြည်၌ ဟောကြားပြီး သမျှသော အဘိဓမ္မာ တရားများကို ရှင်သာရိပုတ္တရာအား နေ့စဉ်ပြန်၍ဟောကြား တော်မူပါသည်။

ထိုနောက်တဖန် ရှင်သာရိပုတ္တရာ ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးက ငါးရာသော တပည့်ရဟန်းတော်များတို့အား နေ့စဉ်အား ဖြင့် သင်ကြားပို့ချ တော်မူပါသည်၊ ထိုအခါကစ၍ အဘိ ဓမ္မာ ဒေသနာတော်ကြီးသည် လူ့ပြည် လောက၌ ထွန်း ကားပြန့်ပွား၍လာပါသည်။

နိဒါန်း ပြီး၏။

၂-ပဋ္ဌာန်းပစ္စယုဒ္ဒေသ

မေး။ ဘုန်းတော် ခြောက်ဆူ ပန်းမဥ္ဇူဖြင့် လှိုင်ကြူ အေးအေး တိုက်တဝေးကိုပုံ့မြှေးတော်မူစေနိုင်သော သုံးလောက ဥသျှောင် ဘုန်းခေါင်မြတ်ဘုရားသည် ယမိုက်ကျမ်းကို ဟောပြီးသည့် အဆုံး၌ ပဋ္ဌာန်းဒေသနာကို အဘယ်သို့ စတင်ကာ ဟောကြားတော်မူပါသနည်း။

ဖြေ။ ဘုန်းတော်အမြိုက် မကိုဋ်သရဖူ ဆောင်းတော်မူသော တဆူထွတ်ထား သဗ္ဗညုရှင်တော်မြတ်ဘုရားသည် ယမိုက်ကျမ်းကို ဟောတော်မူပြီးသည့် အဆုံး၌ ဟေတုပစ္စယော, အာရမ္မဏပစ္စယော, အဓိပတိပစ္စယော၊ ဤသို့ စသော အားဖြင့် ပဋ္ဌာန်းဒေသနာကို စတင်ကာ ဟောကြားတော်မူပါသည်။

မေး။ ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး၌ ပစ္စယုဒ္ဒေသ ခေါ်သော ပစ္စည်းအချုပ်သရုပ်ပေါင်း မည်မျှရှိသည်ဟု ဖော်ပြပါ။

ဖြေ။

၁။ ဟေတုပစ္စည်း,
၂။ အာရမ္မဏပစ္စည်း,
၃။ အဓိပတိပစ္စည်း,
၄။ အနန္တရပစ္စည်း,
၅။ သမနန္တရပစ္စည်း,
၆။ သဟဇာတပစ္စည်း,
၇။ အညမညပစ္စည်း,

၈။ နိဿယပစ္စည်း,
၉။ ဥပနိဿယပစ္စည်း,
၁၀။ ပုရေဇာတပစ္စည်း,
၁၁။ ပစ္ဆာဇာတပစ္စည်း,
၁၂။ အာသေဝနပစ္စည်း,
၁၃။ ကမ္မပစ္စည်း,
၁၄။ ဝိပါကပစ္စည်း,
၁၅။ အာဟာရပစ္စည်း,
၁၆။ ဣန္ဒြိယပစ္စည်း,
၁၇။ ဈာနပစ္စည်း,
၁၈။ မဂ္ဂပစ္စည်း,
၁၉။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း,
၂၀။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း,
၂၁။ အတ္ထိပစ္စည်း,
၂၂။ နတ္ထိပစ္စည်း,
၂၃။ ဝိဂတပစ္စည်း,
၂၄။ အဝိဂတပစ္စည်း,

ဤသို့အားဖြင့် ပစ္စယုဒ္ဒေသ–ခေါ်သော ပဋ္ဌာန်းအချုပ် သရုပ် ၂၄–ပါး ရှိပါသည်။

ပဋ္ဌာန်းပစ္စယုဒ္ဒေသ ပြီး၏။

၃ – ပဋ္ဌာန်းပစ္စယနိဒ္ဒေသ

၁ – ဟေတုပစ္စည်း

မေး။ ပဋ္ဌာန်း နှစ်ဆဲ့လေးပစ္စည်းတို့တွင် ပထမဆုံး ဖြစ်သော ဟေတုပစ္စည်း၏ သရုပ်ကို ဘော်ထုတ်၍ ပြပါ။

ဖြေ။ လောဘ, ဒေါသ, မောဟ, အလောဘ, အဒေါသ, အမောဟ၊ ဤတရား ခြောက်ပါးသည် ဟေတုပစ္စည်း သရုပ် ဖြစ်ပါသည်။

မေး။ ထိုဟိတ် ခြောက်ပါးတို့တွင် ကုသိုလ်ဟိတ် မည်မျှ, အကုသိုလ်ဟိတ် မည်မျှ, အဗျာကတဟိတ် မည်မျှ ရှိကြောင်းကို ဘော်ပြပါ။

ဖြေ။ ၁။ အလောဘ, အဒေါသ, အမောဟ၊ ဤတရားသုံးပါးကို ကုသိုလ်ဟိတ် ခေါ်ပါသည်။

၂။ လောဘ, ဒေါသ, မောဟ၊ ဤတရား သုံးပါးကို အကုသိုလ်ဟိတ် ခေါ်ပါသည်။

၃။ အလောဘ, အဒေါသ, အမောဟ၊ ဤတရား သုံးပါးကို အဗျာကတဟိတ် ခေါ်ပါသည်။

ကုသိုလ်, အကုသိုလ်, အဗျာကတအားဖြင့် ဝေဘန်လိုက်သောအခါ ဟိတ်ပေါင်းကိုးပါးဖြစ်လာပါသည်။

မေး။ ဟေတုပစ္စည်းသည် အဘယ်သို့သောသတ္တိအားဖြင့် ကျေးဇူးပြုတတ်ပါသနည်း။

ဖြေ။ ရေသောက်မြစ်သည် သစ်ပင်ကြီးအား အစဉ်ကြီး ပွား၍ စည်ကားအောင် ကျေးဇူးပြုဘိသကဲ့သို့ ဟိတ်ခြောက် ပါး တရားတို့သည် အတူတကွ ဖြစ်သောစိတ်, စေတသိက်, စိတ္တဇရုပ်တို့အား ကြီးပွားခိုင်မြဲစေရန် အကြောင်းမူလ သတ္တိ ဖြင့် ကျေးဇူးပြုတတ်ကြပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ရေသောက်မြစ်နှယ်၊ ကျေးဇူးကြွယ်၊ ကြီးကျယ် ကြောင်းရင်းများ။

မေး။ ဟေတုပစ္စည်း၏ အကျိုး ဖြစ်သော ပစ္စယုပ္ပန် သရုပ်ကို ဘော်ထုတ်၍ပြပါ။

ဖြေ။ ဟိတ်နှင့်တကွ ဖြစ်သော သဟိတ်စိတ်- ၇၁, စေတသိက်-၅၂, သဟိတ်စိတ်ကြောင့် ဖြစ်သော စိတ္တဇရုပ်, သဟိတ် ပဋိသန္ဓေနှင့်တကွဖြစ်သော ကမ္မဇရုပ်၊ဤတရားများ သည် ဟေတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန်များ ဖြစ်ကြပါသည်။

မေး။ လောဘဟိတ် တခု၏ ကျေးဇူးပြုပုံ သဘောကို အဓိပ္ပါယ် အားဖြင့် သိလွယ်အောင် အမြွက်မျှ ဘော်ပြပါ။

ဖြေ။ လောဘဟိတ်ဖြစ်လာသောအခါ မိမိနှင့်အတူတကွ ဖြစ်သောစိတ်, စေတသိက်တို့ကို သာယာတပ်မက်ခြင်း ဖြစ် အောင် သွေးဆောင်ပါသည်၊ ထိုစိတ်ကြောင့် ဖြစ်သော စိတ္တဇရုပ်တို့ကလည်း လောဘအမူအရာကို ရှက်ဆောင်ကြ ပါသည်၊ ကာယဝိညတ် လှုပ်ရှား၍ ကာယကံဖောက်ပြား ပြီးလျှင် သူ့ဥစ္စာကို ခိုးယူခြင်း, သူတပါးတို့၏ သားမယား

တို့၌ ဖြစ်မွားကျူးလွန်ခြင်းစသော ကာယဒုစ္စရိုက်မှုတို့ကို ပြုလုပ် ကျူးလွန်ပါသည်၊ ဝစီဝိညတ်လှုပ်ရှား၍ လောဘအမှုအရာပါသော စကားတို့ကို ပြောခြင်း, မဟုတ် မတရား မုသားပြောခြင်းမှစ၍ ဝစီဒုစ္စရိုက်မှုတို့ကို ပြုလုပ် ကျူးလွန်ပါသည်၊ ဤသည်ကား ဟေတုပစ္စည်း၏ကျေးဇူးပြုပုံသဘော အချက်ကို အမြွက်မျှ ဖြေဆိုခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ဟေတုပစ္စည်းပြီး၏။

၂ - အာရမ္မဏပစ္စည်း

မေး။ အာရမ္မဏပစ္စည်းသရုပ်ကို ဘော်ထုတ်၍ပြပါ။

ဖြေ။ အလုံးစုံသော အာရုံခြောက်ပါး တရားတို့ကို အာရမ္မဏပစ္စည်းခေါ်ပါသည်၊ ပစ္စည်းသရုပ်မှာ စိတ်, စေတသိက်, ရုပ်, နိဗ္ဗာန်, ပညတ်အကုန်ဖြစ်ပါသည်။

မေး။ အာရမ္မဏ ပစ္စည်း၏ ကျေးဇူးပြုပုံ သဘောကို ဘော်ပြပါ။

ဖြေ။ ကြိုးတန်း, တောင်ဝှေးတို့သည် အားအင်ချိနဲ့သော သူတို့အား ဆွဲကိုင်မှီတွယ်ရာ အဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူး ပြုဘိသကဲ့သို့ အာရုံခြောက်ပါး တရားတို့သည် စိတ်, စေတသိက်တို့အား ဆွဲကိုင်မှီတွယ်ရာအဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူးပြုကြပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ဆွဲကိုင်မှီတွယ်၊ ကျေးဇူးကြွယ်၊ ခြောက်သွယ်ခေါ် အာရုံ။

၂၄၈၇၅

မေး။ အာရမ္မဏ ပစ္စည်း၏ အကျိုးဖြစ်သော ပစ္စယုပ္ပန် သရုပ်ကို ဘော်ထုတ်၍ ပြပါ။

ဖြေ။ စိတ်-၈၉, စေတသိက်-၅၂၊ ဤတရား တို့ကို အာရမ္မဏပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန်ခေါ်ပါသည်။

မေး။ အာရမ္မဏ ပစ္စည်း၏ ကျေးဇူးပြုပုံ သဘောကို အဓိပ္ပါယ် အားဖြင့် သိလွယ်အောင် အမြွက်မျှ ဖော်ပြပါ။

ဖြေ။ ၁။ ရူပါရုံသည် စက္ခုဝိညာဉ် စိတ်အား မှီတွယ်ရာ အဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်၊ ထိုအခါ စက္ခုဝိညာဉ် စိတ်သည် အတူတကွ ဖြစ်သော စေတသိက်တို့ နှင့်တကွ မြင်ခြင်းကိစ္စဖြင့် ဖြစ်ပေါ် လာပါ သည်။

၂။ ရူပါရုံကို အာရုံပြု၍ မြင်မှုကိစ္စကို အရင်းခံပြီး လျှင် စက္ခုဒွါရဝီထိ ဖြစ်ပေါ်လာပါသည်၊ ထို အခါ အကုသိုလ်ဇောကျခဲ့ပါလျှင် သာယာခြင်း, စိတ်ဆိုးခြင်းစသော အကုသိုလ် အမှုအရာများ ဖြစ်ပေါ်လာပါသည်၊ ကုသိုလ်ဇော ကျခဲ့ပါလျှင် ကြည်ညိုခြင်း, မသာယာခြင်း, မေတ္တာဖြင့် ချစ်ခင် ခြင်း, ကရုဏာဖြင့်သနားခြင်း, မုဒိတာဖြင့် ဝမ်း မြောက်ခြင်း, ပညာဖြင့် လိမ်မာခြင်း၊ ဤသို့စသော ကုသိုလ် အမှုအရာများ ဖြစ်ပေါ်လာပါသည်။

ဤသည်ကား အာရမ္မဏပစ္စည်း၏ ကျေးဇူးပြုပုံအချက်ကို အမြွက်မျှဖြေဆိုခြင်းဖြစ်ပါသည်။

မေး။ အာရုံနှင့် စိတ်ယှဉ်ဘွဲ၍ အာရမ္မဏ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံကိုဘော်ပြပါ။

ဖြေ။ ၁။ရူပါရုံသည်စက္ခုဝိညာဉ်စိတ်အား,

၂။သဒ္ဒါရုံသည် သောတဝိညာဉ်စိတ်အား,

၃။ဂန္ဓာရုံသည် ဃာနဝိညာဉ်စိတ်အား,

၄။ရသာရုံသည် ဇိဝှါဝိညာဉ်စိတ်အား,

၅။ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံသည် ကာယဝိညာဉ်စိတ်အား အာရမ္မဏ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

၆။အာရုံငါးပါးသည် မနောဓာတ် စိတ်အား အာရမ္မဏသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

၇။ဓမ္မာရုံသည် မနောဝိညာဉ် စိတ်ဓာတ်အား အာရမ္မဏသတ္တိဖြင့်ကျေးဇူးပြုပါသည်၊

မေး။ စိတ်တို့သည် မှီတွယ်ရာအာရုံနှင့် ကင်း၍ဖြစ်နိုင်ပါသလော။

ဖြေ။ မဖြစ်နိုင်ပါ၊ အာရုံကိုမှီတွယ်ရမှ ဖြစ်ပေါ်နိုင်ကြပါသည်။

အာရမ္မဏပစ္စည်းပြီး၏။

---

၃ – အဓိပတိပစ္စည်း

မေး။ အဘယ်သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်းကို အဓိပတိပစ္စည်းခေါ်ပါသနည်း။

ဖြေ။ ကြီးကဲလွှမ်းမိုး အစိုးရခြင်းသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသောပစ္စည်းကို အဓိပတိပစ္စည်းခေါ်ပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ကြောဘုန်းလူ အုပ်စိုးမှုသို့၊ ပြိုင်တူမရှိ၊ အုပ်စိုးဘိ၊ အဓိပတိခေါ်သတည်း။

မေး။ ထိုအဓိပတိပစ္စည်းသည် အဘယ်မျှ အပြားရှိပါသနည်း။

ဖြေ။ အာရမ္မဏာဓိပတိ, သဟဇာတာဓိပတိ အားဖြင့် နှစ်ပါး အပြားရှိပါသည်။

မေး။ အာရမ္မဏာ ဓိပတိ ပစ္စည်းသရုပ်ကို ဘော်ထုတ်၍ပြပါ။

ဖြေ။ ဣဋ္ဌရုပ်, ဣဋ္ဌနာမ်များသည် အာရမ္မဏာ ဓိပတိပစ္စည်းသရုပ်ဖြစ်ပါသည်။

မေး။ ဣဋ္ဌရုပ်,ဣဋ္ဌနာမ်များကို ခွဲခြား၍ ဘော်ပြပါ။

ဖြေ။ အလိုရှိအပ်သော နိပ္ဖန္နရုပ် ၁၈–ခု, ဒေါသမူ ၂–မောဟမူ ၂–ဒုက္ခသဟဂုတ် ကြဉ်သောစိတ် ၈၄, ဒေါသ–ဣဿာ–မစ္ဆရိယ–ကုက္ကုစ္စ–ဝိစိကိစ္ဆာကြဉ်သော စေတသိက် ၄၇, နိဗ္ဗာန်၊ ဤတရားများသည် အာရမ္မဏာ ဓိပတိပစ္စည်း၌ ဣဋ္ဌရုပ်, ဣဋ္ဌနာမ်များဖြစ်ပါသည်။

မေး။ အာရမ္မဏာဓိပတိ ပစ္စည်းကြောင့်ဖြစ်သော ပစ္စယုပ္ပန်တရားသရုပ်ကို ဘော်ထုတ်၍ပြပါ။

ဖြေ။ လောဘမူစိတ် ၈, မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈, မဟာကြိယာဉာဏသမ္ပယုတ် ၄၊ ဤတရားတို့သည် အာရမ္မဏာ ဓိပတိပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန်များဖြစ်ကြပါသည်။

မေး။ အာရမ္မဏာဓိပတိ ပစ္စည်း၏ ကျေးဇူးပြုပုံ သဘောကို အဓိပ္ပါယ် သိလွယ်အောင် အမြွက်မျှ ဖော်ပြပါ။

ဖြေ။ ဣဋ္ဌဖြစ်သော အဆင်းရူပါရုံသည် အာရုံပြုသော လောဘစိတ်ကို လွှမ်းမိုးအုပ်စိုး၍ မခွဲနိုင်ဘဲ စွဲစွဲလမ်းလမ်းဖြစ်အောင် ကျေးဇူးပြုပါသည်၊ အာရမ္မဏာဓိပတိပစ္စည်း၏ကျေးဇူးပြုပုံမှာ စကြာမင်း၏ အာဏာကဲ့သို့ လွန်စွာ ထက်မြက်လှပါသည်၊ ဤသည်ကား အာရမ္မဏာဓိပတိပစ္စည်း၏ ကျေးဇူးပြုပုံအချက်ကို အမြွက်မျှ ဖြေဆိုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

မေး။ အာရမ္မဏပစ္စည်း နှင့် အာရမ္မဏာဓိပတိ ပစ္စည်းသည် အဘယ်ကဲ့သို့ ထူးခြားပါသနည်း။

ဖြေ။ ၁။ သာမည အာရုံသဘောအားဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်းကို အာရမ္မဏပစ္စည်း ခေါ်ပါသည်။

၂။ အာရုံပြုသော စိတ်တို့ကို လွှမ်းမိုး၍ အစိုးရသော အာရုံသဘောအားဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်းကို အာရမ္မဏာဓိပတိပစ္စည်း ခေါ်ပါသည်။

မေး။ အာရမ္မဏ, အာရမ္မဏိက ခေါ်သော စကားနှစ်လုံး၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ကွဲပြားအောင် ဖော်ပြပါ။

ဖြေ။ ၁။ အာရုံခြောက်ပါးတို့ကို အာရမ္မဏ ခေါ်ပါသည်။

၂။ ထိုအာရုံ ခြောက်ပါးကို စွဲလမ်း၍ ဖြစ်ပေါ်သော စိတ်, စေတသိက်တရားတို့ကို အာရမ္မဏိက ခေါ်ပါသည်။

မေး။ ဒ္ဓာရမ္မဏာဓိပတိပစ္စည်း၏ သရုပ် သဘောများကို ကောင်းစွာ ဖြေကြားသောကြောင့် သိရပေပြီ၊သဟဇာတာဓိပတိပစ္စည်းသရုပ်ကို ဘော်ထုတ်၍ပြပါဦး။

ဖြေ။ ဆန္ဒ, စိတ္တ, ဝီရိယ, ဝီမံသ၊ ဤလေးပါးသည် သဟဇာတာ ဓိပတိ ပစ္စည်းသရုပ်ဖြစ်ပါသည်။

မေး။ သဟဇာတာ ဓိပတိ ပစ္စည်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်သော ပစ္စယုပ္ပန် သရုပ်များကို ဘော်ထုတ်၍ပြပါ။

ဖြေ။ မောဟမူဒွေး–ဟသိတုပ္ပါဒ် ကြဉ်သော ဒွိဟိတ်ဇော-တိဟိတ်ဇော-၅၂, ဝိစိကိစ္ဆာ ကြဉ်သော စေတသိက်၅၁, ဒွိဟိတ်ဇော-တိဟိတ်ဇောကြောင့်ဖြစ်သော စိတ္တဇရုပ်၊ ဤတရားများသည် သဟဇာတာဓိပတိပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန်များဖြစ်ကြပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ဒွိဟေ-တိဟေ၊ဇောနှစ်ထွေ၊ရစေ ဓိပတိ။

မေး။ သဟဇာတာဓိပတိ ပစ္စည်း၏ ကျေးဇူး ပြုပုံသဘောကို အဓိပ္ပါယ်အမြွက်မျှ ဘော်ပြပါ။

ဖြေ။ ဝီမံသာဓိပတိခေါ်သော ပညာသည် သဟဇာတာဓိပတိပစ္စည်း တပ်သောအခါ မိမိနှင့် အတူတကွဖြစ်သော စိတ်, စေတသိက်တရားတို့ကို လွှမ်းမိုးအုပ်စိုး၍ မိမိသဘောနှင့်အတူ သိမြင် လိမ်မာအောင် ရှက်ဆောင် ကျေးဇူးပြုပါသည်၊ မိမိကြောင့်ဖြစ်သော စိတ္တဇရုပ်တို့ကိုလည်း လိမ်မာသော အမူအရာအားဖြင့် ဖြစ်ပွားလေအောင် ရှက်ဆောင် ကျေးဇူးပြုပါ

သည်၊ ဤသည်ကား သဟဇာတာဓိပတိ ပစ္စည်း၏ ကျေးဇူးပြုပုံ အချက်ကို အမြွက်မျှ ဖြေဆိုခြင်းဖြစ်ပါသည်။

မေး။ အာရမ္မဏာဓိပတိ နှင့် သဟဇာတာဓိပတိ တို့၏ ကျေးဇူးပြုပုံသဘောသည် အဘယ်ကဲ့သို့ ခြားနား ပါသနည်း။

ဖြေ။ ၁။ အာရုံပြုသောစိတ်, စေတသိက်တို့အပေါ်၌ လွှမ်းမိုး အုပ်စိုး၍ ကျေးဇူးပြုခြင်းကို အာရမ္မဏာဓိပတိပစ္စည်း ခေါ်ပါသည်။

၂။ အတူတကွ ယှဉ်ဘော် ယှဉ်ဘက် ဖြစ်သောစိတ်, စေတသိက်တို့ အပေါ်၌ လွှမ်းမိုး အုပ်စိုး၍ ကျေးဇူး ပြုခြင်းကို သဟဇာတာဓိပတိပစ္စည်းခေါ်ပါသည်။

အဓိပတိပစ္စည်းပြီး၏။

---

၄ - အနန္တရပစ္စည်း

မေး။ အဘယ်သို့သော သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်း ကို အနန္တရပစ္စည်း ခေါ်ပါသနည်း။

ဖြေ။ မိမိချုပ်ဆုံး ပြီးနောက် အခြားမဲ့၌ စိတ်,စေတသိက် တရားတို့ ဖြစ်ပွားအောင် ရှက်ဆောင်သမှု ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်းကို အနန္တရပစ္စည်းခေါ်ပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ခြားမဲ့နာခ်တွေ၊ ဖြစ်စေပေါ်စေ၊ မှတ်လေ နန္တရ၊

မေး။ အနန္တရ၌ ပစ္စည်း,ပစ္စယုပ္ပန် သရုပ်တို့ကိုဖော်ထုတ်၍ ပြပါ။

ဖြေ။ ၁။ ရှေ့ရှေ့၌ ဖြစ်သော နာမ်တရားတို့ကို အနန္တရ ပစ္စည်း ခေါ်ပါသည်။

၂။ နောက်နောက်၌ ဖြစ်သော နာမ်တရားတို့ကို အနန္တရပစ္စယုပ္ပန် ခေါ်ပါသည်။

ပစ္စည်း,ပစ္စယုပ္ပန်သရုပ်မှာ အလွန်လွယ်ကူပါသည်။

မေး။ အနန္တရ ပစ္စည်း၏ ကျေးဇူးပြုပုံ သဘောကို အဓိပ္ပါယ်သိလွယ်အောင် အမြွက်မျှဖော်ပြပါ။

ဖြေ။ ၁။ စုတိစိတ်သည် ပဋိသန္ဓေစိတ်အား အနန္တရ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

၂။ ပဋိသန္ဓေစိတ်သည် ပထမ ဘဝင် စိတ်အား အနန္တရသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

၃။ ပထမဇောသည် ဒုတိယဇောအား အနန္တရ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

၄။ မဂ်စိတ်သည် ဖိုလ်စိတ်အား အနန္တရသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

ဤသို့ စသောအားဖြင့် ရှေ့ရှေ့စိတ်သည် ,နောက်နောက် စိတ်အား အနန္တရသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံအချက်မှာ လွန်စွာ ကျယ်ဝန်းလှပါသည်။

မေး။ အတိမဟန္တာရုံ စက္ခုဒွါရဝီထိ တခုကို မူတည်၍ အနန္တရသတ္တိဖြင့်ကျေးဇူးပြုပုံအချက်ကိုဖော်ပြပါ။

ဖြေ။ ၁။ အတီတဘဝင်စိတ်သည် ဘဝင်္ဂစလန စိတ်အား အနန္တရသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

၂။ ဘဝင်္ဂစလနစိတ်သည် ဘဝင်္ဂုပစ္ဆေဒစိတ်အား,

၃။ ဘဝင်္ဂုပစ္ဆေဒစိတ်သည် ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း စိတ်အား,

၄။ ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်သည်စက္ခုဝိညာဉ်စိတ်အား,

၅။ စက္ခုဝိညာဉ်စိတ်သည် သမ္ပဋိစ္ဆိုင်းစိတ်အား,

၆။ သမ္ပဋိစ္ဆိုင်းစိတ်သည် သန္တီရဏစိတ်အား,

၇။ သန္တီရဏစိတ်သည် ဝုဋ္ဌောစိတ်အား,

၈။ ဝုဋ္ဌောစိတ်သည် ပဌမဇောစိတ်အား,

၉။ ပဌမဇောစိတ်သည် ဒုတိယဇောစိတ်အား,

၁၀။ ဒုတိယဇောစိတ်သည် တတိယဇောစိတ်အား,

၁၁။ တတိယဇောစိတ်သည် စတုတ္ထဇောစိတ်အား,

၁၂။ စတုတ္ထဇောစိတ်သည် ပဉ္စမဇောစိတ်အား,

၁၃။ ပဉ္စမဇောစိတ်သည် ဆဋ္ဌမဇောစိတ်အား,

၁၄။ ဆဋ္ဌမဇောစိတ်သည် သတ္တမဇောစိတ်အား,

၁၅။ သတ္တမဇောစိတ်သည် ပဌမ တဒါရုံစိတ်အား,

၁၆။ ပဌမ တဒါရုံစိတ်သည် ဒုတိယ တဒါရုံစိတ် စိတ်အား,

၁၇။ ဒုတိယတဒါရုံစိတ်သည် ဘဝင်စိတ်အား အနန္တရသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

မေး။ သတ္တဝါတို့၏ သန္တာန်၌ ရံဖန်ရံခါ နာမ်တရားတို့၏ အနန္တရပစ္စည်း ဆက်သွယ်ခြင်းသဘောသည် ပြတ်ကင်းနိုင်ပါသလော။

ဖြေ။ နိဗ္ဗာန်သို့ မရောက်သေးသမျှ ကာလပတ်လုံး သတ္တဝါတို့၏ သန္တာန်၌ နာမ်တရားတို့၏ အနန္တရပစ္စည်း ဆက်သွယ်ခြင်း မကင်းနိုင်ပါ၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ စုတိစိတ်နောက်သို့ ရောက်မှသာလျှင် အနန္တရပစ္စယသတ္တိ ပြတ်ကင်းပါသည်။

မေး။ နိရောဓသမာပတ်ကို ဝင်စားခိုက်, အသညသတ်ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ခိုက်, ထိုအခိုက်အခါတို့၌ နာမ်တရားမရှိသောကြောင့် အနန္တရပစ္စယသတ္တိ ကင်းသည်မဟုတ်ပါလော။

ဖြေ။ ထိုသို့ အချိန်ကာလ ခြားမှုဖြင့် အနန္တရပစ္စယသတ္တိပြတ်ကင်းသည်ဟုမဆိုရပါ။

၁။ နိရောဓသမာပတ်ကို ဝင်စားသောအခါ၌ နိရောဓသမာပတ်မဖြစ်မီက အဆုံးစွန်ချုပ်နေသော စိတ်သည်နိရောဓသမာပတ်မှ ထသောအခါ ရှေးဦးစွာဖြစ်ပေါ်လာသော စိတ်အား အနန္တရသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

၂။ အသညသတ်ပုဂ္ဂိုလ် မဖြစ်မီ အဆုံးစွန်ချုပ်ခဲ့သော စုတိစိတ်သည် အသညသတ်ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ပြီးနောက် တဖန် ဘဝသစ်၌ ဖြစ်ပေါ်လာသော ပဋိသန္ဓေစိတ်အား အနန္တရသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

ထို့ကြောင့်နိဗ္ဗာန်မရသေးသမျှ ကာလပတ်လုံး သတ္တဝါတို့၏ သန္တာန်၌ အနန္တရပစ္စယသတ္တိ မကင်းနိုင်ကြောင်းကို ပြဆိုခဲ့ပါသည်။

အနန္တရပစ္စည်းပြီး၏။

မှတ်ချက်။ [သမနန္တရပစ္စည်းသည် အနန္တရပစ္စည်းနှင့် ကျေးဇူးပြုပုံ အလုံးစုံ တူမှုသောကြောင့် အမေးအဖြေ ရေးသားရန်မလိုတော့ချေ။]

၆–သဟဇာတပစ္စည်း။

မေး။ အဘယ်သို့သော သဘောသတ္တိအားဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်းကို သဟဇာတပစ္စည်း ခေါ်ပါသနည်း။

ဖြေ။ အတူတကွ ဖြစ်ပေါ်စေရန် ကျေးဇူးပြုသောပစ္စည်းကို သဟဇာတပစ္စည်းခေါ်ပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ အတူဖြစ်ရန်၊ ကျေးဇူးသန်၊ အမှန်သဟဇာ။

မေး။ သဟဇာတ ပစ္စည်းသရုပ်ကို ဖော်ထုတ်၍ပြပါ။

ဖြေ။ အလုံးစုံသော စိတ်- ၈၉, စေတသိက်- ၅၂, မဟာဘုတ် ၄-ပါး, ပဥ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓိက္ခဏ ဟဒယဝတ္ထု၊ ဤတရားစုသည် သဟဇာတပစ္စည်းသရုပ်ဖြစ်ပါသည်။

မေး။ သဟဇာတပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန်သရုပ်ကို ဖော်ထုတ်၍ပြပါ။

ဖြေ။ စိတ်–၈၉, စေတသိက်–၅၂, ရုပ်–၂၈, ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေနှင့် ဟဒယဝတ္ထု၊ ဤတရားသည် သဟဇာတ ပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန်သရုပ်ဖြစ်ပါသည်။

မေး။ သဟဇာတ ပစ္စည်း၏ ကျေးဇူးပြုပုံ သဘောကို ဘော်ပြပါ။

ဖြေ။ ၁။ နာမ်ခန္ဓာလေးပါးဟု ဆိုအပ်သောစိတ်, စေတသိက် တို့သည် သဟဇာတသတ္တိဖြင့် အချင်းချင်း ကျေးဇူးပြုကြပါသည်။

၂။ စိတ်, စေတသိက်တို့သည် စိတ္တဇရုပ်တို့အားသဟ ဇာတသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုကြပါသည်။

၃။ မဟာဘုတ်လေးပါးတို့သည် သဟဇာတ သတ္တိဖြင့် အချင်းချင်း ကျေးဇူးပြုကြပါသည်။

၄။ မဟာဘုတ်လေးပါးတို့သည် ဥပါဒါရုပ် တို့အား သဟဇာတသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုကြပါသည်။

၅။ ပဋိသန္ဓေစိတ်နှင့် ဟဒယဝတ္ထုရုပ်သည် သဟဇာတ သတ္တိဖြင့် အချင်းချင်းကျေးဇူးပြုကြပါသည်။

မေး။ မဟာကုသိုလ် ပထမစိတ်ဖြစ်ခိုက် သတ္တဝါတို့၏ သန္တာန်၌ ရုပ်နာမ်တို့၏ သဟဇာတသတ္တိဖြင့် ကျေး ဇူးပြုပုံသဘောကို ဘော်ပြပါ။

ဖြေ။ မဟာကုသိုလ်ပထမစိတ် ဖြစ်သောအခါ စေတသိက် ၃၈–ပါး ယှဉ်ပါသည်၊ ထိုစိတ်ကြောင့် စိတ္တဇရုပ်များလည်း ဖြစ်ပေါ်လာကြပါသည်၊ ထိုရုပ်နာမ်တရားတို့တွင်–

၁။ စိတ်နှင့်စေတသိက်တို့သည် သဟဇာတ သတ္တိဖြင့် အချင်းချင်း ကျေးဇူးပြုကြပါသည်။
၂။ ထိုစိတ်, စေတသိက်တို့က စိတ္တဇရုပ်တို့အား သဟဇာတ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုကြပါသည်။
၃။ စိတ္တဇရုပ်တို့၌ ပါရှိသောမဟာဘုတ်ဓာတ်လေးပါးတို့သည် သဟဇာတသတ္တိဖြင့်အချင်းချင်း ကျေးဇူး ပြုကြပါသည်။
၄။ ထိုမဟာဘုတ်ဓာတ်ကြီးလေးပါးတို့သည် ကလာပ်တူဖြစ်သော ဥပါဒါရုပ်တို့အား သဟဇာတသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုကြပါသည်။

ဤသည်ကား မဟာကုသိုလ် ပထမစိတ်ဖြစ်ခိုက်၌ ရုပ်နာမ်တရားတို့၏ သဟဇာတသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံ သဘောကို ဖော်ပြချက်ဖြစ်ပါသည်။

မေး။ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေ တည်နေခိုက်အခါ ရုပ်, နာမ် နှစ်ပါးတို့၏ သဟဇာတ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံသဘောကို ဖော်ပြပါ။

ဖြေ။ ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေအခိုက်၌ ပဋိသန္ဓေစိတ်, စေတသိက်နှင့် ဟဒယဝတ္ထုတို့သည် တပြိုင်နက် ဖြစ်ပေါ်ကြပါသည်၊ ထိုရုပ်, နာမ်တရားတို့တွင်—

၁။ ပဋိသန္ဓေ ဝိညာဉ်စိတ်သည် ယှဉ်ဘက်ဖြစ်သော ပဋိသန္ဓေစိတ်နှင့် မှီရာဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထုရုပ်အား သဟဇာတသတ္တိဖြင့် အချင်းချင်း ကျေးဇူး ပြုပါသည်။

၂။ ဟဒယ ဝတ္ထုရုပ်သည် ပဋိသန္ဓေဝိညာဉ် စိတ်နှင့် စေတသိက်တို့အား သဟဇာတသတ္တိဖြင့် အချင်းချင်း ကျေးဇူးပြုပါသည်။

၃။ ဝတ္ထုဒသကကလာပ်၌ ပါရှိသော မဟာဘုတ် လေးပါးတို့သည် အချင်းချင်း သဟဇာတသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုကြပါသည်။

၄။ ထိုမဟာဘုတ် လေးပါးတို့သည် ကလာပ်တူ ဖြစ်သော ဥပါဒါရုပ်တို့အား သဟဇာတ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုကြပါသည်။

မေး။ ပဉ္စဝေါကာရဘုံနှင့် ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေကို သိလွယ် မှတ်လွယ်အောင် အချုပ် အားဖြင့် ဖော်ပြပါ။

ဖြေ။ ၁။ ကာမ ၁၁ ဘုံ, အသညသတ် ကြဉ်သော ရူပ ၁၅-ဘုံ၊ ဤ ၂၆-ဘုံကို ခန္ဓာငါးပါး အစုံအလင် ရှိသောကြောင့် ပဉ္စဝေါကာရဘုံ ခေါ်ပါသည်။

၂။ ထိုပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေအခိုက်၌ ဖြစ်ပေါ်သော ကာမပဋိသန္ဓေစိတ်-၁၀, ရူပပဋိသန္ဓေစိတ်-၅၊ဤ ၁၅-ပါးကို ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ ခေါ်ပါသည်။

သဟဇာတပစ္စည်းပြီး၏။

၇- အညမညပစ္စည်း

မေး။ အဘယ်သို့သော သဘောသတ္တိအားဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်းကို အညမညပစ္စည်း ခေါ်ပါသနည်း။

ဖြေ။ သစ်သားသုံးခုကို ထောင်၍ထားရာ မလဲမပြိုအောင် အချင်းချင်း ကျေးဇူးပြုဘိသကဲ့သို့ ရုပ်, နာမ် အချင်းချင်း အပြန် အလှန်အားဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်းကို အညမညပစ္စည်း ခေါ်ပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ အချင်းချင်း ပြန်လှန်၊ ပြုလေပြန်၊ မှတ်ရန်အညမညတည်း။

မေး။ အညမညပစ္စည်းသရုပ်ကို ဘော်ထုတ်၍ ပြပါ။

ဖြေ။ စိတ်–၈၉, စေတသိက်–၅၂, မဟာဘုတ်၄-ပါး, ပဋ္ဋသန္ဓေဝါကာရ ပဋိသန္ဓေနှင့် ဟဒယဝတ္ထု၊ ဤတရားစုသည်အညမညပစ္စည်းထိုက်သော တရားများဖြစ်ပါသည်။

မေး။ အညမညပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန် တရားများကို ဘော်ပြပါ။

ဖြေ။ ယခင်ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ပစ္စည်းတရားတို့သည်ပင်လျှင် အညမညပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန်တရားများဖြစ်ပါသည်။

မေး။ အညမညပစ္စည်း၌ အဘယ့်ကြောင့် ပစ္စည်းနှင့် ပစ္စယုပ္ပန်သရုပ်ချင်းတူ၍နေပါသနည်း။

ဖြေ။ အချင်းချင်းအပြန်အလှန် ကျေးဇူးပြုနိုင်မှ အညမညပစ္စည်းတွင် ပါဝင်ခွင့် ရသောကြောင့် ပစ္စည်းနှင့်ပစ္စယုပ္ပန် [illegible] ပြားဘဲ သရုပ်အားဖြင့်တူမျှ၍နေပါသည်။

မေး။ မဟာဘုတ် ဓာတ်ကြီးလေးပါးကို မူတည်၍အညမည ပစ္စယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံအချက်ကို အမြွက်မျှ ဖြေဆိုပါ။

ဖြေ။ ၁။ မဟာဘုတ်လေးပါး တို့တွင် တေဇောဓာတ်က ပစ္စည်းတပ်လျှင် ကြွင်းသောဓာတ်သုံးပါးတို့က ပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်ကြပါသည်။

၂။ ကြွင်းသောဓာတ်သုံးပါးတို့က ပစ္စည်းတပ်လျှင် တေဇောဓာတ်က ပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်ပါသည်။

၃။ ပထဝီဓာတ် တေဇောဓာတ်တို့က ပစ္စည်းတပ်လျှင် အာပေါဓာတ်, ဝါယောဓာတ် တို့က ပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်ကြပါသည်။

၄။ အာပေါဓာတ်, ဝါယောဓာတ်တို့က ပစ္စည်းတပ်လျှင် ပထဝီဓာတ်, တေဇောဓာတ်တို့က ပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်ကြပါသည်။

နာမ်ခန္ဓာတို့၌လည်း ဤနည်းအတိုင်း အညမညသတ္တိဖြင့် အချင်းချင်း အပြန်အလှန် ကျေးဇူးပြုပုံတို့ကို သိရပါသည်။

ဧကံ မဟာဘူတံ ပဋိစ္စ တယော မဟာဘူတာ၊
တယော မဟာဘူတေ ပဋိစ္စဧကော မဟာဘူတော၊
ဒွေမဟာဘူတေပဋိစ္စ ဒွေမဟာဘူတာ။

ဤသို့စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်သည် အညမည ပစ္စယ သတ္တိဖြင့် အချင်းချင်း အပြန်အလှန် ကျေးဇူးပြုပုံကို ပြဆိုဟောကြားတော် မူအပ်သော

ပါဠိတော် ဖြစ်ပါသည်၊ ဤသည်ကား အညမညပစ္စယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံ အချက်ကို အမြွက်မျှ ဖြေဆိုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

မေး။ အညမည ပစ္စည်းသဘောနှင့် သဟဇာတပစ္စည်း သဘော အဘယ်ကဲ့သို့ ခြားနားပါသနည်း။

ဖြေ။ ၁။ အချင်းချင်း အပြန်အလှန် ကျေးဇူးပြုသည် ဖြစ်စေ, မပြုသည်ဖြစ်စေ၊ အတူတကွ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပါလျှင်သဟဇာတသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုနိုင်ပါသည်။

၂။ အချင်းချင်း အပြန်အလှန် ကျေးဇူး ပြုနိုင်ပါမှ အညမညပစ္စည်းတွင် ပါဝင်နိုင်ပါသည်။

ဤသည်ကား သဟဇာတပစ္စည်းနှင့် အညမညပစ္စည်းခြားနားချက်ဖြစ်ပါသည်။

အညမညပစ္စည်းပြီး၏။

---

၈ – နိဿယပစ္စည်း

မေး။ အဘယ်သို့သော သဘောသတ္တိအားဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်းကို နိဿယပစ္စည်း ခေါ်ပါသနည်း။

ဖြေ။ တည်ရာမှီရာအဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်းကို နိဿယပစ္စည်းခေါ်ပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ မှီရာဖြစ်စေ၊ဖြစ်တုံပေ၊မှတ်လေ နိဿယ။

မေး။ နိဿယ ပစ္စည်းသည် အဘယ်မျှ အပြားရှိပါသနည်း။

ဖြေ။ သဟဇာတ နိဿယ, ဝတ္ထုပုရေဇာတ နိဿယ, ဝတ္ထာရမ္မဏ ပုရေဇာတ နိဿယအားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိပါသည်။

မေး။ ထိုသုံးပါးတို့တွင် သဟဇာတနိဿယ၏ ပစ္စည်း, ပစ္စယုပ္ပန်သရုပ်များကို ဘော်ထုတ်၍ပြပါ။

ဖြေ။ သဟဇာတနိဿယသည် ဖြေဆိုခဲ့ပြီးသော သဟဇာတပစ္စည်းနှင့် အလုံးစုံတူမျှသည်ဖြစ်သောကြောင့် ဤအရာ၌ အထူးထပ်မံ၍ ဖြေဆိုရန်မလိုတော့ပါ။

မေး။ ဝတ္ထုပုရေဇာတ နိဿယ၏ ပစ္စည်းသရုပ်ကို ဘော်ထုတ်၍ ပြပါ။

ဖြေ။ စက္ခုဝတ္ထုအစရှိသော ဝတ္ထုရုပ် ခြောက်ပါးသည် ဝတ္ထုပုရေဇာတ ပစ္စည်းသရုပ်ဖြစ်ပါသည်။

မေး။ ဝတ္ထုပုရေဇာတပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန် သရုပ်များကို ဘော်ထုတ်၍ပြပါ။

ဖြေ။ ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ ဝတ္ထုရုပ် ခြောက်ပါးကို မှီ၍ဖြစ်သော အရူပဝိပါက်လေးခု ကြဉ်သော စိတ် ၈၅-ခု, စေတသိက် ၅၂၊ ဤတရားစုသည် ဝတ္ထုပုရေဇာတ ပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်ပါသည်။

မေး။ ဝတ္ထုပုရေဇာတပစ္စည်းမှာ အင်္ဂါဘယ်နှစ်ပါးရှိပါသနည်း။

ဖြေ။ ပစ္စယုပ္ပန်တရားများ၏ရှေ့၌ဖြစ်ခဲ့ခြင်း, မှီရာဖြစ်ခြင်း၊ ဤသို့အားဖြင့် အင်္ဂါနှစ်ပါးရှိပါသည်။

မေး။ စက္ခုဝတ္ထုနှင့် စက္ခုဝိညာဉ်စိတ်တို့၏ ပစ္စည်း,ပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်ပုံကို အမြွက်အားဖြင့်ဖော်ပြပါ။

ဖြေ။ စက္ခုဝိညာဉ်စိတ်သည် စက္ခုဝတ္ထုကိုမှီ၍ ဖြစ်ပေါ်ဥပါဒ်ပါသည်၊ ထိုသို့ဖြစ်ရာ၌ စက္ခုဝတ္ထုက အကြောင်းပစ္စည်း, စက္ခုဝိညာဉ်စိတ်က အကျိုးပစ္စယုပ္ပန် ဖြစ်ပါသည်၊ စက္ခုဝတ္ထုသည် စက္ခုဝိညာဉ်စိတ်၏ ရှေးကလည်း ဖြစ်ပါသည်၊ မှီရာလည်း ဖြစ်ပါသည်၊ ထို့ကြောင့် စက္ခုဝတ္ထုသည် စက္ခုဝိညာဉ်စိတ်နှင့်ယှဉ်ဘက်ဖြစ်သော စေတသိက် ၇-ခု တို့အားပုရေဇာတနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်၊ စက္ခုဝတ္ထုသည် အကြောင်း, စက္ခုဝိညာဉ်သည် အကျိုးဖြစ်ပါသည်၊ ဤသည်ကား စက္ခုဝတ္ထုနှင့် စက္ခုဝိညာဉ်စိတ်တို့၏ပစ္စည်းပြုပုံကို ဖြေဆိုချက်ဖြစ်ပါသည်။

မေး။ စက္ခုဝိညာဉ်စိတ်၏ မှီရာ ဖြစ်သော စက္ခုဝတ္ထုသည် အဘယ်အခိုက်အတန့်၌ဖြစ်ပေါ်၍လာခဲ့ပါသနည်း။

ဖြေ။ စက္ခုဝိညာဉ်စိတ် မဖြစ်ပေါ်မီ ရှေးအဘို့ စိတ္တက္ခဏလေးချက်မြောက် အတီတဘဝင်နှင့် အတူပြိုင်၍ ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့ပါသည်၊ ထိုစက္ခုဝတ္ထုကို စက္ခုဝိညာဉ်စိတ်ကမှီ၍ ဖြစ်ပေါ်ပါသည်၊ ဝတ္ထုပုရေဇာတမှန်လျှင် ဤနည်းအတိုင်းပင် သိရပါသည်။

မေး။ ဝတ္ထာရမ္မဏ ပုရေဇာတ ပစ္စည်း သဘောကို ဖော်ပြပါ။

ဖြေ။ မှီရာဝတ္ထုလည်း ဖြစ်ပါမှု, အာရုံလည်း ဖြစ်ပါမှု, ရှေး၌လည်း ဖြစ်ခဲ့ပါမှု၊ ဤသဘော လက္ခဏာ သုံးပါးသည် ဝတ္ထာရမ္မဏ ပုရေဇာတပစ္စည်းသဘောဖြစ်ပါသည်။

မေး။ ဝတ္ထာရမ္မဏ ပစ္စည်းတပ်ပုံ သဘောကို အမြွက်မျှ ဘော်ပြပါ။

ဖြေ။ အကြင်သူတယောက်သည် မိမိ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ရှိသော ဟဒယဝတ္ထုရုပ်ကို အာရုံပြု၍ ထိုဟဒယဝတ္ထုရုပ်ကို–

ဇတံမမ၊ ဧသောဟမသ္မိ၊ ဧသောမေအတ္တာ၊

ဤသို့ တဏှာ,မာန,ဒိဋ္ဌိ အားဖြင့် စွဲလမ်းသည်ဖြစ်စေ၊ ထိုသို့ မဟုတ် ဟဒယဝတ္ထုရုပ်သည် မမြဲမှုအမှန်, ဆင်းရဲမှုအမှန်, အလိုသို့ မလိုက်မှုအမှန်၊ ဤသို့ ဆင်ခြင်သည်ဖြစ်စေ၊ ထိုအခါ၌ ထို ဟဒယဝတ္ထုရုပ်သည် အာရုံပြုသော စိတ်,စေတသိက်တို့အား ဝတ္ထာရမ္မဏ ပုရေဇာတသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

[**မှတ်ချက်**။ ယခုပြဆိုခဲ့သော ဝတ္ထာရမ္မဏပုရေဇာတသဘောသည်ကျေးဇူးရှင်လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ အလိုတော်အတိုင်းဖြစ်သည်၊ ပြောရိုးဆိုရိုး အစဉ်အားဖြင့်မူကား–မရဏာသန္နအခါစုတိစိတ်မှပြန်၍ ရေသည်ရှိသော် ၁၇–ချက်မြောက်သော **စိ**တ်နှင့် အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထုသည် ဝတ္ထာရမ္မဏပုရေဇာတ နိဿယ **ပစ္စည်း** မည်၏၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း, ကာမဇော–၂၉,**တဒါရုံ–၁၁, အဘိညာဉ်ဒွေး**, ဉာဏ–မဂ္ဂရိယ–ကုက္ကုစ္စ–ဝိရတီ–အပ္ပမညာကြဉ်သောစေတသိက်–၄၄၊ ဤတရားတို့သည် ဝတ္ထာရမ္မဏပုရေဇာတ နိဿယပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန်မည်ကုန်၏၊ ဤသည်ကား ပြောရိုးဆိုရိုး အစဉ်ပေတည်း]

နိဿယပစ္စည်းပြီး၏။

၉ - ဥပနိဿယပစ္စည်း

မေး။ အဘယ်သို့သော သဘော သတ္တိအားဖြင့် ကျေးဇူး ပြုသော ပစ္စည်းကို ဥပနိဿယ ပစ္စည်း ခေါ်ပါ သနည်း။

ဖြေ။ အားကြီးသော မှီရာ အဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်းကို ဥပနိဿယပစ္စည်း ခေါ်ပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ အားကြီးမှီရာ၊ ပြတုံပါ၊ မှတ်ပါဥပနိဿယ။

မေး။ ဥပနိဿယ ပစ္စည်းသည် အဘယ်မျှ အပြား ရှိပါ သနည်း။

ဖြေ။ အာရမ္မဏူပနိဿယ, အနန္တရူပနိဿယ, ပကတူပ နိဿယအားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိပါသည်။

မေး။ ထိုသုံးပါးတို့တွင် အာရမ္မဏူပ နိဿယ၏ ပစ္စည်း, ပစ္စယုပ္ပန်သရုပ်များကို ဘော်ထုတ်၍ ပြပါ။

ဖြေ။ အာရမ္မဏူပ နိဿယပစ္စည်းသည် ဖြေဆိုခဲ့ပြီးသော အာရမ္မဏာဓိပတိပစ္စည်းနှင့် အလုံးစုံတူမျှသောကြောင့် ဤနေရာ ၌ အထူးဖြေဆိုရန် မလိုတော့ပါ။

မေး။ အာရမ္မဏာ ဓိပတိ ပစ္စည်းကို အဘယ့်ကြောင့် အာရမ္မဏူပ နိဿယပစ္စည်း ဟူ၍ ခေါ်ဆိုရပြန်ပါ သနည်း။

ဖြေ။ သာမန် အာရုံမျိုးမဟုတ်ဘဲ အားကြီးသော မှီရာ အာရုံမျိုးဖြစ်သောကြောင့် အာရမ္မဏူပ နိဿယ ဟူ၍ ခေါ်ဆို ရပါသည်။

မေး။ အနန္တရူပနိဿယ၏ ပစ္စည်း, ပစ္စယုပ္ပန်သရုပ်များကို ဘော်ထုတ်၍ပြပါ။

ဖြေ။ အနန္တရူပနိဿယသည် ဖြေဆိုခဲ့ပြီးသော အနန္တရ အလုံးစုံ တူမျှသောကြောင့် ဤနေရာ၌ အထူးဖြေဆိုရန် မလိုတော့ပါ။

မေး။ အနန္တရပစ္စည်းကို အဘယ့်ကြောင့် အနန္တရူပနိဿယ ပစ္စည်းဟူ၍ ခေါ်ဆိုရပြန်ပါသနည်း။

ဖြေ။ နောက်စိတ်တို့အား အစဉ်မပြတ် ဖြစ်ပေါ်စေရန် အားကြီးသော မှီရာအဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူးပြုသောကြောင့် ရှေ့ရှေ့စိတ်များကို အနန္တရူပနိဿယပစ္စည်းဟူ၍ ခေါ်ဆိုရပါသည်။

မေး။ အဘယ့်ကြောင့် ပကတူပ နိဿယပစ္စည်းဟူ၍ ခေါ် ဆိုရပါသနည်း။

ဖြေ။ ပကတိသဘောအားဖြင့် အထင်အရှား ကျေးဇူး ပြုသောကြောင့် ပကတူပနိဿယပစ္စည်း ဟူ၍ ခေါ်ဆိုရပါသည်။

မေး။ ပကတူပနိဿယ၏ ပစ္စည်း သရုပ်ကို ဘော်ထုတ်၍ ပြပါ။

ဖြေ။ ကာလသုံးပါး၌ ဖြစ်သော စိတ်–၈၉, စေတသိက် ၅၂,ရုပ်–၂၈, နိဗ္ဗာန်, ပညတ်၊ ဤတရားစုသည် ပကတူပ နိဿယ၏ ပစ္စည်းသရုပ် ဖြစ်ပါသည်။

မေး။ ပကတူပနိဿယ၏ ပစ္စယုပ္ပန်သရုပ်ကို ဘော်ထုတ်၍ ပြပါ။

ဖြေ။ စိတ် ၈၉, စေတသိက် – ၅၂၊ ဤတရားစုသည် ပကတူပနိဿယ၏ ပစ္စယုပ္ပန်တရားစုဖြစ်ပါသည်။

မေး။ ပကတူပနိဿယသတ္တိဖြင့် ပစ္စည်းပြုပုံ အချက်ကို အမြွက်မျှ သိလွယ်အောင်ဖော်ပြပါ။

ဖြေ။ ပကတူပ နိဿယသတ္တိဖြင့် ပစ္စည်း ပြုပုံများသည် လွန်စွာ ကျယ်ဝန်း များပြားလှပါသည်၊ အမြွက်မျှ ဖြေဆိုရသည်ရှိသော်–

၁။ ပညာရှိသူတော်ကောင်းကို မှီဝဲရသဖြင့် ပညာတရား ကုသိုလ်တရားပွားများသောအခါ ပညာရှိသူတော်ကောင်းသည် ပညာတရား, ကုသိုလ်တရားတို့အား ပကတူပ နိဿယ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

၂။ သူမိုက်ကို ပေါင်းသင်းမိသဖြင့် အကုသိုလ်တရား ပွားများသောအခါ သူမိုက်သည် အကုသိုလ်တရားအား ပကတူပနိဿယသတ္တိဖြင့်ကျေးဇူးပြုပါသည်။

၃။ ကောင်းမြတ်ညီမျှသော ဥတုကိုမှီဝဲရသဖြင့် ချမ်းသာမှု သုခဝေဒနာ ဖြစ်ပေါ်လာသောအခါ ထိုဥတုသည် သုခဝေဒနာအား ပကတူပ နိဿယ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

၄။ ဘောက်ပြန်ကြမ်းတန်းသော ဥတုကို မှီဝဲရသဖြင့် ဆင်းရဲမှု ဒုက္ခဝေဒနာ ဖြစ်ပေါ်လာသောအခါ ထိုဥတုသည် ဒုက္ခဝေဒနာအား ပကတူပ နိဿယ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

၅။ ဒါန, သီလကို ပြုလုပ်ပြီးသောအခါ ထိုဒါန,သီလကို ဝမ်းမြောက်စွာ အာရုံပြု၍ ကုသိုလ်မှ တဆင့်ပွားများ၍နေပါလျှင် ကုသိုလ်သည် ကုသိုလ်အား ပကတူပ နိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

၆။ ဒါန,သီလကို ပြုလုပ်ပြီးသောအခါ ငါအလှူ့ရှင်ကြီး, ငါသီလသယ်ကြီး၊ ဤသို့ စသောအားဖြင့် တက်ကြွားမြင့်မောက်၍ နေပါလျှင် ကုသိုလ်သည် အကုသိုလ်အား ပကတူပနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

၇။ တစုံတခုသော အကုသိုလ်မှုကို ပြုပြီးသောအခါ ထိတ်လန့်စွာ နောင်တရသော သဘောမျိုးဖြင့် အကုသိုလ်မှု တို့မှ ရှောင်ကြဉ်၍ ကုသိုလ်တရားပွားများအောင် အားထုတ်ခဲ့ပါလျှင် အကုသိုလ်သည် ကုသိုလ်အား ပကတူပနိဿယ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

၈။ တစုံတခုသော အကုသိုလ်မှုကို ပြုပြီးသောအခါ ထိုအကုသိုလ်မှုကို သာယာစွဲလမ်း၍ နေပါလျှင် အကုသိုလ်သည် အကုသိုလ်အား ပကတူပနိဿယ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

၉။ ပွင့်တော်မူခဲ့ပြီးသော ဘုရားရှင်တို့ကို အာရုံပြု၍ ကြည်ညိုလှစွာ သဒ္ဓါတရားဖြစ်ပွား၍ နေပါလျှင် အတိတ် အာရုံသည် ပစ္စုပ္ပန်စိတ်အား ပကတူပ နိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

၁၀။ ပွင့်တော်မူလတ္တံ့သော အရိမေတ္တေယျဘုရားရှင်ကို အာရုံပြု၍ ကြည်ညိုလှစွာ သဒ္ဓါတရား ဖြစ်ပွား၍ နေပါလျှင် အနာဂတ်အာရုံသည် ပစ္စုပ္ပန်စိတ်အား ပကတူပနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

ဤသို့ စသောအားဖြင့် ပကတူပနိဿယ၏ ကျေးဇူးပြုပုံမှာ လွန်စွာများပြားလှပါသည်၊ ယခုဖြေဆိုချက်မှာ အမြွက်မျှသာ ဖြစ်ပါသည်၊ ပဋ္ဌာန်း ၂၄–ပစ္စည်းတို့တွင် ပကတူပနိဿယပစ္စည်းကို အကျယ်ဝန်းဆုံးဟု ဆိုရပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ နာမ်,ရုပ်,ပညတ်၊ အဇ္ဈတ်,ဗဟိဒ္ဓါ၊ ကျယ်ဝန်းစွာ၊ သညာ ပကတူပ။

ဥပနိဿယပစ္စည်းပြီး၏။

၁၀.–ပုရေဇာတပစ္စည်း

မေး။ အဘယ်သို့သောသဘောသတ္တိအားဖြင့် ကျေးဇူးပြုသောပစ္စည်းကို ပုရေဇာတပစ္စည်းခေါ်ပါသနည်း။

ဖြေ။ ရှေး၌ဖြစ်ခဲ့သော သဘောအားဖြင့် ကျေးဇူးပြုသောပစ္စည်းကို ပုရေဇာတပစ္စည်းခေါ်ပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ရှေး၌ပုံသော၊ဖြစ်ခဲ့သော၊မှတ်လေ ပုရေဇ။

မေး။ ပုရေဇာတပစ္စည်းသည် အဘယ်မျှ အပြားရှိပါသနည်း။

ဖြေ။ အာရမ္မဏ ပုရေဇာတ, ဝတ္ထုပုရေဇာတ, ဝတ္ထာရမ္မဏ ပုရေဇာတအားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိပါသည်။

မေး။ ထိုသုံးပါးတို့တွင် အာရမ္မဏပုရေဇာတပစ္စည်း သရုပ်ကို ဖော်ထုတ်၍ပြပါ။

ဖြေ။ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော နိပ္ဖန္နရုပ် အဋ္ဌာရသသည် အာရမ္မဏ ပုရေဇာတ ပစ္စည်းမည်ပါသည်။

မေး။ အာရမ္မဏပုရေဇာတပစ္စယုပ္ပန်သရုပ်ကို ဖော်ထုတ်၍ပြပါ။

ဖြေ။ ကာမစိတ်–၅၄, အဘိညာဉ်ဒွေး, အပ္ပမညာ ကြဉ်သောစေတသိက်ငါးဆယ်၊ ဤတရားစုသည် အာရမ္မဏပုရေဇာတ၏ ပစ္စယုပ္ပန်သရုပ်ဖြစ်ပါသည်။

မေး။ အရူပလေးဘုံ, အသညသတ်ဘုံတို့၌ ဤအာရမ္မဏ ပုရေဇာတပစ္စည်းကို ရနိုင်ပါမည်လော။

ဖြေ။ မရနိုင်ပါ၊ ပဉ္စဝေါကာရ ၂၆–ဘုံတို့၌သာ ရနိုင်ပါသည်။

မေး။ အဘယ်လက္ခဏာနှင့်ပြည့်စုံမှ အာရမ္မဏ ပုရေဇာတ ပစ္စည်းဖြစ်နိုင်ပါသနည်း။

ဖြေ။ ပစ္စယုပ္ပန် နာမ်တရားတို့၏ အာရုံလည်းဖြစ်ပါမှ, ရှေး၌လည်း ဖြစ်ပါမှ အာရမ္မဏပုရေဇာတ ပစ္စည်းဖြစ်နိုင်ပါသည်။

မေး။ ရူပါရုံနှင့် စက္ခုဝိညာဉ်တို့၏ ပစ္စည်း, ပစ္စယုပ္ပန် ဖြစ်ပုံကို အမြွက်မျှဖြင့်ဖော်ပြပါ။

ဖြေ။ စက္ခုဝိညာဉ်စိတ်သည် ရူပါရုံကိုအာရုံပြု၍ ဖြစ်ပေါ်လာပါသည်၊ ထိုရူပါရုံသည် စက္ခုဝိညာဉ်စိတ်၏ ရှေး၌လည်း

ဖြစ်ပါသည်၊ အာရုံလည်းဖြစ်ပါသည်၊ ထို့ကြောင့် ရူပါရုံသည် စက္ခုဝိညာဉ်စိတ်အား အာရမ္မဏပုရေဇာတ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်၊ ရူပါရုံသည် အကြောင်း, စက္ခုဝိညာဉ်သည် အကျိုးဖြစ်ပါသည်၊ ဤသည်ကား ရူပါရုံစက္ခုဝိညာဉ်တို့၏ ပစ္စည်းပြုပုံကို ဖြေဆိုချက်ဖြစ်ပါသည်။

မေး။ ထိုရူပါရုံသည် အဘယ်အခိုက်အတန့်၌ ဖြစ်ပေါ်၍ လာခဲ့ပါသနည်း။

ဖြေ။ စက္ခုဝိညာဉ်စိတ် မဖြစ်ပေါ်မီ အတီတဘဝင်နှင့် အတူပြိုင်၍ ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့ပါသည်၊ ထိုရူပါရုံကိုပင် စက္ခုဝိညာဉ်စိတ်ကအာရုံပြုပါသည်၊ အာရမ္မဏ ပုရေဇာတ နှင့်လျှင် ဤနည်းအတိုင်းပင် သိရပါသည်။

ပုရေဇာတနိဿယပစ္စည်းပြီး၏။

၁၁—ပစ္ဆာဇာတပစ္စည်း

မေး။ အဘယ်သို့သော သဘောသတ္တိအားဖြင့်ကျေးဇူးပြုသောပစ္စည်းကိုပစ္ဆာဇာတပစ္စည်း ခေါ်ပါသနည်း။

ဖြေ။ နောက်၌ဖြစ်ခြင်း သတ္တိအားဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်းကို ပစ္ဆာဇာတပစ္စည်းခေါ်ပါသည်။

မေး။ နောက်၌ဖြစ်သောအားဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံအချက်ကို အမြွက်မျှဘော်ပြပါ။

ဖြေ။ နောက်နောက်၌ဖြစ်သော စိတ်,စေတသိက် တို့သည် ရှေးရှေး၌ဖြစ်ခဲ့၍ "ဠီ" အနေအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသော စတုဇရုပ်

တို့အား တည်ခိုင်စေခြင်းငှာ ပစ္ဆာဇာတ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု ပါသည်၊ ဤသည်ကား ကျေးဇူးပြုပုံ အမြွက်ကို ဖြေဆိုချက် ဖြစ်ပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ သတ္တရှိနေ၊ "ဠ"ရုပ်တွေအား၊ စိတ်,စေ,နှစ်ဖြာ၊ နောက်နောက်သော၊ တည်ငှါပစ္ဆာဇ။

မေး။ ပစ္ဆာဇာတ၏ ပစ္စည်းသရုပ်ကို ဘော်ထုတ်၍ပြပါ။

ဖြေ။ အရူပပိပါက် လေးခုကြဉ်သော နောက်နောက် သောစိတ်-၈၅, စေတသိက်-၅၂၊ ဤတရားစုသည် ပစ္ဆာ ဇာတ၏ ပစ္စည်းသရုပ်ဖြစ်ပါသည်။

မေး။ ပစ္ဆာဇာဘ၏ ပစ္စယုပ္ပန်သရုပ်ကို ဘော်ထုတ်၍ပြပါ။

ဖြေ။ ရှေးရှေးစိတ်နှင့် အတူဥပါဒ်၍"ဌီ"သို့ရောက်ဆဲဖြစ် သော ရုပ်ဟူသမျှသည် ပစ္ဆာဇာတ၏ ပစ္စယုပ္ပန်သရုပ် ဖြစ် ပါသည်။

မေး။ အရူပလေးဘုံ, အသညသတ်ဘုံတို့၌ ဤပစ္ဆာဇာတ ပစ္စည်းကို ရထိုက်ပါသလော။

ဖြေ။ ဤပစ္ဆာဇာတ ပစ္စည်းသည် နာမ်က ရုပ်အား ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်းဖြစ်သောကြောင့် အရူပ လေးဘုံ, အသညသတ်ဘုံတို့၌ မရနိုင်ပါ၊ ရုပ်နာမ်နှစ်ပါးစုံသော ပဉ္စ ဝေါကာရ ၂၆-ဘုံတို့၌သာ ရနိုင်ပါသည်။

မေး။ ပဋိသန္ဓေစိတ်သည် ပစ္ဆာဇာတပစ္စည်း တပ်နိုင်ပါ သလော။

ဖြေ။ ထိုပဋိသန္ဓိစိတ်သည် ဘဝတခု၌ အစဆုံးသောစိတ် ဖြစ်ပါသည်၊ ရှေ့၌လည်းရုပ်မဖြစ်ခဲ့သေးပါ၊ ထို့ကြောင့် ပစ္ဆာဇာတပစ္စည်း မတပ်နိုင်ပါ။

မေး။ သတ္တဝါတို့သန္တာန်၌ အဘယ်စိတ်ကစ၍ ပစ္ဆာဇာတ ပစ္စည်း တပ်နိုင်ပါသနည်း။

ဖြေ။ သတ္တဝါတို့သန္တာန်၌ပဋိသန္ဓေနောင်ပထမဘဝင်စိတ် ကစ၍ စုတိစိတ်တိုင်အောင် အလုံးစုံသောစိတ်တို့သည် ပစ္ဆာဇာ တပစ္စည်းတပ်နိုင်ကြပါသည်။

မေး။ နာမ်နှင့်ရုပ်တို့၏ ပစ္ဆာဇာတပစ္စည်း ထပ်ပုံ အချက်ကို သာဓကနှင့်တကွ ရှင်းလင်းစွာဘော်ပြပါဦး။

ဖြေ။ ၁။ ပထမဘဝင်စိတ်သည် ပဋိသန္ဓေ စိတ်အခိုက်၌ ဖြစ်ခဲ့ သော ကမ္မဇရုပ်နှင့် ဥတုဇရုပ်တို့အား ပစ္ဆာဇာတ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

၂။ ဒုတိယ ဘဝင်စိတ်သည် ရှေး၌ဖြစ်ခဲ့သော ကမ္မဇ, ဥတုဇ, စိတ္တဇရုပ်တို့အား ပစ္ဆာဇာတ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

၃။ ပဝတ္တိအခါ ဝီထိစိတ်ဖြစ်ပေါ်ရာ၌ အတိတ ဘဝင် စိတ်သည် ရှေး၌ဖြစ်ခဲ့၍ "ဌီ"အနေအားဖြင့် ထင် ရှားရှိခဲ့သော ဓာတုဇရုပ်တို့အား ပစ္ဆာဇာတသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

ဤနည်းကို အမှီပြု၍ နောက်နောက် စိတ်တို့က ရှေးရှေး၌ ဖြစ်ခဲ့သောရုပ်တို့အား ပစ္ဆာဇာတ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံကို ဝေဘန်၍ သိနိုင်ပါသည်။

မေး။ ပစ္ဆာဇာတ ပစ္စည်း၏ ကျေးဇူးပြုပုံ သဘောကို ဥပမာအားဖြင့် ထင်ရှားစွာ ပြပါဦး။

ဖြေ။ နောက်နှစ်, နောက်နှစ်တို့၌ အစဉ်မပြတ် ရွာသွန်းသော မိုးရေတို့သည် ရှေ့နှစ်, ရှေ့နှစ်တို့က ကြီးပွားတည်တံ့၍လာခဲ့သော သစ်ပင်တို့အား စိမ်းစိုအားရှိအောင် ကျေးဇူးပြုဘိသကဲ့သို့ သတ္တဝါတို့၏ သန္တာန်မှာ နောက်နောက်၌ဖြစ်သော စိတ်တို့သည် ရှေးရှေး၌ ဖြစ်ခဲ့၍ "ဌီ" အနေအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသော ရုပ်တို့အား ကြည်နိုင်သန့်စွမ်းစေသောအားဖြင့် ကျေးဇူးပြုကြပါသည်၊ ဤသဘောကို ပစ္ဆာဇာတ သတ္တိသဘော ဆိုပါသည်။

ပစ္ဆာဇာတပစ္စည်း ပြီး၏။

၁၂–အာသေဝနပစ္စည်း

မေး။ အဘယ်သို့သော သဘောသတ္တိအားဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်းကို အာသေဝန ပစ္စည်း ခေါ်ပါသနည်း။

ဖြေ။ ပွားခြင်း, ယုံခြင်း, အလျှံအဟုန် ပေးခြင်း သတ္တိအားဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်းကို အာသေဝန ပစ္စည်း ခေါ်ပါသည်၊ ထိုအာသေဝနပစ္စည်းကို ဇာတ်တူသော ဇောစိတ်တို့၌သာ ရနိုင်ပါသည်။

မေး။ အာသေဝန၏ ပစ္စည်းသရုပ်ကို ဘော်ထုတ်၍ပြပါ။

ဖြေ။ ရှေးရှေး ဖြစ်သော ဇောတ်တူ လောကီဇော-၄၇, စေတသိက်—၅၂၊ ဤတရားစုသည် အာသေဝန၏ ပစ္စည်းသရုပ် ဖြစ်ပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ရှေ့ဇောအစု၊ ဇာတ်ဘူမ္မကြောင့်၊ ကု, အကုပါ၊ ကြိယာတဖန်၊ နန္တရာ၊ ပွားဟန်သေဝန။

မေး။ အာသေဝန၏ပစ္စယုပ္ပန်သရုပ်ကို ဖော်ထုတ်၍ပြပါ။

ဖြေ။ ဖိုလ်ဇောကြဉ်သော အလုံးစုံသော ဇောစိတ်—၅၁, စေတသိက်—၅၂ သည် အာသေဝန၏ ပစ္စယုပ္ပန်သရုပ် ဖြစ်ပါသည်။

မေး။ ဇောဖြစ်ပါလျက် အာသေဝနပစ္စည်း မတပ်သော တရားသရုပ်ကို ဖော်ထုတ်၍ပြပါ။

ဖြေ။ အဆုံးဇော, မဂ်ဇော, ဖိုလ်ဇော၊ ဤဇောဒိတ်များသည် အာသေဝန ပစ္စည်း မတပ်ပါ။

မေး။ အဘယ့်ကြောင့် အာသေဝန ပစ္စည်းမတပ်သည်ဟု သဘောနှင့်တကွ ဖော်ထုတ်၍ပြပါ။

ဖြေ။ ၁။ အဆုံးဇောသည် နောက်၌ ဆက်လက်၍ ဇောမဖြစ် သောကြောင့် ကျေးဇူး ပြုရန် ပစ္စယုပ္ပန် ရှိပါ၊ ထို့ကြောင့် အာသေဝန ပစ္စည်း မတပ်နိုင်ပါ။

၂။ မဂ်ဇောသည် နောက်၌ သဘောတူသော ဇော မဖြစ်လာဘဲ ဖိုလ်ဇောဖြစ်လာသောကြောင့် အာသေဝန ပစ္စည်းတပ်နိုင်ရန် အခွင့်မရှိပါ၊ ဇာတ်တူသော ''ဇော''အချင်းချင်း ဖြစ်ပါမှ အာသေဝနပစ္စည်း တပ်နိုင်ခွင့်ရှိပါသည်။

၃။ ဖိုလ်ဇောသည် ဝိပါက်မျိုး ဖြစ်၍နေသောကြောင့် အာသေဝနပစ္စည်း တပ်နိုင်ခွင့်ကို မရပါ။

အကုသိုလ်ဇော, ကုသိုလ်ဇော, ကြိယာဇောတို့ သာလျှင် အာသေဝန ပစ္စည်းတပ်ခွင့်ကို ရနိုင်ပါသည်။

မေး။ ပစ္စည်းသာ ဖြစ်၍ ပစ္စယုပ္ပန် မဖြစ်သော ဇော, ပစ္စယုပ္ပန်သာဖြစ်၍ ပစ္စည်း မဖြစ်သော ဇောများကို ဖော်ထုတ်၍ပြပါ။

ဖြေ။ ပဌမဇောသည် ပစ္စည်းသာဖြစ်၍ ပစ္စယုပ္ပန်မဖြစ်ပါ၊ အဆုံးဇောနှင့် မဂ်ဇောများသည် ပစ္စယုပ္ပန်သာ ဖြစ်၍ ပစ္စည်းမဖြစ်ပါ။

အာသေဝနပစ္စည်း ပြီး၏။

၁၃–ကမ္မပစ္စည်း

မေး။ အဘယ်သို့သော သဘောသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်းကို ကမ္မပစ္စည်း ခေါ်ပါသနည်း။

ဖြေ။ ယှဉ်ဘော်, ယှဉ်ဘက်ဖြစ်သော သမ္ပယုတ် တရားတို့ကို ဆော်ဩခြင်းသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသောပစ္စည်းကို ကမ္မပစ္စည်း ခေါ်ပါသည်။

မေး။ ထိုကမ္မပစ္စည်းသည် အဘယ်မျှ အပြားရှိပါသနည်း။

ဖြေ။ သဟဇာတကမ္မ, နာနာက္ခဏိက ကမ္မအားဖြင့် နှစ်ပါးရှိပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ သဟာဇာတ၊ ခဏာနာနာ၊ ဧတနှာ၊ မှတ်ပါနှစ်ကမ္မ။

မေး။ သဟဇာတကမ္မ၏ ပစ္စည်း သရုပ်ကို ဘော်ထုတ်၍ ပြပါ။

ဖြေ။ စိတ် ၈၉-၌ရှိသော စေတနာ ၈၉-သည် သဟဇာတကမ္မပစ္စည်းသရုပ်ဖြစ်ပါသည်။

မေး။ သဟဇာတ ကမ္မပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန် သရုပ်ကို ဘော်ထုတ်၍ပြပါ။

ဖြေ။ စိတ် ၈၉, စေတနာ ကြဉ်သော စေတသိက် ၅၁, စိတ္တဇရုပ်, ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်၊ ဤတရားစုသည် သဟဇာတကမ္မပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန် ဖြစ်ပါသည်။

မေး။ သဟဇာတ ကမ္မ၏ ပစ္စည်းတပ်ပုံ သဘောကိုသိရအောင် အမြွက်မျှ ဘော်ပြပါ။

ဖြေ။ ၁။ မဟာ ကုသိုလ် ပထမစိတ် ဖြစ်ပေါ်ရာ စေတသိက် ၃၈-ပါး ယှဉ်ပါသည်၊ ထိုစိတ်နှင့် တပြိုင်နက် စိတ္တဇရုပ်လည်း ဖြစ်ပေါ်လာပါသည်၊ ထိုအခါ ထိုတရားတို့၌ ပါရှိသော စေတနာ စေတသိက်သည် ယှဉ်ဘော် ယှဉ်ဘက် ဖြစ်သော နာမ်တရားတို့အား ဆိုင်ရာ ကိစ္စတို့၌ အသီးသီး ဆောင်ရွက် ကြစေရန် ဆော်အောခြင်း ကိစ္စဖြင့်ကျေးဇူးပြုပါသည်။

၂။ အတူ ဖြစ်ပေါ်သော စိတ္တဇ ရုပ်တို့အားလည်း အားရှိ သန်စွမ်းအောင် ဆော်အောခြင်းသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

၃။ ပဋိသန္ဓေအခိုက်၌ ပါရှိသော စေတနာသည် ယှဉ်ဘော်ယှဉ်ဘက်ဖြစ်သောသမ္ပယုတ်တရားတို့နှင့် တပြိုင်နက်ဖြစ်ပေါ်သော ကမ္မဇရုပ် တို့အား ဆိုခဲ့ပြီးသော နည်းအတိုင်း ဆောင်အောခြင်း သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

ဤပစ္စည်းသည် သဟဇာတပစ္စည်းမျိုး ဖြစ်သောကြောင့် ပစ္စည်းပြုပုံမှာ သဟဇာတပစ္စည်းကြီးနှင့် အတူတူပင်ဖြစ်ပါသည်၊ ဤကား သဟဇာတကမ္မ၏ ပစ္စည်းပြုပုံ အချက်ကို အမြွက်မျှ ပြဆိုခြင်းဖြစ်ပါသည်။

မေး။ နာနာက္ခဏိက ကမ္မ၏ ပစ္စည်းသရုပ်ကို ဘော်ထုတ်ရှု၍ပြပါ။

ဖြေ။ အတိတ်ဖြစ်သော ကုသိုလ်စေတနာ-၂၁, အတိတ်ဖြစ်သော အကုသိုလ်စေတနာ-၁၂၊ ဤတရားစုသည် နာနာက္ခဏိက ကမ္မ၏ ပစ္စည်းသရုပ်ဖြစ်ပါသည်။

မေး။ နာနာက္ခဏိက ကမ္မပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန်သရုပ်ကိုဘော်ထုတ်၍ပြပါ။

ဖြေ။ ဝိပါက်စိတ်-၃၆, စေတသိက်-၃၈, အလုံးစုံသော ကမ္မဇရုပ်၊ ဤတရားစုသည် သဟဇာတကမ္မပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန်သရုပ်ဖြစ်ပါသည်။

မေး။ နာနာက္ခဏိကကမ္မ၏ ကျေးဇူးပြုပုံ သဘောကိုဘော်ပြပါ။

ဖြေ။ ကံမြောက်၍ ချုပ်လေပြီးသော ကုသိုလ်စေတနာ, အကုသိုလ် စေတနာတို့သည် နောင်အကျိုးပေးချိန် တန်သော အခါ ဝိပါက်နာမက္ခန္ဓာနှင့် ကမ္မဇရုပ်များကို ဖြစ်ပေါ်အောင် ဆောင်ရွက်ပါသည်၊ ဤသည်ကား နာနာက္ခဏိကကမ္မ၏ကျေးဇူး ပြုပုံသဘော ဖြစ်ပါသည်။

မေး။ အဘယ်ကြောင့် နာနာက္ခဏိက ကမ္မဟူ၍ ခေါ်ဆို ရပါသနည်း။

ဖြေ။ ကံဖြစ်ပေါ်လာခြင်းကအချိန်ကာလ''ခဏ''တမျိုး, အကျိုး ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းက အချိန်ကာလ ''ခဏ'' တမျိုး၊ ဤကဲ့သို့ ခဏအသီးသီးဖြစ်၍နေခြင်းကြောင့် နာနာက္ခဏိကကမ္မ ခေါ်ပါသည်။

မေး။ သဟဇာတကမ္မနှင့် နာနာက္ခဏိကကမ္မ မည်ကဲ့သို့ ခြားနားပါသနည်း။

ဖြေ။ ၁။ သဟဇာတ ကမ္မသည် ပစ္စုပ္ပန် အနေအားဖြင့် လက်ငင်းကျေးဇူးပြုပါသည်။

၂။ နာနာက္ခဏိက ကမ္မသည် အတိတ် သဘော၌ တည်၍ အနာဂတ်ကာလ၌ ဖြစ်ပေါ်သော အကျိုးတရားတို့အား ကျေးဇူးပြုပါသည်။

ဤသည်ကား သဟဇာတနှင့် နာနာက္ခဏိက ကမ္မ၏ ထူး ခြားပုံအချက် ဖြစ်ပါသည်။

မေး။ နာနာက္ခဏိကကမ္မစေတနာသည် ချုပ်လေပြီး ဖြစ်ပါလျက် နောင်အခါအကျိုးပေးရန် အဘယ်သို့သော သဘောသတ္တိအားဖြင့်တည်ရှိနေပါသနည်း။

ဖြေ။ ကံမြောက်လေပြီးသော စေတနာဆိုသည်မှာ လွန်စွာ အာနုဘော် ကြီးမားလှပါသည်၊ စေတနာချုပ်၍ သွားသော်လည်း အကျိုးဖြစ်စေခြင်းတည်းဟူသော ကြိယာ အမှုအရာအထူးသည်ကား အလုံးစုံချုပ်ငြိမ်း၍သွားသည် မဟုတ်ပါ၊ အနုသယသဘောကဲ့သို့ စိတ်အစဉ်၌အမြဲစွဲကာ လိုက်ပါ၍နေပါသည်၊ ထိုကြိယာအမှုအရာအထူးကိုပင်လျှင် နာနာက္ခဏိကကမ္မသတ္တိဟူ၍ ခေါ်ဆိုရပါသည်၊ ထိုသတ္တိသည်ပင်လျှင် နောင်အကျိုးပေးချိန်တန်သောအခါ အကျိုးအမျိုးမျိုးကို ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။

မေး။ ကံမြောက်သောဇော ၇–ကြိမ်ရှိရာတွင် ထိုဇောတို့၏ နာနာက္ခဏိကကမ္မသတ္တိဖြင့် အကျိုး ပေးပုံကို အချိန်ကာလအားဖြင့် ပိုင်းခြားဝေဘန်ပြပါ။

ဖြေ။ ထိုဇော ၇–ကြိမ်တို့တွင်–

၁။ ပထမဇောသည် မျက်မှောက်ဘဝ၌ အကျိုးပေးနိုင်ပါသည်။

၂။ သတ္တမဇောသည်အခြားမဲ့ ဒုတိယဘဝ၌ အကျိုးပေးနိုင်ပါသည်။

၃။ အလယ်ဇောငါးချက်သည် နိဗ္ဗာန်မရမီအတွင်း အခွင့်ကြုံသောဘဝတို့၌အကျိုးပေးနိုင်ပါသည်။

၄။ ဆိုခဲ့ပြီးသော အချိန်ကာလတို့၌ တစုံတရာမျှ အကျိုး မပေးသော ကံကို အဟောသိကကံ ခေါ်ပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်...၁။ မျက်မှောက်ဘဝ၊ အကျိုးရ၊ ဒိဋ္ဌ ခေါ်ဦးသာ။
၂။ ခြားမဲ့ဘဝ၊ အကျိုးရ၊ ဥပ၊ ဆုံးစေသာ။
၃။ ပရံပရ၊ အနမတဂ်၊ ဆက်ဆက်ဝယ်၊ အကျိုး ကြွယ်၊ အလယ်ခေါ်ပါး ဖြာ။
၄။ ကံအဟောသိ၊ ကျိုးမရှိ၊ တြိ–ခေတနာ

မေး။ နာနာက္ခဏိကကမ္မသတ္တိဖြင့် အမျိုးမျိုး အကျိုးပေး နိုင်သော ကံများကို ခွဲခြားဝေဘန်၍ပြပါ။

ဖြေ။ ထိုကံများသည် ဇနကကံ, ဥပထမ္ဘကကံ, ဥပပီဠကကံ, ဥပဃာတကကံအားဖြင့် လေးပါးအပြားရှိပါသည်။

မေး။ ထိုကံလေးပါးတို့၏ အကျိုးပေးပုံ အခြင်းအရာကို သိလွယ်ရုံဘော်ပြပါ။

ဖြေ။ ၁။ ပဋိသန္ဓေအကျိုး, ပဝတ္တိအကျိုးကို ဖြစ်စေနိုင်သော ကံမျိုးကို ဇနကကံခေါ်ပါသည်။
၂။ ထောက်ပံ့တတ်သော ကံမျိုးကို ဥပထမ္ဘကကံ ခေါ်ပါသည်။
၃။ ဖိစီးနှိပ်စက်တတ်သော ကံမျိုးကို ဥပပီဠကကံ ခေါ်ပါသည်။
၄။ ပျက်စီးဆုံးရှုံးအောင် အတင်းသတ်ဖြတ် တတ်သောကံမျိုးကို ဥပစ္ဆေဒကကံ ခေါ်ပါသည်၊ ဥပဃာတကကံလည်းခေါ်ပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်....၁။ ဖြစ်ပွားစေမှု၊ ကျေးဇူးပြု၊ ကု,ကု,ဇနကာ။
၂။ ထောက်ပံ့သမှု၊ ကျေးဇူးပြု၊ ဥပထမ္ဘကာ။
၃။ နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်း၊ ညှိုးနွမ်းစေမှု၊ဖိစီးပြု၊ ဥပပီဠကာ။
၄။ ပျက်ဆုံးစေမှု၊ အတင်းပြု၊ ဥပဃာတကာ။

မေး။ ထို့ပြင်တပါး ကံအပြား အဘယ်မျှ ရှိပါသေးသနည်း။

ဖြေ။ ဂရုကံ, အာသန္နကံ, အာစိဏ္ဏကံ, ကဋတ္တာကံအားဖြင့် ၄လေးပါးအပြားရှိပါသည်။

မေး။ ထိုကံလေးပါးတို့၏ သဘောအဓိပ္ပါယ်ကို သိလွယ်ရုံဘော်ပြပါ။

ဖြေ။ ၁။ ကံတပါးတို့ မတားဆီးနိုင်အောင် ကြီးကျယ်လေးလံသော ကံမျိုးကို ဂရုကံခေါ်ပါသည်။
၂။ သေခါနီးဆဲဆဲ၌ ပြုလုပ်ဖြစ်ပေါ်သော ကံမျိုးကို အာသန္နကံခေါ်ပါသည်။
၃။ အစဉ်မပြတ် ပြုလုပ်ဆည်းပူးလေ့ ရှိသောကံမျိုးကို အာစိဏ္ဏကံခေါ်ပါသည်။
၄။ ထိုကံသုံးပါးမှ အလွတ်ဖြစ်၍ ရံခါရံဘန်မှ ပြုလုပ်ဖြစ်ပေါ်လေ့ရှိသော ကံမျိုးကို ကဋတ္တာကံခေါ်ပါသည်။

ဆော ပုဒ်....၁။ ကံတပါးတို့၊ မတားနိုင်ရာ၊ အားကြီးစွာ၊သညာ ဂရုက။
၂။ သေဆုံးလုမှ၊ ပြုသော်ငြားး၊ အဟောင်းပေါ်လာ၊ ကံနှစ်ဖြာ၊သညာ **အာသန္န**။

၃။ နေ့ရှည်လေ့ကျက်၊ ရက်ရှည်စုံမြဲ၊ အထုံသဲ၊ ခေါ်မြဲ အာစိဏ္ဏ။

၄။ သုံးပါးမှလွဲ၊ အလွတ်ဆင်၊ သညာ ကဋတ္တ။

မေး။ နာနာက္ခဏိက ကမ္မသတ္တိ အရာ၌ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ် ဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိခဲ့ရာ အကျိုးပေးပုံမှာ မည်ကဲ့သို့ ထူးခြားကြပါသနည်း။

ဖြေ။ အကုသိုလ်ကံသည် အပြစ်နှင့်တကွ ဆင်းရဲသော အကျိုးကိုပေးပါသည်၊ ကုသိုလ်ကံသည် အပြစ်မရှိ ချမ်းသာ သောအကျိုးကိုပေးပါသည်။

မေး။ ကုသိုလ်, အကုသိုလ်နှစ်ပါးတို့တွင် အကုသိုလ်ကံ အပြား အဘယ်မျှရှိပါသနည်း။

ဖြေ။ ကာယကံသုံးပါး, ဝစီကံ လေးပါး, မနောကံ သုံးပါးအားဖြင့် အကုသိုလ်ကံဆယ်ပါးရှိပါသည်။

မေး။ ထိုဆယ်ပါးတို့၏ သရုပ်နှင့်သဘောကို ဘော်ထုတ် ၍ ပြပါ။

ဖြေ။ ၁။ ပါဏာတိပါတ-သူ့အသက်ကိုသတ်ခြင်း,

၂။ အဒိန္နာဒါန- အရှင်မပေးသော သူ့ဥစ္စာကို ခိုး ယူခြင်း,

၃။ ကာမေသု မိစ္ဆာစာရ-သူ့သားမယားကို ပြစ်မှား ကျူးလွန်ခြင်း,

ဤသုံးပါးကို အကုသိုလ် ကာယကံ သုံးပါး ခေါ်ပါ သည်။

၄။ မုသာဝါဒ–မဟုတ်မမှန် လိမ်လည်၍ပြောဆိုခြင်း,
၅။ ပိသုဏာဝါစာ-အချင်းချင်း ကွဲပြားအောင် ကုန်းတိုက်စကားပြောဆိုခြင်း,
၆။ ဖရုသဝါစာ– ယုတ်မာကြမ်းတမ်းသော စကားကိုပြောဆိုခြင်း,
၇။ သမ္ဖပ္ပလာပဝါစာ–အကျိုးမရှိ သိမ်ဖျင်းသောစကားကိုပြောဆိုခြင်း,

ဤလေးပါးကို အကုသိုလ် ဝစီကံ လေးပါး ခေါ်ပါသည်။

၈။ အဘိဇ္ဈာ– သူတပါးတို့၏ စည်းစိမ်ကို မိမိစည်းစိမ်ဖြစ်အောင် ကြံစည်ခြင်း,
၉။ ဗျာပါဒ–သူတပါးတို့၏ အသက်ကို ဆုံးရှုံးအောင်ကြံစည်ခြင်း,
၁၀။မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ–မှားသောအယူကိုယူခြင်း,

ဤသုံးပါးကို အကုသိုလ် မနောကံ သုံးပါးခေါ်ပါသည်၊ ဖြေဆိုခဲ့ပြီးသော အယုတ်တရား ဆယ်ပါးကို အကုသလကမ္မပထ ဆယ်ပါးဟူ၍ရင်း, ဒုစရိုက်ဆယ်ပါး ဟူ၍ရင်း ခေါ်ပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်....၁။ သက်သတ်,ခိုးမှု၊ ကာမေသု၊ သုံးခုကာယကံ။
၂။ မုသာ,မိတ်ခွဲ၊ ဆဲရေး,ပြိန်ဖျင်း၊ အပါယ်ချဉ်း၊ လေးသင်းဝစီကံ။
၃။ သူ့ပိုင်နက်ကို၊ ကိုယ့်ဘက်ညွှတ်စေ၊ အသေတောင့်တ၊ ပါပဒိဋ္ဌိ၊ အယူငြိ၊ တြိမနောကံ။

မေး။ ထိုဒုက္ခရိုက် ဆယ်ပါးကို ပွားများ ဝေဘန်ခဲ့ပါလျှင် အဘယ်မျှ အပြားရှိနိုင်ပါသနည်း။

ဖြေ။ ၁။ ကိုယ်တိုင်ပြုလုပ်သော ဒုက္ခရိုက်တမျိုး,

၂။ သူတပါးတို့ကို ပြုလုပ်အောင် တိုက်တွန်းသော ဒုက္ခရိုက်တမျိုး,

၃။ သူတပါးပြုလုပ်သည်ကို ဝမ်းမြောက်စွာ ချီးမွမ်းသော ဒုက္ခရိုက်တမျိုး,

၄။ သူတပါး ပြုလုပ်သည်ကို စိတ်အလို တူသော ဒုက္ခရိုက်တမျိုး,

ဤလေးမျိုးဖြင့် ဒုက္ခရိုက်ဆယ်ပါးကို မြှောက်ပွားလိုက်သည်ရှိသော် ဒုက္ခရိုက် အကျယ် လေးဆယ်ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ကိုယ်တိုင်တိုက်တွန်း၊ ချီးမွမ်းစိတ်တူ၊ ပွားပြန်မူ၊ မှတ်ယူလေးဆယ်က၊

မေး။ အကုသိုလ်၏ ဆိုင်ရာဖြစ်သော ဒုက္ခရိုက် ဆယ်ပါးကို ခြားနားစွာ သိရပါပြီ၊ အဘယ်တရားများကိုသုစရိုက်ဟု ခေါ်ဆိုပါသနည်း။

ဖြေ။ ဒုစ္စရိုက်ဆယ်ပါးတို့မှ ရှောင်ကြဉ်လျှင် သုစရိုက် ဆယ်ပါး ဖြစ်နိုင်ပါသည်၊ ထိုသုစရိုက် ဆယ်ပါးမှာ ကုသိုလ်အရာဖြစ်ပါသည်။

မေး။ သုစရိုက် ဆယ်ပါးကို သိရပါပြီ၊ ကုသိုလ်ပွားများ ကြောင်းဖြစ်သော ကုသလကမ္မပထ တရားဆယ်ပါး ကို အဓိပ္ပါယ်နှင့်တကွ ဖော်ထုတ်၍ပြပါ။

ဖြေ။ ၁။ ဒါန–ပေးကမ်း စွန့်ကြဲခြင်း,

၂။ သီလ–အကျင့်သီလဆောက်တည်ခြင်း,

၃။ ဘာဝနာ–ကမ္မဋ္ဌာန်းဘာဝနာ ပွားများခြင်း,

၄။ အပစာယန–သက်ကြီးသောသူ, ဂုဏ်ကြီးသော သူတို့ကို ရိုသေပူဇော်ခြင်း,

၅။ ဝေယျာဝစ္စ–ရတနာ သုံးပါးနှင့် ဆိုင်သော ကိစ္စ, ကုသိုလ်ရေးနှင့် ဆိုင်သော ကိစ္စတို့၌ ကြောင့်ကြစိုက်၍ ကူညီဆောင်ရွက်ခြင်း,

၆။ ပတ္တိဒါန–မိမိကုသိုလ်အဘို့ကို သူတပါးတို့အား အမျှပေးဝေခြင်း,

၇။ ပတ္တာနုမောဒန– သူတပါးတို့က အမျှပေးဝေ သောအခါ ဝမ်းသာစွာ သာဓုခေါ်ခြင်း,

၈။ ဓမ္မသဝန–ရိုသေစွာ တရားနာခြင်း,

၉။ ဓမ္မဒေသနာ–ကောင်းစွာ တရားဟောခြင်း,

၁၀။ ဒိဋ္ဌိဇုကမ္မ–ကံ,ကံ၏ အကျိုးကို ယုံကြည်ခြင်းမှ စ၍ ဖြောင့်မတ်သောအယူကို ယူခြင်း,

ဤသည်ကား ကုသလကမ္မပထ တရားဆယ်ပါးဖြစ်ပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ဒါ, သီ, ဘာ, ပူ၊ ကြောင့်ကြမှုနှင့်၊ အလှူဝေငှ၊ အမျှ သာဓု၊ သူ့တရားနာ၊ သိရာပြောဆို၊ ကံကို ကိုးရိုး၊ ဆယ်မျိုးဝဋ္ဋ၊ ပုညမှု၊ သုခ ပွားများရန်။

မေး။ ထိုကုသလကမ္မပထ တရားကို ပွားများခဲ့ပြန်ပါလျှင် အဘယ်မျှ အပြားရှိနိုင်ပါသနည်း။

ဖြေ။ ဒုစရိုက်ခဏ်းတွင် ဖြော်ပြခဲ့ပြီးသောအတိုင်း ကိုယ်တိုင် ပြုလုပ်ခြင်း, တိုက်တွန်းခြင်း, ဝမ်းမြောက်ခြင်း,သဘောတူခြင်း၊ ဤလေးပါးဖြင့် မြှောက်ပွားသည် ရှိသော် ကုသလ ကမ္မပထ အကျယ်လေးဆယ် ဖြစ်ပါသည်။

မေး။ ဒါန အရာ၌ ကံဖြစ်သော စေတနာသည် အဘယ်မျှ ရှိပါသေးသနည်း။

ဖြေ။ ပုဗ္ဗစေတနာ, မုဉ္စစေတနာ, ပရစေတနာ အားဖြင့် သုံးပါး အပြားရှိပါသည်။

မေး။ ထိုစေတနာ သုံးပါး၏ အဓိပ္ပါယ်ကို သိလွယ်အောင် ဘော်ပြပါ။

ဖြေ။ ၁။ မလှူမီ ရှေးအဘို့၌ ဖြစ်ပွားသော စေဘနာကို ပုဗ္ဗစေတနာ ခေါ်ပါသည်။

၂။ လှူဆဲအခိုက်၌ ဖြစ်ပွားသော စေတနာကို မုဉ္စ စေတနာ ခေါ်ပါသည်။

၃။ လှူပြီးသောနောက် ဝမ်းမြောက်စွာ ဖြစ်ပွားသော စေတနာကို ပရစေတနာ ခေါ်ပါသည်။

အလှူဒါနအရာ၌ ဤစေတနာ သုံးတန် ညီညွတ်မှ ထွတ်မြတ် ကြီးကျယ်စွာ အကျိုးပေးနိုင်ပါသည်။

ကမ္မပစ္စည်းပြီး၏။

၁၄–ဝိပါကပစ္စည်း

မေး။ အဘယ်သို့သောသဘောသတ္တိအားဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်းကို ဝိပါကပစ္စည်း ခေါ်ပါသနည်း။

ဖြေ။ အကျိုးဝိပါက်ဖြစ်ပေါ်မှု သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသောပစ္စည်းကို ဝိပါကပစ္စည်းခေါ်ပါသည်။

မေး။ ဝိပါကပစ္စည်းသရုပ်ကို ဘော်ထုတ်၍ပြပါ။

ဖြေ။ အလုံးစုံသော ဝိပါက်စိတ်–၃၆, စေတသိက် ၃၈၊ ဤတရားစုသည် ဝိပါကပစ္စည်းသရုပ်ဖြစ်ပါသည်။

မေး။ ဝိပါကပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန်သရုပ်ကို ဘော်ထုတ်၍ပြပါ။

ဖြေ။ အလုံးစုံသော ဝိပါက်စိတ်–၃၆, စေတသိက်–၃၈, ဝိညတ်ဒွေးကြဉ်သော စိတ္တဇရုပ်, ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်၊ ဤတရားစုသည် ဝိပါကပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန်သရုပ်ဖြစ်ပါသည်။

မေး။ အဘယ့်ကြောင့် ဝိပါကဟူ၍ ခေါ်ဆို ရပါသနည်း။

ဖြေ။ နာနာက္ခဏိကကံ၏ ရင့်ကျက်မှု အကျိုးသဘောဖြစ်သောကြောင့် ဝိပါကဟုခေါ်ဆိုရပါသည်။

မေး။ ဝိပါကပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန်တရားစုတွင် အဘယ့်ကြောင့် ဝိညတ်ဒွေးကို ကြဉ်ထားရပါ သနည်း။

ဖြေ။ ဝိပါက်စိတ်ဟူသမျှသည် ဝိညတ်ရုပ်ကို မဖြစ်စေနိုင်ပါ၊ ထို့ကြောင့် ကြဉ်ထားရပါသည်။

မေး။ ကုသိုလ်ကံ, အကုသိုလ်ကံတို့၏ အကျိုးဖြစ်သော ဝိပါက်စိတ် ၃၆-ပါးရှိရာ အကုသလ ဝိပါက် မည်မျှ, ကုသလဝိပါက်မည်မျှရှိကြောင်းကို ဖော်ပြပါ။

ဖြေ။ အကုသလဝိပါက်မှာ အဟိတ်စိတ်၌ ပါရှိသော အတိုင်း ခုနစ်ပါးပင်ရှိပါသည်၊ ကုသလဝိပါက်တို့မှာအဟိတ် ကုသလ ဝိပါက်-၈, မဟာဝိပါက်-၈, ရူပါဝစရဝိပါက်-၅, အရူပါဝစရဝိပါက်-၄, လောကုတ္တရာ ဝိပါက်-၄၊ ဤသို့အားဖြင့် ကုသလဝိပါက်ပေါင်း ၂၉-ပါးရှိပါသည်။

မေး။ ထိုဝိပါက်တို့တွင် အဘယ်ကံကြောင့် အဘယ်ဝိပါက်များ ဖြစ်ပေါ်သည်ဟု ဆိုင်ရာဝေဘန်၍ပြပါ။

ဖြေ။ ၁။ အကုသိုလ်စေတနာ ၁၂-ပါးကြောင့် အကုသလဝိပါက် ၇-ပါးဖြစ်ပေါ်ရပါသည်။

၂။ ကာမာဝစရကုသိုလ်စေတနာ ၈-ပါးကြောင့် အဟိတ်ကုသလဝိပါက် ၈-ခု, မဟာဝိပါက် ၈-ခု၊ ဤဝိပါက်စိတ် ၁၆-ခုဖြစ်ပေါ်ရပါသည်။

၃။ ရူပါဝစရကုသိုလ် စေတနာ ၅-ပါးကြောင့် ရူပါဝစရ ဝိပါက် ၅-ခု ဖြစ်ပါသည်။

၄။ အရူပါဝစရ ကုသိုလ်စေတနာ ၄-ပါးကြောင့် အရူပါဝစရဝိပါက် ၄-ခုဖြစ်ပေါ်ရပါသည်။

၅။ လောကုတ္တရာကုသိုလ်စေတနာ ၄-ပါးကြောင့် လောကုတ္တရာဝိပါက် ၄-ခုဖြစ်ပေါ်ရပါသည်။

မေး။ ကံဖြစ်ပြီးသည်၏ အခြားမဲ့၌ လက်ငင်း ဖြစ်ပေါ်သော ဝိပါက်သည် အဘယ်ဝိပါက် ဖြစ်ပါသနည်း။

ဖြေ။ လောကုတ္တရာ ဝိပါက်ဟု ဆိုအပ်သော ဖိုလ်စိတ် လေးခု ဖြစ်ပါသည်၊ ထိုဖိုလ်စိတ် ၄-ခုသည် မဂ်ကုသိုလ်ဖြစ်ပြီးသောနောက် အခြားမဲ့၌ လက်ငင်းဖြစ်ပေါ် လာပါသည်၊ ထို့ကြောင့် ဖိုလ်စိတ် ၄–ခုသည် မဂ်စိတ် ၄–ခု၏အနန္တရ ပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်ပါသည်။

ဝိပါကပစ္စည်းပြီး၏။

၁၅-အာဟာရပစ္စည်း

မေး။ အဘယ် သို့သော သဘော သတ္တိအားဖြင့် ကျေးဇူးပြုသောပစ္စည်းကို အာဟာရ ပစ္စည်း ခေါ်ပါသနည်း။

ဖြေ။ ခိုင်ခံ့တည်တံ့စေမှု သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်းကို အာဟာရ ပစ္စည်းခေါ်ပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ သောက်ံ့ခိုင်တွယ်၊ ကျေးဇူးကြွယ်၊ လေးသွယ် အာဟာရ။

မေး။ အာဟာရ ပစ္စည်းသည် အဘယ်မျှ အပြားရှိပါသနည်း။

ဖြေ။ နာမ် အာဟာရပစ္စည်း,ရုပ် အာဟာရပစ္စည်း အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိပါသည်။

မေး။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင် နာမ် အာဟာရ ပစ္စည်းသရုပ်ကို ဘော်ထုတ်၍ပြပါ။

ဖြေ။ ဖဿ– ၈၉, စေတနာ– ၈၉, စိတ်– ၈၉၊ ဤတရားစုသည် နာမ်အာဟာရ၏ပစ္စည်းသရုပ်ဖြစ်ပါသည်။

မေး။ နာမ် အာဟာရ ပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန်သရုပ် ကို ဘော်ထုတ်၍ပြပါ။

ဖြေ။ စိတ်– ၈၉, စေတသိက်– ၅၂, စိတ္တဇရုပ်, ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်၊ ဤတရားစုသည် နာမ် အာဟာရ ပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန် သရုပ် ဖြစ်ပါသည်။

မေး။ ရုပ် အာဟာရ ပစ္စည်းသရုပ်ကို ဘော်ထုတ်၍ ပြပါ။

ဖြေ။ အဇ္ဈတ္တ သန္တာန်၌ ရှိသော စတုဇ ဩဇာရုပ်, ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ရှိသော ဥတုဇ ဩဇာရုပ်၊ဤတရားစုသည် ရုပ်အာဟာရ၏ ပစ္စည်းသရုပ်ဖြစ်ပါသည်။

မေး။ ရုပ်အာဟာရ ပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန် သရုပ်ကိုဘော်ထုတ်၍ပြပါ။

ဖြေ။ သတ္တဝါတို့၏ ကိုယ်သန္တာန် အတွင်း၌ ကလာပ်တူ ဩဇာ ကြဉ်သော အလုံးစုံသော စတုဇရုပ်၊ ဤတရားစုသည် ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန် သရုပ်ဖြစ်ပါသည်။

မေး။ အဘယ့်ကြောင့် အာဟာရ ဟူ၍ ခေါ်ဆိုရပါသနည်း။

ဖြေ။ ရှည်မြင့်စွာ တည်အောင်, ကြီးပွားအောင်ဆောင် တတ်သောကြောင့် အာဟာရ ဟူ၍ ခေါ်ဆိုရပါသည်။

မေး။ နာမ်အာဟာရ သုံးပါးတို့တွင် ဖဿအာဟာရသည် အဘယ်ကဲ့သို့ ဆောင်ပါသနည်း။

ဖြေ။ ဖဿ အာဟာရသည် အာရုံ ခြောက်ပါးတို့၌ ဣဋ္ဌအရသာ,အနိဋ္ဌ အရသာပေါ်အောင် ဆောင်ပြီးလျှင်အာရုံ၏ အရသာကို ခံစားတတ်သော ဝေဒနာကိုဖြစ်စေ၍ တဏှာ ကြီးပွားအောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်။

မေး။ စေတနာ အာဟာရသည် အဘယ်ကဲ့သို့ ဆောင်နိုင် ပါသနည်း။

ဖြေ။ စေတနာအာဟာရသည် သတ္တဝါတို့၏ သန္တာန်၌ ကာယကံ, ဝစီကံ,မနောကံ သုံးပါးဖြစ်အောင် နှိုးဆော်ပြီးလျှင် သံသရာတခွင်၌ ဘဝအမျိုးမျိုးဖြစ်အောင် ဆောင်နိုင်ပါသည်၊ ထိုစေတနာ အာဟာရသည်, ကမ္မပစ္စည်းနှင့် သဘောတူပင် ဖြစ်ပါသည်။

မေး။ ဝိညာဏာ ဟာရသည် အဘယ်ကဲ့သို့ ဆောင်ပါ သနည်း။

ဖြေ။ ဝိညာဏာ ဟာရသည် အာရုံကို သိခြင်း ကိစ္စ၌နာမ် တရားတို့၏ ရှေ့ဆောင်ဖြစ်ပြီးလျှင်နာမ်ရုပ်တို့ ဖြစ်ပွားအောင် ဆောင်ပါသည်။

မေး။ ရုပ်အာဟာရသည် အဘယ်ကဲ့သို့ ဆောင်ပါ သနည်း။

ဖြေ။ ရုပ်အာဟာရသည် သတ္တဝါတို့၏ သန္တာန်၌ စတုဇ ရုပ်တရားတို့ကို စည်ပင်ကြီးပွား ကာလရှည်လျားအောင် ဆောင်နိုင်ပါသည်။

မေး။ သတ္တဝါတို့ သန္တာန်၌ အာဟာရဇရုပ် ဖြစ်ပုံ သဘောကို အမြွက်မျှဘော်ပြပါ။

ဖြေ။ အစာဘောဇဉ်တို့၌ ပါရှိသော ဩဇာဓာတ်သည် အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ရှိသောဩဇာဓာတ်နှင့် ပေါင်းဆုံမိရာ အချင်းချင်း "မြဲ" သို့ ရောက်သောအခါ အာဟာရဇရုပ်များကို ဖြစ်ပွားစေနိုင်ပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ဗဟိဒ္ဓအဇ္ဈတ်၊ နှစ်ရပ်ဩဇာ၊ ရောမိခါ၌ "ဠီ" သို့ ဆိုက်က၊ အဇ္ဈတ္တဝယ်၊ ခဏာမစဲ၊ တသဲသဲ၊အမြဲရုပ်ဖြစ်စေ။

အာဟာရပစ္စည်း ပြီး၏။

၁၆-ဣန္ဒြိယပစ္စည်း

မေး။ အဘယ်သို့သော သဘော သတ္တိအားဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်းကို ဣန္ဒြိယပစ္စည်းခေါ်ပါသနည်း။

ဖြေ။ အစိုးရခြင်း သဘော သတ္တိအားဖြင့် ကျေးဇူးပြုသောပစ္စည်းကို ဣန္ဒြိယပစ္စည်းခေါ်ပါသည်။

မေး။ အဓိပတိ ပစ္စည်းအစိုးရပုံနှင့် ဣန္ဒြိယပစ္စည်းအစိုးရပုံ အဘယ်ကဲ့သို့ ထူးခြားပါသနည်း။

ဖြေ။ ၁။ အဓိပတိ ပစ္စည်းသည် စကြဝတေးမင်း၏ အစိုးရပုံမျိုးကဲ့သို့ ပြိုင်ဘက်မရှိအောင် တပါး တည်းအုပ်ချုပ်၍ အကုန်အစိုးရပါသည်။

၂။ ဣန္ဒြိယပစ္စည်းသည် ပဒေသရာဇ်မင်း၏ အစိုးရ ပုံမျိုးကဲ့သို့ ဆိုင်ရာ ဆိုင်ရာဌာနမှာ အစိုးရ ပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်....၁။ ဆန္ဒ,ဝီ,စိတ်,ဝီ၊ဓိပတိ၊မရှိတူယှဉ်ပြိုင်။
၂။ ဆိုင်ရာဌာန၊စိုးပိုင်ကြ၊ ဣန္ဒြကိုယ်စီစီ။

မေး။ ဣန္ဒြိယပစ္စည်းသည် အဘယ်မျှ အပြားရှိပါသနည်း။

ဖြေ။ သဟဇာတိန္ဒြိယ, ပုရေဇာတိန္ဒြိယ, ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယ အားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိပါသည်။

မေး။ ထိုသုံးပါးတို့တွင် သဟဇာတိန္ဒြိယပစ္စည်း သရုပ် ကို ဘော်ထုတ်၍ပြပါ။

ဖြေ။ ဇီဝိတ,စိတ်,ဝေဒနာ,သဒ္ဓါ,ဝီရိယ,သတိ,ဧကဂ္ဂတာ, ပညာဟု ဆိုအပ်သော နာမ်ဣန္ဒြေတရားကိုယ် ၈-ပါးသည် သဟဇာတိန္ဒြိယ၏ ပစ္စည်းသရုပ် ဖြစ်ပါသည်။

မေး။ သဟဇာတိန္ဒြိယ ပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန် သရုပ်ကို ဘော်ထုတ်၍ပြပါ။

ဖြေ။ စိတ်-၈၉, စေတသိက်-၅၂, စိတ္တဇရုပ်, ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်၊ဤတရားစုသည် သဟဇာတိန္ဒြိယပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန် သရုပ်ဖြစ်ပါသည်။

မေး။ ထိုနာမ်ဣန္ဒြေတရားကိုယ် ၈–ပါးတို့၏ဆိုင်ရာဌာနၶ အသီးအသီးအစိုးရပုံသဘောကိုဘော်ပြပါ။

ဖြေ။ ၁။ဇီဝိတသည် နာမ်တရားတို့၏ အသက်ရှင်ခြင်းကိစ္စဖြင့် သမ္ပယုတ်တရားတို့၌ အစိုးရပါသည်။

၂။စိတ်သည် အာရုံကိုသိခြင်းကိစ္စ, နာမ်တရားတို့၏ ရှေ့သွားကိစ္စဖြင့် သမ္ပယုတ်တရားတို့၌ အစိုးရပါသည်။

၃။ဝေဒနာသည် ခံစားခြင်းကိစ္စဖြင့် သမ္ပယုတ်တရားတို့၌ အစိုးရပါသည်။

၄။သဒ္ဓါသည် ကြည်ညိုခြင်းကိစ္စဖြင့် သမ္ပယုတ်တရားတို့၌ အစိုးရပါသည်။

၅။ဝီရိယသည် ရဲရင့်စွာ အားထုတ်ခြင်း ကိစ္စဖြင့် သမ္ပယုတ်တရားတို့၌ အစိုးရပါသည်။

၆။သတိသည် မမေ့မလျော့ အောက်မေ့ခြင်းကိစ္စဖြင့် သမ္ပယုတ်တရားတို့၌ အစိုးရပါသည်။

၇။ဧကဂ္ဂတာသည် မပျံ့မလွင့် တည်ကြည်ခြင်းကိစ္စဖြင့် သမ္ပယုတ်တရားတို့၌ အစိုးရပါသည်။

၈။ပညာသည် အထူးသိခြင်းကိစ္စဖြင့် သမ္ပယုတ်တရား၌ အစိုးရပါသည်။

မေး။ ဣန္ဒြိယပစ္စည်းအရာ၌ ဣန္ဒြေဟု ခေါ်သောပညာ အပြား အဘယ်မျှရှိပါသနည်း။

ဖြေ။ ပညိန္ဒြေ,အနညာတညဿာမိတိန္ဒြေ,အညိန္ဒြေ,အညာတာဝိန္ဒြေအားဖြင့် လေးပါးအပြားရှိပါသည်။

မေး။ ထိုလေးပါးတို့ကို အသီးသီး ခွဲခြားဝေဘန်၍ပြပါ။

ဖြေ။ ၁။ လောကီတိဟိတ်စိတ် ၁၇–၌ ယှဉ်သောပညာကို ပညိန္ဒြေခေါ်ပါသည်။

၂။ သောတာပတ္တိမဂ်၌ ယှဉ်သောပညာကို အနညာတညဿာမိတိန္ဒြေခေါ်ပါသည်။

၃။ လောကုတ္တရာအလယ်စိတ် ၆–ခုတို့၌ ယှဉ်သောပညာကို အညိန္ဒြေခေါ်ပါသည်။

၄။ အရဟတ္တဖိုလ်စိတ်၌ ယှဉ်သောပညာကို အညာတာဝိန္ဒြေခေါ်ပါသည်။

မေး။ ဣန္ဒြိယပစ္စည်းအရာ၌ ဣန္ဒြေဟု ခေါ်ရသောဝေဒနာအပြားအဘယ်မျှရှိပါသနည်း။

ဖြေ။ သုခိန္ဒြေ, ဒုက္ခိန္ဒြေ, သောမနဿိန္ဒြေ, ဒေါမနဿိန္ဒြေ, ဥပေက္ခိန္ဒြေအားဖြင့် ငါးပါးအပြားရှိပါသည်။

မေး။ ထိုဝေဒနာ ငါးပါးတို့ကို အသီးသီးခွဲခြားဝေဘန်၍ပြပါ။

ဖြေ။ ၁။ သုခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဉ်စိတ်၌ ယှဉ်သောဝေဒနာကို သုခိန္ဒြေခေါ်ပါသည်။

၂။ ဒုက္ခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဉ်စိတ်၌ ယှဉ်သောဝေဒနာကို ဒုက္ခိန္ဒြေခေါ်ပါသည်။

၃။ သောမနဿ သဟဂုတ် စိတ် ၆၂–ပါး၌ယှဉ်သော ဝေဒနာကို သောမနဿိန္ဒြေ ခေါ်ပါသည်။

၄။ ဒေါသမူစိတ် ၂-ခု၌ ယှဉ်သော ဝေဒနာကို ဒေါမနဿိန္ဒြေခေါ်ပါသည်။

၅။ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်စိတ် ၅၅-ပါး၌ ယှဉ်သော ဝေဒနာကို ဥပေက္ခိန္ဒြေခေါ်ပါသည်။

မေး။ ဝိစိကိစ္ဆာစိတ်နှင့် ယှဉ်သော ဧကဂ္ဂတာသည် ဣန္ဒြိယပစ္စည်း တပ်နိုင်ပါသလော။

ဖြေ။ ထိုဧကဂ္ဂတာသည် သို့လောသို့လော တွေးတောယုံမှားခြင်းစိတ်နှင့် ယှဉ်ရသောကြောင့် ဣန္ဒြိယပစ္စည်း မတပ်နိုင်ပါ။

မေး။ ပုရေဇာတိန္ဒြိယ ပစ္စည်းသရုပ်ကိုဖော်ထုတ်၍ပြပါ။

ဖြေ။ ပဉ္စဝိညာဉ်စိတ်တို့၏ မှီရာဖြစ်သော စက္ခုဝတ္ထု၊ သောတဝတ္ထု၊ ဃာနဝတ္ထု၊ ဇိဝှာဝတ္ထု၊ ကာယဝတ္ထု၊ ဤဝတ္ထုရုပ်ငါးပါးသည် ပုရေဇာတိန္ဒြိယ ပစ္စည်းသရုပ် ဖြစ်ပါသည်။

မေး။ ပုရေဇာတိန္ဒြိယ ပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန်သရုပ်ကို ဖော်ထုတ်၍ပြပါ။

ဖြေ။ ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်-၁၀, သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏစေတသိက်-၇၊ ဤတရားစုသည် ပုရေဇာတိန္ဒြိယ ပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန် သရုပ်ဖြစ်ပါသည်။

မေး။ ပုရေဇာတိန္ဒြိယ ပစ္စည်း၏သဘောတရား ဘယ်နှစ်ပါး ရှိပါသနည်း။

ဖြေ။ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့၏ ရှေ့ဦးဖြစ်ခြင်း, ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့ကို အစိုးရခြင်းအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိပါသည်။

မေး။ ပုရေဇာတိန္ဒြိယ ပစ္စည်း၏ အစိုးရပုံ သဘောကို ဖော်ပြပါ။

ဖြေ။ ၁။ စက္ခုဝတ္ထုသည် စက္ခုဝိညာဉ်စိတ်ကို အစိုးရပါသည်။

၂။ သောတဝတ္ထုသည် သောတဝိညာဉ်စိတ်ကို အစိုးရပါသည်။

၃။ ဃာနဝတ္ထုသည် ဃာနဝိညာဉ်စိတ်ကို အစိုးရပါသည်။

၄။ ဇိဝှာဝတ္ထုသည် ဇိဝှာဝိညာဉ်စိတ်ကို အစိုးရပါသည်။

၅။ ကာယဝတ္ထုသည် ကာယဝိညာဉ်စိတ်ကို အစိုးရပါသည်။

ဤပုရေဇာတိန္ဒြိယပစ္စည်းသည် ရုပ်ကနာမ်ကို အစိုးရသောပစ္စည်းမျိုးဖြစ်ပါသည်။

မေး။ ဟဒယဝတ္ထုသည် ဣန္ဒြိယ ပစ္စည်းအရာတွင်အဘယ့်ကြောင့် မပါဝင်ပါသနည်း။

ဖြေ။ ၁။ ထိုဟဒယဝတ္ထုသည် မနောဓာတ်, မနောဝိညာဏဓာတ်တို့၏ မှီရာမျှသာဖြစ်ပါသည်၊ ထိုမနောဓာတ်, မနောဝိညာဏဓာတ်တို့ကို အစိုးရခြင်းသဘောမရှိပါ၊ ထို့ကြောင့် ဣန္ဒြိယပစ္စည်းအရာတွင် မပါဝင်နိုင်ပါ။

၂။ စက္ခုဝတ္ထု အစရှိသောဝတ္ထုငါးပါး တို့သည်ကား ပဉ္စဝိညာဉ်စိတ်တို့၏ မှီရာလည်း ဖြစ်ပါသည်၊ ပဉ္စဝိညာဉ်စိတ် တို့ကိုလည်း အစိုးရပါသည်၊ ထို့ကြောင့် ဣန္ဒြိယပစ္စည်း အရာတွင် ပါဝင်နိုင်ပါသည်။

မေး။ ဣတ္ထိန္ဒြေ ပုရိသိန္ဒြေ နှစ်ပါးသည် ဣန္ဒြိယဟူသော အမည်ကိုရပါလျက် ဣန္ဒြိယပစ္စည်းတွင် အဘယ့်ကြောင့် မပါမဝင်ပဲ နေပါသနည်း။

ဖြေ။ ဣတ္ထိန္ဒြေ, ပုရိသိန္ဒြေ နှစ်ပါးသည် မိန်းမအသွင်, မိန်းမအမူအရာ, ယောကျ်ားအသွင်, ယောကျ်ား အမူအရာ စသည်တို့ကိုသာ အစိုးရသောကြောင့် ဣန္ဒြိယ ဟူသောအမည်ကို ရရှိကြပါသည်၊ သို့ရာတွင် ထိုအသွင်,အမူအရာစသည်တို့မှာ ပရမတ်မဟုတ်၊ ပညတ်မျှသာ ဖြစ်ကြပါသည်၊ ပညတ်တရားတို့မည်သည် ဖြစ်ပေါ် ဥပါဒ်ခြင်း မရှိသောကြောင့် ပစ္စယုပ္ပန်တရားစုတွင် မပါမဝင်နိုင်ကြပါ၊ထို့ကြောင့် ဣတ္ထိန္ဒြေ, ပုရိသိန္ဒြေ နှစ်ပါးသည် ကျေးဇူးပြုရန် ပစ္စယုပ္ပန် မရှိသောကြောင့် ဣန္ဒြိယပစ္စည်းတွင်မပါမဝင်နိုင်ကြဘဲရှိနေကြပါသည်။

မေး။ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယ၏ပစ္စည်းသရုပ်ကို ဘော်ထုတ်၍ပြပါ။

ဖြေ။ အလုံးစုံသော ရုပ်ဇီဝိတသည် ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယပစ္စည်းသရုပ်ဖြစ်ပါသည်။

မေး။ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယ ပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန်သရုပ်ကို ဘော်ထုတ်၍ပြပါ။

ဖြေ။ ရူပဇီဝိတိန္ဒြေ ကြဉ်သောကလာပ်တူ ကမ္မဇရုပ် ဟူသမျှသည် ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယ ပစ္စည်း၏ပစ္စယုပ္ပန်သရုပ်ဖြစ်ပါသည်။

မေး။ ရုပ်ဇီဝိတသည် အဘယ်တရားတို့အပေါ်၌ အစိုးရပါသနည်း။

ဖြေ။ အတူတကွဖြစ်သော ကမ္မဇရုပ်တို့အပေါ်၌ အစိုးရပါသည်။

မေး။ အစိုးရပုံကို သိသာထင်ရှားအောင် ရုပ်ကလာပ်နှင့်တကွ ထင်ရှားစွာဘော်ပြပါ။

ဖြေ။ စက္ခုဒသက ကလာပ်၌ ကမ္မဇရုပ်ပေါင်း ဆယ်ခုရှိနေရာ ဇီဝိတရုပ်သည် မိမိနှင့် အတူတကွဖြစ်သော ကမ္မဇရုပ် ၉–ခုတို့အပေါ်၌ အသက်ရှင်ခြင်းသတ္တိဖြင့် အုပ်စိုး၍ နေပါသည်၊ ပစ္စည်းဖြစ်သောရုပ် ဇီဝိတ၏အရှိန်ကို ခိုလှုံ၍ ပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်သော ကမ္မဇရုပ် ၉–ခုတို့သည် အသက်ရှင်သောအမူအရာဖြင့် တည်နေကြပါသည်၊ရုပ်ဇီဝိတသည် ကမ္မဇရုပ်အချင်းချင်းတို့အပေါ်၌ အစိုးရသော တရားဖြစ်ပါသည်၊ အသညသတ်ဗြဟ္မာတို့သည် ဤရုပ်ဇီဝိတဖြင့် အသက်ရှင်သကဲ့သို့ တည်နေနိုင်ကြပါသည်။

ဣန္ဒြိယပစ္စည်းပြီး၏။

၁၇–ဈာနပစ္စည်း

မေး။ အဘယ်သို့သော သဘောသတ္တိအားဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်းကို ဈာနပစ္စည်း ခေါ်ပါသနည်း။

ဖြေ။ သက်ဝင်ရှုစားခြင်း သတ္တိအားဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်းကို ဈာနပစ္စည်း ခေါ်ပါသည်။

မေး။ ဈာနပစ္စည်း သရုပ်ကို ဘော်ထုတ်၍ပြပါ။

ဖြေ။ ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀–ကြဉ်သောစိတ် ၇၉–ခု၌ရှိသော ဝိတက်, ဝိစာရ, ပီတိ, ဝေဒနာ, ဧကဂ္ဂတာ၊ ဤဈာနင်တရားကိုယ် ငါးပါးသည် ဈာန ပစ္စည်း သရုပ်ဖြစ်ပါသည်။

မေး။ ဈာနပစ္စည်း၏ပစ္စယုပ္ပန်သရုပ်ကို ဘော်ထုတ်၍ပြပါ။

ဖြေ။ ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀–ကြဉ်သောစိတ်–၇၉, စေတသိက်–၅၂, စိတ္တဇရုပ်, ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်၊ ဤတရားစုသည် ဈာနပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန် သရုပ် ဖြစ်ပါသည်။

မေး။ ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀–၌ ယှဉ်သော ဝေဒနာနှင့် ဧကဂ္ဂတာသည် အဘယ့်ကြောင့် ဈာနပစ္စည်း မတပ်နိုင်ပါသနည်း။

ဖြေ။ စက္ခုဝိညာဉ် အစရှိသော ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀-သည် မိမိတို့ မှီရာဝတ္ထုပေါ်တွင် ထင်လာသော ပဉ္စာရုံကိုသာ အာရုံပြုသောကြောင့် သက်ဝင် ရှုစားမှုဟု ဆိုအပ်သော ဈာနသတ္တိ မရှိပါ၊ ထို့ကြောင့် ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀–နှင့် ယှဉ်သော ဝေဒနာနှင့် ဧကဂ္ဂတာသည် ဈာနင်တရား ဖြစ်သော်လည်း ဈာနပစ္စည်းကို မရနိုင်ဘဲ ရှိနေကြပါသည်။

ဈာနပစ္စည်း ပြီး၏။

၁၈–မဂ္ဂပစ္စည်း

မေး။ အဘယ်သို့သော သဘောသတ္တိအားဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်းကို မဂ္ဂပစ္စည်း ခေါ်ပါသနည်း။

ဖြေ။ သုဂတိဘုံ၊ ဒုဂ္ဂတိဘုံ၊ နိဗ္ဗာန်ဘုံသို့ ဆိုက်ရောက်စေနိုင်သော လမ်းခရီး သဘောသတ္တိအားဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်းကို မဂ္ဂပစ္စည်း ခေါ်ပါသည်။

မေး။ မဂ္ဂပစ္စည်းသရုပ်ကို ဘော်ထုတ်၍ ပြပါ။

ဖြေ။ သဟိတ်စိတ် ၇၁-ခု၌ ရှိသော သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပ၊ သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မန္တ၊ သမ္မာအာဇီဝ၊ သမ္မာဝါယာမ၊ သမ္မာသတိ၊ သမ္မာသမာဓိ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၊ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပ၊ မိစ္ဆာဝါယာမ၊ မိစ္ဆာသမာဓိ၊ မိစ္ဆာဝါစာ၊ မိစ္ဆာကမ္မန္တ၊ မိစ္ဆာအာဇီဝ၊ ဤတရားစုသည် မဂ္ဂပစ္စည်း သရုပ်ဖြစ်ပါသည်။

မေး။ ဆိုခဲ့ပြီးသော မဂ္ဂပစ္စည်း သရုပ်တို့ကို စေတသိက်တရားကိုယ်ကောက်လျှင်အဘယ်မျှရနိုင်ပါသနည်း။

ဖြေ။ ပညာ၊ ဝိတက်၊ သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မန္တ၊ သမ္မာအာဇီဝ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ ဧကဂ္ဂတာ၊ ဒိဋ္ဌိအားဖြင့် တရားကိုယ် ၉-ပါး ရနိုင်ပါသည်။

မေး။ မဂ္ဂပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန်သရုပ်ကို ဘော်ထုတ်၍ ပြပါ။

ဖြေ။ သဟိတ်စိတ်–၇၁၊ စေတသိက်–၅၂၊ သဟိတ် ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်၊ ဤတရားစုသည် မဂ္ဂပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန် ဖြစ်ပါသည်။

မေး။ အဘယ်မဂ္ဂင်များသည် သုဂတိဘုံ, နိဗ္ဗာန်ဘုံသို့ ရောက်စေနိုင်သော လမ်းခရီးသဘွယ် ဖြစ်ပါသနည်း

ဖြေ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိအစ သမ္မာသမာဓိ အဆုံးရှိသောမဂ္ဂင် မြတ် ၈–ပါးသည် သုဂတိဘုံနှင့် နိဗ္ဗာန်ဘုံသို့ရောက်စေနိုင် သောလမ်းခရီးသဘွယ်ဖြစ်ပါသည်။

မေး။ အဘယ်မဂ္ဂင်များသည် ဒုဂ္ဂတိဘုံသို့ ရောက်စေနိုင် သော လမ်းခရီးသဘွယ်ဖြစ်ပါသနည်း။

ဖြေ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအစရှိသော မဂ္ဂင်ဆိုးများသည် ဒုဂ္ဂတိဘုံ သို့ရောက်စေနိုင်သော လမ်းခရီးသဘွယ်ဖြစ်ပါသည်။

မေး။ ဈာနပစ္စည်းသဘောနှင့် မဂ္ဂပစ္စည်းသဘောကို ယှဉ် တွဲ၍ ခြားနားပုံများကိုထင်ရှားအောင်ဘော်ပြပါ။

ဖြေ။ ၁။ဈာနပစ္စည်းသည် အာရုံ၌စိတ်ကိုဖြောင့်မတ်စွာစူး စိုက်စေခြင်းကိစ္စ, ဈာန်အဘိညာဉ်သို့ ဆိုက်ရောက် စေနိုင်ခြင်းကိစ္စ၊ ဤကိစ္စနှစ်ပါးကို ရွက်ဆောင်ပါ သည်။

၂။မဂ္ဂပစ္စည်းသည် ဝဋ်သုံးပါး၌ ကျင်လည်ရန် ကံ အမျိုးမျိုးကိုဖြစ်မြောက်စေခြင်းကိစ္စ, သံသရာဝဋ်မှ ထွက်မြောက်စေရန် ဘာဝနာမှုကို ထမြောက်စေ ခြင်းကိစ္စ၊ ဤကိစ္စနှစ်ပါးကို ရွက်ဆောင်ပါသည်။

မေး။ ကောင်းသောဈာန်, ကောင်းသောမဂ်, မကောင်း သောဈာန်, မကောင်းသောမဂ် များကို ခွဲခြား၍ ပြဆိုပါဦး။

ဖြေ။ ၁။ ကောင်းမြတ်သော ကုသိုလ်တရား တို့၌ ယှဉ်သောစျာန်နှင့်မဂ်ကို ကောင်းမြတ်သောစျာန်, ကောင်းမြတ်သော မဂ်ဟု ခေါ်ဆိုရပါသည်။
၂။ မကောင်းသော အကုသိုလ်တရားတို့၌ယှဉ်သော စျာန်နှင့်မဂ်ကို မကောင်းသောစျာန်,မကောင်းသောမဂ်ဟု ခေါ်ဆိုရပါသည်။

ဤသို့လျှင်စျာနပစ္စည်း မဂ္ဂပစ္စည်းတို့၌ ကောင်းသောစျာန်, ကောင်းသောမဂ်, မကောင်းသောစျာန်, မကောင်းသောမဂ် များကို ခြားနား၍သိရပါသည်၊ ဝိပါက်စိတ်, ကြိယာစိတ် တို့၌ ယှဉ်သောစျာန်နှင့် မဂ်ကို အဗျာကတစျာန်,အဗျာကတ မဂ်ဟု ခေါ်ရပါသည်။

မဂ္ဂပစ္စည်းပြီး၏။

---

၁၉ – သမ္ပယုတ္တ ပစ္စည်း

မေး။ အဘယ်သို့သောသဘောသတ္တိအားဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်းကို သမ္ပယုတ္တပစ္စည်းခေါ်ပါသနည်း။

ဖြေ။ နာမ်တရားတို့၏ အချင်းချင်း အပြန်အလှန် ယှဉ်ဘော် ယှဉ်ဘက် သဘောအားဖြင့် ကျေးဇူးပြုသောပစ္စည်းကို သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ခေါ်ပါသည်။

မေး။ သမ္ပယုတ္တ လက္ခဏာ အဘယ်မျှအပြားရှိပါသနည်း။

ဖြေ။ အတူဖြစ်ခြင်း, အတူချုပ်ခြင်း, အာရုံတူခြင်း,မှီရာဝတ္ထုတူခြင်း၊ ဤသို့လျှင် သမ္ပယုတ္တလက္ခဏာအပြားလေးပါး ရှိပါသည်။

မေး။ သမ္ပယုတ္တ၏ ပစ္စည်းသရုပ်ကို ဘော်ထုတ်၍ပြပါ။

ဖြေ။ စိတ်–၈၉, စေတသိက်–၅၂၊ ဤတရားစုသည် သမ္ပယုတ္တပစ္စည်းသရုပ်ဖြစ်ပါသည်။

မေး။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန်သရုပ်ကို ဘော်ထုတ်၍ ပြပါ။

ဖြေ။ စိတ်–၈၉,စေတသိက်–၅၂၊ ဤတရားစုသည် သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန်သရုပ်ဖြစ်ပါသည်၊ဤသမ္ပယုတ္တ၌ပစ္စည်း, ပစ္စယုပ္ပန်အတူတူပင်ဖြစ်ပါသည်။

မေး။ နာမ်တရားတို့၏ သမ္ပယုတ် ဖြစ်ပုံ အဓိပ္ပါယ် သဘောကို ထင်ရှားအောင် ဘော်ပြပါ။

ဖြေ။ အဓိပ္ပါယ်ဘော်ပြရန်မှာ–

စက္ခုဝိညာဉ်စိတ်ဖြစ်သောအခါ စေတသိက် ၇–ပါးယှဉ်ပါသည်၊ စက္ခုဝိညာဉ်စိတ်နှင့်တကွ နာမ်တရား၈–ပါးဖြစ်ပါသည်။

၁။ ထိုနာမ်တရား ၈–ပါးသည် ပဥ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း၏ အခြားမဲ့၌ အတူတကွဖြစ်ပေါ်နေကြပါသည်။

၂။ "ဘင်"အားဖြင့် ချုပ်သောအခါ အတူတကွချုပ်ဆုံးကြပါသည်။

၃။ ပစ္စုပ္ပန် အာရုံတခုကို အာရုံပြုကြပါသည်။

၄။ စက္ခုဝတ္ထုကို အတူတကွ မှီကြပါသည် ၊ထိုတရား ၈–ပါးဖြစ်ပေါ်ကြသောအခါ အသီးသီးခွဲခြား၍ မရနိုင်ဘဲ တသားတည်းပင် ဖြစ်နေကြပါသည်။

ဤသည်ကား သမ္ပယုတ္တ သဘောပင်ဖြစ်ပါသည်၊ ဤနည်းကိုအမှီပြု၍ နာမ်ကလာပ်တို့၌ သမ္ပယုတ္တသဘောကို သိနိုင်ပါ

သည်၊ ဤသမ္ပယုတ္တပစ္စည်းသည် နာမ်အချင်းချင်း နှင့်သာဆိုင်သောပစ္စည်းဖြစ်ပါသည်၊အသညသတ်ဘုံမှတပါး အလုံးစုံသောဘုံတို့၌ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်းကို ရနိုင်ပါသည်။

သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ပြီး၏။

၂၀-ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း

မေး။ အဘယ်သို့သော သဘောသတ္တိအားဖြင့် ကျေးဇူးပြုသောပစ္စည်းကို ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်းခေါ်ပါသနည်း။

ဖြေ။ ယှဉ်ဘော်ယှဉ်ဘက်မဟုတ်သော သဘောအားဖြင့် ကျေးဇူးပြုသောပစ္စည်းကို ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်းခေါ်ပါသည်။

မေး။ ထိုဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်းသည် အဘယ်မျှ အပြားရှိပါသနည်း။

ဖြေ။ သဟဇာတဝိပ္ပယုတ်,ပုရေဇာတဝိပ္ပယုတ်,ဝတ္ထာရမ္မဏပုရေဇာတဝိပ္ပယုတ်, ပစ္ဆာဇာတ ဝိပ္ပယုတ်အားဖြင့် လေးပါးအပြားရှိပါသည်။

မေး။ ထိုလေးပါးတို့တွင် သဟဇာတဝိပ္ပယုတ် ပစ္စည်းသရုပ်ကို ဘော်ထုတ်၍ပြပါ။

ဖြေ။ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ အရူပဝိပါက် ၄-ခု, ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်-၁၀, ရဟန္တာတို့၏ စုတိစိတ် ကြဉ်သောစိတ်-၇၅, စေတသိက်-၅၂, ပဉ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓေနှင့် ဟဒယဝတ္ထု၊ ဤတရားစုသည် သဟဇာတဝိပ္ပယုတ်၏ ပစ္စည်းသရုပ် ဖြစ်ပါသည်။

မေး။ သဟဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန်သရုပ်ကို ဘော်ထုတ်၍ပြပါ။

ဖြေ။ စိတ္တဇရုပ်, ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်, ပဉ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓေနှင့်နာမက္ခန္ဓာ၊ဤတရားစုသည် သဟဇာတဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း၏ပစ္စယုပ္ပန်သရုပ်ဖြစ်ပါသည်။

မေး။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း၏ ကျေးဇူးပြုပုံ သဘောကိုဘော်ပြပါ။

ဖြေ။ ရုပ်ကနာမ်အား ကျေးဇူးပြုခြင်း, နာမ်ကရုပ်အား ကျေးဇူးပြုခြင်းဟု ဝိပ္ပယုတ္တကျေးဇူးပြုပုံနှစ်မျိုးရှိပါသည်၊နာမ်ကရုပ်အား ကျေးဇူးပြုပုံကို သာဓက အဖြေအမြွက်မျှ ပြဆိုရသည်ရှိသော်—

၁။မဟာကုသိုလ် ပထမစိတ္တုပ္ပါဒ်ဖြစ်ရာ၌ စိတ္တဇရုပ်တို့လည်း အတူတကွဖြစ်ကြပါသည်၊ ထိုသို့ဖြစ်ရာ၌ မဟာကုသိုလ်စိတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်က ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း, စိတ္တဇရုပ်တို့က ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယုပ္ပန် ဖြစ်ပါသည်။

[ဤသည်ကား နာမ်က ရုပ်အား ဝိပ္ပယုတ္တသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံအချက် ဖြစ်ပါသည်။]

၂။ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေ တည်နေသောအခိုက်မှာ ပဋိသန္ဓေနှင့် တကွ ဟဒယဝတ္ထုရုပ်သည် ဖြစ်ပေါ်လာပါသည်၊ထိုသို့ဖြစ်ရာ၌ ဟဒယဝတ္ထုနှင့်က

ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း,ပဋိသန္ဓေစိတ်က ဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စည်း၏ပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်ပါသည်။

[ဤသည်ကား ရုပ်ကနာမ်အားဝိပ္ပယုတ္တသတ္တိဖြင့်ကျေးဇူးပြုပုံအချက် ဖြစ်ပါသည်။]

ပဋ္ဌဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေစိတ်နှင့် ဟဒယဝတ္ထုမှာ အချင်းချင်း အပြန်အလှန် ဝိပ္ပယုတ္တသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုနိုင်သောသဘောလည်းရှိပါသည်။

မေး။ ဤဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း၌ အရူပဝိပါက်စိတ် ၄–ခုနှင့်ဒွေပဥ္စဝိညာဉ် ၁၀–ကို အဘယ့်ကြောင့် ကြဉ်ထားရပါသနည်း။

ဖြေ။ ထိုစိတ် ၁၄–ခုတို့သည် စိတ္တဇရုပ်ကို မဖြစ်စေနိုင်သောကြောင့် နာမ်ကရုပ်အား ဝိပ္ပယုတ္တသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးမပြုနိုင်ပါ၊ ထို့ကြောင့်ကြဉ်ထားရပါသည်။

မေး။ သဟဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း အကြောင်းကိုကောင်းစွာ သိရပါပြီ၊ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ်,ဝတ္ထာရမ္မဏ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ်,ပစ္ဆာဇာတဝိပ္ပယုတ်တို့၏ပစ္စည်း, ပစ္စယုပ္ပန် သရုပ်တို့ကို ဘော်ထုတ်၍ပြပါ။

ဖြေ။ အထူးဘော်ထုတ်၍ပြရန်မလိုတော့ပါ၊

၁။ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ်သည် ရှေး၌ဖြေဆိုခဲ့ပြီးသော ပုရေဇာတ နိဿယပစ္စည်းနှင့် အတူတူပင် ဖြစ်ပါသည်။

၂။ ဝတ္ထာရမ္မဏ ပုရေဇာတဝိပ္ပယုတ်သည် ဖြေဆိုခဲ့ပြီးသော ဝတ္ထာရမ္မဏနှင့် အတူတူပင်ဖြစ်ပါသည်။

၃။ ပစ္ဆာဇာတ ဝိပ္ပယုတ်သည်လည်း ဖြေဆိုခဲ့ပြီးသော ပစ္ဆာဇာတပစ္စည်းနှင့် အတူတူပင်ဖြစ်ပါသည်။

မေး။ ဤဝိပ္ပယုတ္တ၌ ပစ္စည်း, ပစ္စယုပ္ပန် သရုပ်တို့မှာထူးတော့သည် မဟုတ်ချေ၊ သဟဇာတ ပစ္စည်း, နိဿယပစ္စည်း, ပုရေဇာတပစ္စည်းတို့၌ လာသော အတိုင်းပင် ဖြစ်ချေသည်၊ ထိုသို့ဖြစ်ပါလျက် ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်းကို အသီးအခြား အဘယ့်ကြောင့် ဟောကြားတော်မူရပါသနည်း။

ဖြေ။ အသီး အခြား ဟောကြားတော် မူရခြင်းမှာ အကြောင်းကိုဆိုသော်—

၁။ စိတ်နှင့် စိတ္တဇရုပ်, ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေနှင့် ဟဒယ ဝတ္ထုရုပ်၊ ဤရုပ်, နာမ် တရားတို့သည် တပေါင်းတည်း တပြိုင်နက် ဖြစ်ပေါ်ကြပါသည်၊ ထိုသို့ဖြစ်ရာ၌ သမ္ပယုတ္တလက္ခဏာဖြင့် ယှဉ်ကြလေ သလောဟု ယုံမှားသင်္ကာဖြစ်ဘွယ်ရာရှိသောကြောင့် ထိုယုံမှားသင်္ကာကိုပယ်ဖျောက်၍ သမ္ပယုတ္တလက္ခဏာ ဖြင့် မယှဉ်ကြောင်း၊ရုပ်,နာမ် နှစ်ပါး အသီးအခြား ဖြစ်ကြောင်းကို သိစေခြင်းငှာ ဤဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စည်းကို ဟောကြားတော်မူပါသည်။

သမ္ပယုတ္တ ပစ္စည်း၌လည်း ထိုနည်းတူစွာ ပစ္စည်း,ပစ္စယုပ္ပန် အထူးမရှိပါ၊ သဟဇာတပစ္စည်းကြီးမှ နာမ်တရားအချက်တို့ကို

အသီးအသီး ထုတ်နုတ်၍ ဟောကြားအပ်သော ပစ္စည်းပင်ဖြစ်ပါသည်။

၂။ သမ္ပယုတ္တ ပစ္စည်းကို ဟောကြားရခြင်းအကြောင်းမှာ–နာမ် ကလာပ်တို့၌ စိတ်နှင့် စေတသိက်တပေါင်းတည်း ဖြစ်ပေါ်ကြရာ ထိုနာမ်တရားတို့သည် သမ္ပယုတ္တလက္ခဏာဖြင့် အချင်းချင်းမယှဉ်ကြဘဲ ကွဲကွဲပြားပြား ဖြစ်လေသလောဟု ယုံမှားသက်ာ ဖြစ်ခဲ့သည်ရှိသော် ထိုယုံမှားသက်ာကို ပယ်ဖျောက်ခြင်းငှာ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်းကို ဟောကြားတော်မူပါသည်။

သမ္ပယုတ္တပစ္စည်းနှင့် ဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စည်းသည် သဘောချင်းဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော ပစ္စည်းတစုံ ဖြစ်ပါသည်။

မေး။ ဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စည်းသဘောကို ထိထိမိမိနားလည်ခဲ့ပါလျှင် အဘယ်ကဲ့သို့သော အကျိုးများဖြစ်ပေါ်နိုင်ပါသနည်း။

ဖြေ။ ဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စည်းကို ထိထိ ရောက်ရောက် နားလည်ခဲ့ပါလျှင် ရုပ်, နာမ် နှစ်ပါးတို့၏ အချင်းချင်း မပေါင်းစပ်ဘဲ ဖြစ်နေကြပုံ သဘောကို ကောင်းစွာ သိမြင်နိုင်ပါသည်၊ ဝိပဿနာဆင်ခြင်ရာ၌ နာမရူပပရိစ္ဆေဒ ဉာဏ်ကိုထက်သန်စွာ ဖြစ်ပွားစေနိုင်ပါသည်၊ ရုပ်နှင့် နာမ်တို့၏ သူ့သဘောနှင့်သူ ဖြစ်ပေါ်နေပုံကို သိမြင်သောအခါ အနတ္တ လက္ခဏာဉာဏ် ထက်သန်စွာ ဖြစ်ပေါ်နိုင်ပါသည်။

ဝိပ္ပ ယုတ္တ ပစ္စည်းပြီး၏။

၂၁။ အတ္ထိပစ္စည်း

မေး။ အဘယ် သို့သော သဘော သတ္တိ အားဖြင့် ကျေးဇူး ပြုသော ပစ္စည်းကို အတ္ထိပစ္စည်း ခေါ်ပါသနည်း။

ဖြေ။ ချုပ်ခြင်းသို့ မရောက်သေးဘဲ ထင်ရှားရှိဆဲ သဘော သတ္တိအားဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်းကို အတ္ထိ ပစ္စည်းခေါ်ပါသည်။

မေး။ ထိုအတ္ထိပစ္စည်းသည်အဘယ်မျှ အပြားရှိပါသနည်း။

ဖြေ။ သဟဇာတတ္ထိ၊ ဝတ္ထုပုရေဇာတတ္ထိ၊ အာရမ္မဏ ပုရေဇာတတ္ထိ၊ ဝတ္ထာရမ္မဏ ပုရေဇာတတ္ထိ၊ ပစ္ဆာဇာတတ္ထိ၊ ရူပအာဟာရတ္ထိ၊ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယတ္ထိအားဖြင့် ၇-ပါးရှိပါးသည်။

မေး။ ထိုအတ္ထိပစ္စည်း ၇-မျိုးတို့၏ ပစ္စည်း၊ ပစ္စယုပ္ပန် သရုပ်ကို ဘော်ထုတ်၍ပြပါ။

ဖြေ။ ၁။ သဟဇာတတ္ထိသည် ပစ္စည်း၊ ပစ္စယုပ္ပန် အားဖြင့် ဖြေခဲ့ပြီးသော သဟဇာတ ပစ္စည်းကြီးနှင့် အတူတူပင် ဖြစ်ပါသည်။

၂။ ထို့အတူ ဝတ္ထုပုရေဇာတတ္ထိသည် ဝတ္ထုပုရေ ဇာတ ပစ္စည်းနှင့် အတူတူပင် ဖြစ်ပါသည်။

၃။ အာရမ္မဏပုရေဇာတတ္ထိသည် အာရမ္မဏပုရေဇာ တနိဿယနှင့် အတူတူပင်ဖြစ်ပါသည်။

၄။ ဝတ္ထာရမ္မဏ ပုရေဇာတတ္ထိသည် ဝတ္ထာရမ္မဏ ပုရေဇာတနိဿယနှင့် အတူတူပင် ဖြစ်ပါသည်။

၅။ ပစ္ဆာဇာတတ္ထိသည် ပစ္ဆာဇာတ ပစ္စည်းနှင့် အတူတူပင်ဖြစ်ပါသည်။

၆။ ရူပ အာဟာရတ္တိသည် ရုပ်အာဟာရပစ္စည်းနှင့် အတူတူပင်ဖြစ်သည်။
၇။ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယတ္ထိသည် ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယ ပစ္စည်းနှင့် အတူတူပင်ဖြစ်ပါသည်။

အတ္ထိပစ္စည်း ၇–မျိုးတို့၏ ပစ္စည်း,ပစ္စယုပ္ပန် သရုပ်မှာအထူး မရှိပါ၊ ဆိုခဲ့ပြီးသောပစ္စည်းအတိုင်းပင် ဖြင်ပါသည်၊ ပစ္စုပ္ပန် အနေအားဖြင့် ထင်ရှားစွာ တည်ရှိလျက် ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်းတို့ကို ပေါင်းရုံး၍ အတ္ထိသဒ္ဒါဖြင့် အထူး ပြုပြီးလျှင် အတ္ထိ ပစ္စယောဟူ၍ ဟောတော်မူပါသည်။

မေး။ အတ္ထိပစ္စည်း၏ ထင်ရှားရှိသော အနေအားဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံ သဘောကို သိလွယ်ရုံ အမြွက်မျှ ဖော်ပြပါ။

ဖြေ။ ၁။ ချုပ်ခြင်းသို့ မရောက်သေးဘဲ ပစ္စုပ္ပန်သဘော အားဖြင့်ထင်ရှားရှိသည်ကို အတ္ထိခေါ်ပါသည်။
၂။ ထိုအတ္ထိသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်ကို အတ္ထိ ပစ္စည်း ခေါ်ပါသည်။
၃။ အကြောင်း ပစ္စည်းကလည်း ထင်ရှား ရှိဆဲ, အကျိုး ပစ္စယုပ္ပန်ကလည်း ထင်ရှားရှိဆဲ၊ ဤ လက္ခဏာနှစ်ပါးသည် အတ္ထိပစ္စည်း၏ လက္ခဏာ ဖြစ်ပါသည်။

ပစ္စည်းပြုပုံ အမြွက်ကို ပြဆိုရပါလျှင် ရူပါရုံ,စက္ခုပသာဒ, စက္ခုဝိညာဉ်၊ ဤသုံးပါးတို့ အချင်းချင်း ပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ် ကြရာ၌–

၁။ စက္ခုပသာဒသည် စက္ခုဝိညာဉ်စိတ်အား ထင်ရှားရှိဆဲဖြစ်သော ဝတ္ထုပုရေဇာတတ္ထိသတ္တိအားဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

၂။ ရူပါရုံသည် စက္ခုဝိညာဉ် စိတ်အား ထင်ရှားရှိဆဲဖြစ်သော အာရမ္မဏ ပုရေဇာတတ္ထိသတ္တိအားဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

၃။ စက္ခုဝိညာဉ်စိတ်သည် ယှဉ်ဘော်ယှဉ်ဘက်ဖြစ်သော စေတသိက် ၇–ခုတို့အား ထင်ရှားရှိဆဲ ဖြစ်သော သဟဇာတတ္ထိသတ္တိအားဖြင့်ကျေးဇူးပြုပါသည်။

၄။ ပထမ ဘဝင်စိတ်သည် ပဋိသန္ဓေ စိတ်အခိုက်၌ ဖြစ်သော ရုပ်တို့အား ထင်ရှားရှိဆဲဖြစ်သော ပစ္ဆာဇာတတ္ထိသတ္တိအားဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

၅။ ဩဇာဟု ဆိုအပ်သော ရုပ်အာဟာရသည် သတ္တဝါတို့ သန္တာန်၌ ရှိသော စတုဇရုပ်တို့အား ထင်ရှားရှိဆဲ ဖြစ်သော ရူပအာဟာရတ္ထိ သတ္တိအားဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

၆။ ဇီဝိတရုပ်သည် ကလာပ်တူ ဖြစ်သော ကမ္မဇရုပ်တို့အား ထင်ရှားရှိဆဲ ဖြစ်သော ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယတ္ထိ သတ္တိအားဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

ဤသည်ကား— အတ္ထိပစ္စည်း၏ ကျေးဇူးပြုပုံ အချက်ကို အမြွက်မျှသိလွယ်ရုံ ဖော်ပြခြင်းဖြစ်ပါသည်။

အတ္ထိပစ္စည်းပြီး၏။

၂၂—နတ္ထိပစ္စည်း

မေး။ အဘယ်သို့သော သဘောသတ္တိ အားဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်းကို နတ္ထိပစ္စည်း ခေါ်ပါသနည်း။

ဖြေ။ ထင်ရှားမရှိခြင်း သဘောသတ္တိအားဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်းကို နတ္ထိပစ္စည်း ခေါ်ပါသည်၊ ဤနတ္ထိပစ္စည်းသည် အနန္တရပစ္စည်းနှင့် အလုံးစုံ တူသောကြောင့် ပစ္စည်း,ပစ္စယုပ္ပန် သရုပ်များကို ဘော်ထုတ်၍ အထူးဖြေဆိုရန် မလိုတော့ပါ။

မေး။ ထင်ရှားမရှိပုံ သဘောကို အမြွက်မျှဘော်ပြပါ။

ဖြေ။ ထင်ရှားမရှိခြင်း ဆိုသည်မှာ ချုပ်လေပြီးသည်ကို ဆိုပါသည်၊ ပထမဇောသည် ဒုတိယဇောအား နတ္ထိပစ္စည်း တပ်ရာ၌ ပထမဇောသည် ချုပ်ပြီးသော အတိတ်, ဒုတိယဇောသည် ဖြစ်ဆဲ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်ပါသည်၊ အကြောင်းက အတိတ်, အကျိုးက ပစ္စုပ္ပန် ဖြစ်လေရာ အကြောင်းပစ္စည်းမှာ ထင်ရှားမရှိတော့ပါ၊ ဤသဘောကို နတ္ထိပစ္စည်းသဘော ခေါ်ပါသည်။

မေး။ အတ္ထိပစ္စည်း, နတ္ထိပစ္စည်း နှစ်ပါးစုံတို့၏ သဘောကို ယှဉ်တွဲ၍ ဘော်ပြပါ။

ဖြေ။ ၁။ အတ္ထိပစ္စည်းက ထင်ရှားရှိဆဲ,

၂။ နတ္ထိပစ္စည်းက ထင်ရှားမရှိတော့ပြီ။

ဤကဲ့သို့ သဘောအားဖြင့် ဆန့်ကျင်၍နေသော ပစ္စည်းတစုံ ဖြစ်ပါသည်။

မေး။ အတ္ထိပစ္စည်းသဘော, နတ္ထိပစ္စည်း သဘောများကို ပိုင်နိုင်စွာ သိရှိခဲ့ပါလျှင် အဘယ်သို့သော အကျိုးများ ထွန်းကားဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ပါသနည်း။

ဖြေ။ ၁။ အတ္ထိပစ္စည်းသဘောကို ပိုင်နိုင်စွာ သိရှိခဲ့ပါလျှင် မြဲသည်ဟု အယူရှိသော ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိကို ပယ်ရှားနိုင်ပါသည်။

၂။ နတ္ထိပစ္စည်းကို ပိုင်နိုင်စွာသိရှိခဲ့လျှင် မြဲသည်ဟု အယူရှိသောသဿတဒိဋ္ဌိကိုပယ်ရှားနိုင်ပါသည်။

ဤကဲ့သို့ အကျိုးဖြစ်ထွန်းနိုင်ပါသည်။

နတ္ထိပစ္စည်းပြီး၏။

၂၃-ဝိဂတ ပစ္စည်း

မေး။ အဘယ်သို့သော သဘောသတ္တိအားဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်းကို ဝိဂတပစ္စည်း ခေါ်ပါသနည်း။

ဖြေ။ ချုပ်လေပြီး, ကင်းလေပြီးသော သဘောသတ္တိအားဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်းကို ဝိဂတပစ္စည်း ခေါ်ပါသည်၊ ဤဝိဂတပစ္စည်းသည် နတ္ထိပစ္စည်းနှင့် အလုံးစုံတူမျှသောကြောင့် ပစ္စည်း,ပစ္စယုပ္ပန်မှစ၍ အထူးဖြေဆိုရန်မလိုတော့ပါ။

ဝိဂတပစ္စည်းပြီး၏။

၂၄ - အဝိဂတပစ္စည်း

မေး။ အဘယ်သို့သောသဘော သတ္တိအားဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်းကို အဝိဂတပစ္စည်းခေါ်ပါသနည်း။

ဖြေ။ မချုပ်သေး, မကင်းသေးသော သဘောသတ္တိအားဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်းကို အဝိဂတပစ္စည်းခေါ်ပါသည်၊ ဤအဝိဂတပစ္စည်းသည် အတ္ထိပစ္စည်းနှင့် အလုံးစုံတူသောကြောင့် ပစ္စည်း, ပစ္စယုပ္ပန်မှစ၍ အထူးဖြေဆိုရန် မလိုတော့ပါ။

မေး။ ဝိဂတပစ္စည်း, အဝိဂတပစ္စည်း နှစ်ပါးကို ယှဉ်တွဲ၍ ဖြေဆိုပါဦး။

ဖြေ။ ဝိဂတပစ္စည်းနှင့် အဝိဂတ ပစ္စည်းသည် သဘောချင်း ဆန့်ကျင်၍နေသော ပစ္စည်းတစုံဖြစ်ပါသည်။

၁။ ဝိဂတပစ္စည်း သဘောကို ပိုင်နိုင်စွာ သိရှိပါလျှင် သဿတဒိဋ္ဌိကို ပယ်နိုင်ပါသည်။

၂။ အဝိဂတပစ္စည်းသဘောကို ပိုင်နိုင်စွာ သိရှိပါလျှင် ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိကို ပယ်နိုင်သည်။

အဝိဂတပစ္စည်းပြီး၏။

ပဋ္ဌာန်းပစ္စယ နိဒ္ဒေသပြီး၏။

၄–ပဋ္ဌာန်း ၂၄–ပစ္စည်း၌ ပြိုးပြွမ်းမှတ်ဘွယ်
ရှုပံ့ရှုပယာ–စသောအားဖြင့် ဝေဘန်ပုံ

မေး။ ပဋ္ဌာန်း ၂၄–ပစ္စည်းတို့၏ ပစ္စည်းပစ္စယုပ္ပန်များနှင့် တကွ လိုရင်းဖြစ်သောသဘောအချက်ကို ဖြေကြားသောကြောင့် သိရပေပြီ၊ သို့ရာတွင်ဖြေဆိုခဲ့ပြီးသော အချက်များမှာ ပစ္စနိကမပါလာပါ၊ အဘယ်သို့သော တရားများကို ပစ္စနိက ဆိုပါသနည်း။

ဖြေ။ အကျိုးပစ္စယုပ္ပန်တွင် မပါဝင်နိုင်သော တရားဟူသမျှကို ပစ္စနိကခေါ်ရပါသည်၊ ပစ္စယုပ္ပန်သရုပ်ကို ကောင်းမွန်စွာကောက်ယူနိုင်လျှင် ပစ္စနိကသရုပ်ကို ကောက်ယူရန်မှာမခဲယဉ်းတော့ပါ။

မေး။ ဆိုခဲ့ပြီးသော ပဋ္ဌာန်း ၂၄–ပစ္စည်းတို့တွင် နာမ်ကနာမ်အားသာ ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်းပေါင်း မည်မျှ ရှိပါသနည်း၊ သရုပ်နှင့်တကွ ဘော်ထုတ်၍ပြပါ။

ဖြေ။ အနန္တရ,သမနန္တရ,အာသေဝန,သမ္ပယုတ္တ,နတ္ထိ, ဝိဂတ ဤပစ္စည်း ၆–ပါးသည် နာမ်ကနာမ်အားသာကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်းများဖြစ်ပါသည်။

မေး။ နာမ်က ရုပ်,နာမ် နှစ်ပါးတို့အား ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်းသည် အဘယ်မျှရှိပါသနည်း၊သရုပ်နှင့်တကွ ဘော်ထုတ်၍ပြပါ။

ဖြေ။ ဟေတု,ကမ္မ,ဝိပါက,ဈာန,မဂ္ဂ၊ ဤပစ္စည်း ၅–ပါး သည် နာမ်က ရုပ်နာမ်နှစ်ပါးတို့အားကျေးဇူးပြုသောပစ္စည်း များပင်ဖြစ်ပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ နာမ်လျှင်နာမ်အား၊ ခြောက်မျိုးပြား၊ ငါးပါးနာမ် ရုပ်ငှာ။

မေး။ နာမ်ကရုပ်အားသာ ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်း, ရုပ်ကနာမ်အားသာ ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်းအ ဘယ်မျှရှိပါသနည်း၊ သရုပ်နှင့်ဘကွ ဘော်ထုတ်၍ ပြပါ။

ဖြေ။ ၁။ပစ္ဆာဇာတပစ္စည်းတပါးသည် နာမ်ကရုပ်အားသာ ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်းမျိုးဖြစ်ပါသည်။

၂။ပုရေဇာတပစ္စည်းတပါးသည် ရုပ်ကနာမ်အားသာ ကျေးဇူးပြုသောပစ္စည်းဖြစ်ပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်။နာမ်လျှင်–ရုပ်အား၊မျိုးတပါး၊ နာမ်အား-ရုပ်ကော။

မေး။ ပညတ်,နာမ်,ရုပ်တို့က နာမ်အားသာ ကျေးဇူးပြု သောပစ္စည်းမျိုးအဘယ်မျှ ရှိပါသနည်း၊ သရုပ်နှင့် တကွ ဘော်ထုတ်၍ပြပါ။

ဖြေ။ အာရမ္မဏပစ္စည်း, ဥပနိဿယပစ္စည်း၊ ဤပစ္စည်း နှစ်ပါးသည် ပညတ်,နာမ်,ရုပ်တို့က နာမ်အားသာ ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်းမျိုးဖြစ်ပါသည်။

မေး။ နာမ်,ရုပ်နှစ်ပါးတို့က နာမ်,ရုပ်နှစ်ပါးတို့အားကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်းပေါင်း မည်မျှ ရှိပါသနည်း၊ သရုပ်နှင့်တကွဘော်ထုတ်၍ပြပါ။

ဖြေ။ အဓိပတိ,သဟဇာတ,အညမည, နိဿယ,အာဟာရ, ဣန္ဒြိယ,ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ၊ ဤပစ္စည်း ၉-ပါးတို့သည် နာမ်, ရုပ်နှစ်ပါးတို့က နာမ်,ရုပ်နှစ်ပါးတို့အား ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်းမျိုးဖြစ်ပါသည်။

ငံဆောင်ပုဒ်။ ပညတ်, နာမ်, ရုပ်,၊ နာမ်အားငုက်၊ ဒုက်,ဒုက်ကိုးမျိုးသာ။

ရုပ်ရုပဿ-စသော အားဖြင့် ဝေဘန်ပုံပြီး၏။

ပစ္စည်းအမျိုးမျိုးဝေဘန်ပုံ

မေး။ ပဋ္ဌာန်း ၂၄-ပစ္စည်းတို့ကို အမျိုးတူချင်းချင်းဝေဘန်လျှင် ပစ္စည်းအမျိုးပေါင်း မည်မျှရှိပါသနည်း။

ဖြေ။ ၁။ သဟဇာတပစ္စည်းမျိုး,
၂။ အာရမ္မဏပစ္စည်းမျိုး,
၃။ အနန္တရပစ္စည်းမျိုး,
၄။ ဝတ္ထုပုရေဇာတပစ္စည်းမျိုး,
၅။ ပစ္ဆာဇာတပစ္စည်းမျိုး,
၆။ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်းမျိုး,
၇။ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယပစ္စည်းမျိုး,

ဤသို့လျှင် ပစ္စည်းအမျိုးပေါင်း ၇-မျိုးရှိပါသည်။

မေး။ ထို ၇–မျိုးတို့တွင် သဟဇာတ ပစ္စည်းမျိုးပေါင်း မည်မျှရှိပါသနည်း။

ဖြေ။ ၁။ သဟဇာတကြီး ၄–ပါး,
၂။ သဟဇာတလတ် ၄–ပါး,
၃။ သဟဇာတငယ် ၇–ပါး,
ဤသို့လျှင် သဟဇာတ ပစ္စည်းပေါင်း ၁၅–ပါးရှိပါသည်။

မေး။ ထို သဟဇာတ ပစ္စည်းတို့၏ သရုပ်ကို ဘော်ထုတ်၍ ပြပါ။

ဖြေ။ ၁။ သဟဇာတ, သဟဇာတနိဿယ, သဟဇာတတ္ထိ, သဟဇာတအဝိဂတ၊ ဤ ၄–ပါး ကိုပစ္စည်း နယ်ကျယ် သောကြောင့် မဟာသဟဇာတကြီး ၄–ပါးခေါ်ပါသည်။

၂။ အညမည,ဝိပါက,သမ္ပယုတ္တ,သဟဇာတဝိပ္ပယုတ္တ၊ ဤ ၄–ပါးကို ပစ္စည်းနယ် မကျဉ်းမကျယ်ဖြစ် သောကြောင့် သဟဇာတလတ် ခေါ်ပါသည်။

၃။ ဟေတု, သဟဇာတာဓိပတိ, သဟဇာတကမ္မ, နာမ်အာဟာရ, သဟဇာတိန္ဒြိယ, ဈာန,မဂ္ဂ၊ ဤ ၇–ပါးကို ပစ္စည်းနယ် ကျဉ်းသောကြောင့် သဟဇာတငယ်ခေါ်ပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ၁။ သ,နိ,အတ္ထိ၊အဝိဂတာ၊ဤလေးဖြာ၊မဟာသဟဇာ။
၂။ အည,ဝိ,သံ,၊ဝိပ်လေးတန်၊မဇ္ဈိသဟဇ။
၃။ ဟေ, ဓိ, ဟာ, ကံ၊ ဣန်, မဂ်, ဈာန်၊ မှတ်ရန် ငယ်သဟ။

မေး။ သဟဇာတ ပစ္စည်းအရာ၌ နာမ်နှင့်ရုပ်တို့ သဟဇာတ ပစ္စည်းပြုပုံ အချက်ကို အမြွက်မျှဘော်ပြပါ။

ဖြေ။ ၁။ ပဋိသန္ဓေအခိုက်၌ နာမ်တရားတို့က ကမ္မဇရုပ်တို့အား သဟဇာတ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

၂။ ပဝတ္တိအခါ နာမ်တရားတို့အား သဟဇာတ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

၃။ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေ စိတ်နှင့် ဟဒယ ဝတ္ထုသည် အချင်းချင်း အပြန်အလှန် သဟဇာတသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ ၁။ သန္ဓိအခါ၊ ကမ္မဇာ၊ နောက်မှာစိတ္တဇ။
၂။ ဝတ္ထုနှင့်သန်၊ အပြန်ပြန်၊ သုံးတန်သဟဇ။

မေး။ ရုပ်အချင်းချင်း ဥပါဒါ ရုပ်နှင့် မဟာဘုတ်လေးပါးတို့သည် သဟဇာတသတ္တိဖြင့် အဘယ်ကဲ့သို့ ကျေးဇူးပြုပါသနည်း။

ဖြေ။ မဟာဘုတ် လေးပါးတို့ကသာ ဥပါဒါရုပ်တို့အား သဟဇာတသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုနိုင်ပါသည်၊ ဥပါဒါရုပ်တို့က မဟာဘုတ်တို့အား ပြန်လှန်၍ကျေးဇူးမပြုနိုင်ပါ။

ဆောင်ပုဒ်။ နှစ်ဆဲ့လေးဖြာ၊ ဥပါဒါ၊ မဟာဘုတ်မှ-ရ။

မေး။ ထိုသဟဇာတ ပစ္စည်းမျိုးတွင် အချင်းချင်း အပြန်အလှန် ကျေးဇူးပြုနိုင်သော တရားသရုပ်ကို ဘော်ထုတ်၍ ပြပါ။

ဖြေ။ ၁။ ပစ္ဆေဝါကာရ ပဋိသန္ဓေနှင့် ဟဒယဝတ္ထု,
၂။ တခုသော စိတ္တုပ္ပါဒ်၌ အတူတကွဖြစ်ပေါ်ကြသော နာမ်တရားစု,
၃။ ကလာပ်တူ မဟာဘုတ် ၄-ပါး,
ဤတရားစုသည် အချင်းချင်း အပြန်အလှန် ကျေးဇူးပြုနိုင်သော တရားများ ဖြစ်ကြပါသည်။

မေး။ အာရမ္မဏ ပစ္စည်းမျိုးပေါင်း မည်မျှ ရှိပါသနည်း၊ သရုပ်နှင့်တကွ ဘော်ထုတ်၍ ပြပါ။

ဖြေ။ ၁။ အာရမ္မဏ,
၂။ အာရမ္မဏာဓိပတိ,
၃။ ဝတ္ထာရမ္မဏပုရေဇာတနိဿယ,
၄။ အာရမ္မဏူပနိဿယ,
၅။ အာရမ္မဏပုရေဇာတ,
၆။ ဝတ္ထာရမ္မဏပုရေဇာတဝိပ္ပယုတ္တ,
၇။ အာရမ္မဏပုရေဇာတတ္ထိ,
၈။ အာရမ္မဏပုရေဇာတ အဝိဂတ,
ဤသို့လျှင် အာရမ္မဏ ပစ္စည်းမျိုးပေါင်း ၈-ပါးရှိပါသည်။

မေး။ အနန္တရ ပစ္စည်းမျိုးပေါင်း မည်မျှ ရှိပါသနည်း၊ သရုပ်နှင့်တကွ ဘော်ထုတ်၍ပြပါ။

ဖြေ။ ၁။ အနန္တရ,
၂။ သမနန္တရ,
၃။ အနန္တရူပနိဿယ,

၄။ အာသေဝန,
၅။ နာနာက္ခဏိက ကမ္မ,
၆။ နတ္ထိ,
၇။ ဝိဂတ,

ဤသို့လျှင် အနန္တရပစ္စည်းမျိုးပေါင်း ၇-မျိုး ရှိပါသည်။

မေး။ နာနာက္ခဏိက ကမ္မပစ္စည်းကို အနန္တရပစ္စည်းမျိုးတွင် အဘယ့်ကြောင့် ထည့်သွင်းရပါသနည်း။

ဖြေ။ မဂ် ၄-ခု၌ရှိသော စေတနာကံသည် မိမိဖြစ်ပြီးသည်မှ အခြားမဲ့၌ ဖိုလ်တည်းဟူသော အကျိုးကို ဖြစ်စေနိုင်ပါသည်၊ ထို့ကြောင့် ဤမဂ်စေတနာ ၄-ခုကို ရည်ရွယ်၍ နာနာက္ခဏိက ကမ္မကို အနန္တရပစ္စည်းမျိုး၌ ထည့်သွင်းရပါသည်။

မေး။ ဝတ္ထုပုရေဇာတ ပစ္စည်းမျိုးပေါင်း မည်မျှ ရှိပါသနည်း၊ သရုပ်နှင့်တကွ ဘော်ထုတ်၍ပြပါ။

ဖြေ။ ၁။ ဝတ္ထုပုရေဇာတနိဿယ,
၂။ ဝတ္ထုပုရေဇာတ,
၃။ ပုရေဇာတိန္ဒြိယ,
၄။ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ,
၅။ ပုရေဇာတတ္ထိ,
၆။ ပုရေဇာတ အဝိဂတ,

ဤသို့လျှင် ဝတ္ထုပုရေဇာတ ပစ္စည်းမျိုးပေါင်း ၆-မျိုး ရှိပါသည်။

မေး။ ပစ္ဆာဇာတ ပစ္စည်းမျိုးပေါင်း မည်မျှရှိပါသနည်း၊ သရုပ်နှင့်တကွ ဘော်ထုတ်၍ပြပါ။

ဖြေ။ ၁။ ပစ္ဆာဇာတ,
၂။ ပစ္ဆာဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ,
၃။ ပစ္ဆာဇာတတ္ထိ,
၄။ ပစ္ဆာဇာတ အဝိဂတ,
ဤသို့လျှင် ပစ္ဆာဇာတပစ္စည်းပေါင်း ၄-ပါးရှိပါသည်။

မေး။ ရုပ်အာဟာရ ပစ္စည်းမျိုးပေါင်း မည်မျှရှိပါသနည်း၊ သရုပ်နှင့်တကွ ဘော်ထုတ်၍ပြပါ။

ဖြေ။ ၁။ ရုပ်အာဟာရ,
၂။ ရုပ်အာဟာရတ္ထိ,
၃။ ရုပ်အာဟာရ အဝိဂတ,
ဤသို့လျှင် ရုပ်အာဟာရ ပစ္စည်းမျိုးပေါင်း ၃-ပါး ရှိပါသည်။

မေး။ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယပစ္စည်းမျိုးပေါင်းမည်မျှရှိပါသနည်း၊ သရုပ်နှင့်တကွ ဘော်ထုတ်၍ ပြပါ။

ဖြေ။ ၁။ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယ,
၂။ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယတ္ထိ,
၃။ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယ အဝိဂတ,
ဤသို့လျှင် ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယ ပစ္စည်းမျိုးပေါင်း ၃-ပါး ရှိပါသည်၊ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း ၃-မျိုး,ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယပစ္စည်း၃-မျိုး၊ ဤ ၆-မျိုးကို ဥပဿယဇာတပစ္စည်း ဟူ၍လည်း ခေါ်ပါသေးသည်။

ပစ္စည်းအမျိုးမျိုး ခေဖန်ပုံ ပြီး၏။

ကာလအားဖြင့် ဝေဖန်ပုံ

မေး။ ပစ္စုပ္ပန် ကာလအားဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်း ပေါင်း မည်မျှရှိပါသနည်း၊ သရုပ်နှင့်တကွ ဖော် ထုတ်၍ပြပါ။

ဖြေ။ ၁။ သဟဇာတပစ္စည်းမျိုး–၁၅,

၂။ အာရမ္မဏပစ္စည်းမျိုး–၈,

၃။ ပုရေဇာတပစ္စည်းမျိုး–၆,

၄။ ပစ္ဆာဇာတပစ္စည်းမျိုး–၄,

၅။ ဥပသဟဇာတပစ္စည်းမျိုး–၆,

ဤပစ္စည်းတို့သည် ပစ္စုပ္ပန်ကာလအားဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်းမျိုးဖြစ်ကြပါသည်။

မေး။ အတိတ် ကာလအားဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်း ပေါင်း မည်မျှရှိပါသနည်း၊ သရုပ်နှင့်တကွ ဖော် ထုတ်၍ ပြပါ။

ဖြေ။ နာနာက္ခဏိကကမ္မနှင့်တကွအနန္တရပစ္စည်းမျိုးပေါင်း ၇–ပါးတို့သည် အတိတ်ကာလအားဖြင့် ကျေးဇူးပြု သောပစ္စည်းမျိုးဖြစ်ကြပါသည်။

မေး။ ကာလသုံးပါး အားဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်း ပေါင်း မည်မျှ ရှိပါသနည်း၊ သရုပ်နှင့်တကွ ဖော် ထုတ်၍ပြပါ။

ဖြေ။ အာရမ္မဏ၊ ပကတူပနိဿယ၊ ဤပစ္စည်း ၂ ပါးသည် ကာလသုံးပါး အားဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်းများဖြစ် ကြပါသည်။

မေး။ အဘယ်ပစ္စည်းများကို ကာလဝိမုတ်ပစ္စည်း- ဟူ၍ ခေါ်ဆိုပါသနည်း။

ဖြေ။ အာရမ္မဏပစ္စည်း, ပကတူပနိဿယပစ္စည်း၊ဤပစ္စည်း ၂-ပါးကို ကာလဝိမုတ် ဟူ၍ခေါ်ပါသည်၊ ထိုပစ္စည်းတို့၌ ကာလဝိမုတ်ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်နှင့်ပညတ်ပါဝင်လျက်ရှိပါသည်။

မေး။ အဘယ်တရားများသည် အကြောင်း ပစ္စည်း၌သာ ပါဝင်၍ အကျိုးပစ္စယုပ္ပန်၌ မပါဝင်ဘဲ ရှိနေကြပါသနည်း။

ဖြေ။ နိဗ္ဗာန်နှင့် ပညတ်သည် အကြောင်းပစ္စည်း၌သာပါဝင်၍ အကျိုးပစ္စယုပ္ပန်၌ မပါဝင်သော တရားများ ဖြစ်ကြပါသည်။

မေး။ အကျိုးပစ္စယုပ္ပန်တွင် မပါဝင်ခြင်း၏ အကြောင်းကို ဘော်ပြပါ။

ဖြေ။ နိဗ္ဗာန်နှင့်ပညတ်သည် ဖြစ်ပေါ် ဥပါဒ်ခြင်း သဘောမရှိပါ၊ ဖြစ်ပေါ် ဥပါဒ်ခြင်းသဘောရှိပါမှ ပစ္စယုပ္ပန်တွင် ပါဝင်နိုင်ပါသည်၊ ထို့ကြောင့်နိဗ္ဗာန်နှင့်ပညတ်သည် အကျိုး ပစ္စယုပ္ပန်တွင် မပါဝင်နိုင်ဘဲရှိနေကြပါသည်။

မေး။ အကြောင်းကိုအစွဲပြု၍ဖြစ်ပေါ်ကြကုန်သောအကျိုး တရားတို့ကို အဘယ်သို့ ခေါ်ဆိုရပါသေးသနည်း။

ဖြေ။ ထိုအကျိုးတရားတို့ကို အကြောင်းရှိသောကြောင့် "သပ္ပစ္စယ" ဟူ၍၎င်း,ပြုပြင်စီရင်အပ်သောကြောင့် "သင်္ခတ" ဟူ၍၎င်း ခေါ်ဆိုရပါသေးသည်။

မေး။ အကြောင်းရှိမှ ဖြစ်ပေါ်လာသော တရားများကို မြဲသည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသလော။

ဖြေ။ ၁။အကြောင်းရှိမှ ဖြစ်ပေါ်လာကုန်သော တရားဟူသမျှကို မြဲသည်ဟု မဆိုနိုင်ပါ၊ ခဏခဏပျက်စီး၍ နေပါသည်။

၂။မမြဲသော တရားဟူသမျှသည် ဘေးဒုက္ခအမျိုးမျိုးကို ဖြစ်စေနိုင်ပါသည်။

၃။မြဲလည်းမမြဲ ဘေးဒုက္ခကိုလည်း ဖြစ်စေတတ်သော တရားဟူသမျှကို ငါ,ငါ-ဟူ၍စွဲလမ်းခြင်းငှါ မထိုက်ပါ၊ အနတ္တအစစ်တို့သာ ဖြစ်ကြပါသည်။

မေး။ ပဋ္ဌာန်းဒေသနာတော် အားဖြင့် ရှင်တော်မြတ်ဘုရားသည် အဘယ်သို့သောသဘောအဓိပ္ပါယ်ကို ပြတော်မူလိုရင်း ဖြစ်ပါသနည်း၊ အချုပ်အားဖြင့် ဘော်ပြပါ။

ဖြေ။ ရုပ်,နာမ်တရားတို့သည် အကြောင်းကိုစွဲ၍ ဖြစ်ပေါ်ကြသော သပ္ပစ္စယ,သင်္ခတတရားတို့သာ ဖြစ်ကြကုန်၏၊သတ္တဝါတို့၏ အလိုဆန္ဒအားဖြင့် ဖြစ်ပေါ်ကြသော တရားမျိုးမဟုတ်ကုန်၊ သတ္တဝါတို့၏ အံလိုသို့မလိုက်သောအဝသဝတ္တန တရားတို့သာဖြစ်ကုန်၏၊ တရားတခုတခု ဖြစ်ပေါ်ရာ၌ အကြောင်းပစ္စည်းပေါင်းများစွာတို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြုကာ ထူထောင်ရကုန်၏၊

အနတ္တသဘော အချက်ကြီးကို အနုစိတ်အားဖြင့် ပြတော်မူလို သောကြောင့် ပဋ္ဌာန်းတရားကိုဟောကြားတော်မူပါသည်။

ကာလအားဖြင့် ဝေဖန်ပုံပြီး၏။

ဘုံအားဖြင့်ဝေဖန်ပုံ

မေး။ ပဋ္ဌာန်း ၂၄–ပစ္စည်းတို့ကိုရသင့်ရထိုက်, မရသင့်မရ ထိုက်သော ဘုံအားဖြင့် ဝေဘန်၍ပြပါ။

ဖြေ။ ၁။ ပဉ္စဝေါကာရ ၂၆–ဘုံ၌ ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်း အလုံးစုံကို အကုန်ရနိုင်ပါသည်။

၂။ စတုဝေါကာရ ၄–ဘုံ၌ ပုရေဇာတ ပစ္စည်းမျိုး, ဝတ္ထာရမ္မဏ ပုရေဇာတ ပစ္စည်းမျိုး, ပစ္ဆာဇာတ ပစ္စည်းမျိုး, ရုပ်အာဟာရပစ္စည်းမျိုး, ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယ ပစ္စည်းမျိုး, ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်းမျိုး၊ ဤပစ္စည်းမျိုးတို့ကို မရနိုင်ပါ။

၃။ ဧကဝေါကာရဘုံ၌ အာရမ္မဏ,အဓိပတိ,သဟဇာတ, အညမည,နိဿယ,ဥပနိဿယ,ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယ, အတ္ထိ, အဝိဂတ၊ ဤပစ္စည်းတို့ကိုသာ ရနိုင်ပါသည်၊ ကြွင်း သောပစ္စည်းတို့ကိုမရနိုင်ပါ။

မေး။ ပဋ္ဌာန်း ၂၄–ပစ္စည်းတို့တွင် အလုံးစုံသောစိတ်တို့နှင့် ဆက်ဆံသော ပစ္စည်းများကို ဘော်ထုတ်၍ပြပါ။

ဖြေ။ အာရမ္မဏ,အနန္တရ,သမနန္တရ,သဟဇာတ,အညမည, နိဿယ, ဥပနိဿယ, ကမ္မ, အာဟာရ, ဣန္ဒြိယ, သမ္ပယုတ္တ,အတ္ထိ,

နတ္ထိ,ဝိဂတ,အဝိဂတ၊ ဤပစ္စည်း ၁၅-ပါးတို့သည် စိတ်အလုံးစုံတို့နှင့် အကုန်ဆက်ဆံပါသည်။

မေး။ အချို့အချို့သော စိတ်တို့နှင့်သာ ဆက်ဆံသော ပစ္စည်းတို့ကိုဘော်ပြပါ။

ဖြေ။ ၁။ ဟေတု, အဓိပတိ, ပုရေဇာတ, အာသေဝန,ဝိပါက, ဈာန,မဂ္ဂ,ဝိပ္ပယုတ္တ၊ ဤ ၈-ပါးတို့သည်အချို့အချို့သော စိတ်တို့နှင့်သာ ဆက်ဆံကြပါသည်။

၂။ ပစ္ဆာဇာတပစ္စည်းတပါး သည်ကား အသီးအခြား ရုပ်တရားတို့အားသာ ကျေးဇူး ပြုသော ပစ္စည်းဖြစ်ပါသည်။

ဘုံအားဖြင့်ဝေဖန်ပုံပြီး၏။

သာမညပစ္စည်းပြိုင်ပုံ

မေး။ အဘယ်သို့သော သဘောမျိုးကို ပစ္စည်းပြိုင်ဟူ၍ ခေါ်ဆိုပါသနည်း။

ဖြေ။ တခုသော ပစ္စယုပ္ပန်၌ ပစ္စည်းပေါင်း များစွာပေါင်းဆုံ၍ ကျေးဇူးပြုသောသဘောမျိုးကို ပစ္စည်းပြိုင်ခေါ်ပါသည်၊ တနည်းအားဖြင့် တခုတခုသော စိတ္တုပ္ပါဒ်,တခုတခုသောရုပ်ကလာပ်၌ ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ သတ္တိအားဖြင့် ပစ္စည်းပေါင်းများစွာ ပေါင်းဆုံ၍ ကျေးဇူးပြုပုံသဘောကို ပစ္စည်းပြိုင်ခေါ်ပါသည်။

မေး။ မဟာကုသိုလ် ပထမစိတ်တခုကိုမူတည်၍ ပစ္စည်းပြိုင်ပုံသဘောကို သိလွယ်အောင်ဘော်ပြပါ။

ဖြေ။ မဟာကုသိုလ် ပဌမစိတ်ဖြစ်သောအခါ စေတသိက် ၃၁–ပါးယှဉ်ပါသည်၊ စိတ်နှင့်တကွ နာမ်တရားပေါင်း ၃၉–ပါးရှိပါသည်၊ ထို ၃၉–ပါးကို နာမ်ကလာပ်တခုဟု ခေါ်ဆိုရပါသည်၊ ထိုတရား ၃၉–ပါးတို့သည် အချင်းချင်းသဟဇာတ, အညမည, နိဿယ, သမ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ၊ ဤ ၆–ပစ္စယသတ္တိတို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

၁။ မဟာကုသိုလ် ပဌမစိတ်သည် သမ္ပယုတ်တရားတို့အား အဓိပတိ, အာဟာရ, ဣန္ဒြိယ၊ဤ ၃–ပစ္စယသတ္တိတို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

၂။ စေတသိက်တို့တွင် ဖဿသည် အာဟာရ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

၃။ ဝေဒနာသည် ဣန္ဒြိယ, ဈာနသတ္တိတို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

၄။ စေတနာသည် ကမ္မ, အာဟာရသတ္တိတို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

၅။ ဧကဂ္ဂတာသည် ဣန္ဒြိယ, ဈာန, မဂ္ဂသတ္တိတို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

၆။ ဇီဝိတသည် ဣန္ဒြိယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

၇။ ဝိတက် စေတသိက်သည် ဈာန, မဂ္ဂသတ္တိတို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

၈။ ဝိစာရ, ပီတိစေတသိက်တို့သည် ဈာနသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

၉။ ဝီရိယစေတသိက်သည် အဓိပတိ, ဈာနင်္ဂ, မဂ္ဂသတ္တိတို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

၁၀။ ဆန္ဒစေတသိက်သည် အဓိပတိသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

၁၁။ အမောဟစေတသိက်သည် ဟေတု, အဓိပတိ, ဈာနင်္ဂ, မဂ္ဂသတ္တိတို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

၁၂။ အလောဘ, အဒေါသ စေတသိက်တို့သည် ဟေတုသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

၁၃။ သဒ္ဓါစေတသိက်သည် ဈာနင်္ဂ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

၁၄။ သတိစေတသိက်သည် ဈာနင်္ဂ, မဂ္ဂသတ္တိတို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

၁၅။ ဝိရတီ စေတသိက် သုံးပါးတို့သည် မဂ္ဂသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

၁၆။ မဟာကုသိုလ်စိတ်၌ ကုသလကမ္မပထ မမြောက်သော စေတနာသည် နောင်ဖြစ်ပေါ်လတ္တံ့သော ဝိပါက်နာမက္ခန္ဓာတို့အား နာနာက္ခဏိက သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

ဤသည်ကား မဟာကုသိုလ်စိတ် တခုကိုမူတည်၍ ပစ္စည်းပြိုင်ပုံအချက်ကို ဖြေဆိုခြင်းဖြစ်ပါသည်။

မေး။ ထိုမဟာကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ရုပ်တရားတို့အား အဘယ်သို့သော ပစ္စယ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသနည်း။

ဖြေ။ ၁။ မဟာကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် အတူတကွ ဖြစ်ပေါ်သော စိတ္တဇရုပ်တို့အား ဟေတု၊ အဓိပတိ၊ သဟဇာတ-အစရှိသော ပစ္စယသတ္တိပေါင်း များစွာတို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

၂။ မဟာကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် မိမိရှေး၌ဖြစ်၍ "ဌီ" အနေအားဖြင့် ထင်ရှား ရှိကုန်သော ရုပ်တို့အား ပစ္ဆာဇာတ၊ ပစ္ဆာဇာတဝိပ္ပယုတ္တ၊ ပစ္ဆာဇာတတ္ထိ၊ ပစ္ဆာဇာတ အဝိဂတ သတ္တိတို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

မေး။ မဟာကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်၏ မှီရာဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထုသည် မဟာကုသိုလ်စိတ်အား အဘယ်ပစ္စယသတ္တိတို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသနည်း။

ဖြေ။ နိဿယ၊ ပုရေဇာတ၊ ဝိပ္ပယုတ္တ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတ သတ္တိတို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

မေး။ ထိုမဟာကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ဣဋ္ဌဖြစ်သောရူပါရုံကို အာရုံပြုသည်ဖြစ်အံ့၊ ထိုရူပါရုံသည် မဟာကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်အား အဘယ်ပစ္စယသတ္တိတို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသနည်း။

ဖြေ။ ထိုဣဋ္ဌ ဖြစ်သော ရူပါရုံသည် မဟာကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်အား အာရမ္မဏ၊ အဓိပတိ၊ ဥပနိဿယ၊ ပုရေဇာတ၊ အတ္ထိ၊အဝိဂတသတ္တိတို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

[ယခုဖြေဆိုခဲ့ပြီးသော မဟာကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်နှင့်ဆိုင်ရာပစ္စည်းပြိုင်နည်းတို့ကိုနိုင်ငြမ်းပြုပြီးလျှင် အခြားသောစိတ္တုပ္ပါဒ်တို့၌ ပစ္စည်းပြိုင်

ပုံအချက်ကို ညာဏ်သဘော ရှင်းလင်းစွာ ပေါ်ပေါက်ကြပါစေကုန်သတည်း]

သာမညပစ္စည်းပြိုင်ပုံပြီး၏။

ရုပ်တရားအချင်းချင်းပစ္စည်းပြိုင်ပုံ

မေး။ ရုပ် ၂၈–ပါးတို့တွင် အဘယ်ရုပ်များသည် ရုပ်တရားအချင်းချင်း၏ပစ္စည်းဖြစ်နိုင်ပါသနည်း။

ဖြေ။ မဟာဘုတ် ၄–ပါး,ဇီဝိတရုပ်,အာဟာရရုပ်၊ ဤရုပ် ၆–ပါးတို့သည် ရုပ်အချင်းချင်း၏ ပစ္စည်းဖြစ်နိုင်ပါသည်။

မေး။ ထိုရုပ်တရား ၆–ပါးတို့၏ ရုပ်အချင်းချင်း ကျေးဇူးပြုပုံကို ဘော်ပြပါ။

ဖြေ။ ၁။ မဟာဘုတ် ၄–ပါးတို့သည် မဟာဘုတ်အချင်းချင်းတို့အား သဟဇာတ,အညမည,နိဿယ, အတ္ထိ, အဝိဂတ၊ ဤ ၅–ပစ္စယ သတ္တိတို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

၂။ မဟာဘုတ် ၄–ပါးတို့သည် ကလာပ်တူဖြစ်သော ဥပါဒါရုပ်တို့အား သဟဇာတ, နိဿယ,အတ္ထိ,အဝိဂတ၊ ဤ ၄–ပစ္စယ သတ္တိတို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

၃။ ဇီဝိတရုပ်သည် ကလာပ်တူဖြစ်သော ကမ္မဇရုပ်တို့အား ဣန္ဒြိယ,အတ္ထိ,အဝိဂတ၊ ဤ ၃–ပစ္စယသတ္တိတို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

၄။ ရုပ်အာဟာရသည် အဇ္ဈတ္တ သန္တာန်၌ ရှိသောအလုံးစုံသော စတုဇရုပ်တို့အား အာဟာရ,အတ္ထိ, အဝိဂတ၊ ဤ ၃–ပစ္စယ သတ္တိတို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

မေး။ ရုပ် ၂၈–ပါးတို့တွင် အဘယ်ရုပ်တရားများသည် နာမ်တရားတို့အား ဝိသေသ ပစ္စယ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုနိုင်ပါသနည်း။

ဖြေ။ ပသာဒရုပ် ၅–ခု, ဂေါစရရုပ် ၇–ခု, ဟဒယရုပ် ၁–ခု၊ ဤ ၁၃–ပါးသော ရုပ်တရားတို့သည် နာမ်တရားတို့အား ဝိသေသ ပစ္စယ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုနိုင်ပါသည်။

မေး။ ပသာဒရုပ် ၅–ခု တို့၏ ကျေးဇူးပြုပုံကို သိလွယ်ရုံအမြွက်မျှဘော်ပြပါ။

ဖြေ။ စက္ခုပသာဒ အစရှိသော ပသာဒရုပ် ငါးပါးတို့သည် စက္ခုဝိညာဉ် အစရှိသော ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်စိတ် ၁၀–တို့အား နိဿယ,ပုရေဇာတ,ဣန္ဒြိယ,ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ,အဝိဂတ၊ ဤ ၆–ပစ္စယသတ္တိတို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြုနိုင်ပါသည်။

မေး။ ဂေါစရရုပ် ၇–ပါးတို့၏ ကျေးဇူးပြုပုံကို သိလွယ်ရုံအမြွက်မျှ ဘော်ပြပါ။

ဖြေ။ ဂေါစရရုပ် ၇–ပါးတို့သည် စက္ခုဝိညာဉ် အစရှိသော ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀–နှင့် မနောဓာတ် ၃-ခုတို့အား အာရမ္မဏ, ပုရေဇာတ, အတ္ထိ, အဝိဂတ၊ ဤ ၄–ပစ္စယသတ္တိတို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

မေး။ ပသာဒရုပ် ၅-ခုတို့သည် ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀-တို့အား အဘယ်သို့သော ဥပမာ အားဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသနည်း။

ဖြေ။ မိခင်သည် သားသမီးတို့အား ကျေးဇူးပြုဘိသကဲ့သို့ ပသာဒရုပ် ၅-ခုတို့သည် ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀-တို့အား မိခင်သဘွယ် ကျေးဇူးပြုကြပါသည်။

မေး။ ဂေါစရရုပ် ၇-ပါးတို့သည် အဘယ်သို့သော ဥပမာအားဖြင့် ကျေးဇူးပြုကြပါသနည်း။

ဖြေ။ ဘခင်သည် သားသမီးတို့အား ကျေးဇူးပြုဘိသကဲ့သို့ ဂေါစရရုပ် ၇-ပါးတို့သည် ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀-နှင့် မနောဓာတ် ၃-ခုတို့အား ဘခင်သဘွယ် ကျေးဇူးပြုကြပါသည်။

မေး။ ဟဒယဝတ္ထုရုပ်က နာမ်တရားတို့အား ကျေးဇူးပြုပုံကို သိလွယ်ရုံ အမြွက်မျှ ဖော်ပြပါ။

ဖြေ။ ဟဒယဝတ္ထုရုပ်သည် မနောဓာတ်, မနောဝိညာဏဓာတ်တို့အား-

၁။ ပဋိသန္ဓေအခါ သဟဇာတ, အညမည, နိဿယ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ၊ ဤ ၆-ပစ္စယသတ္တိတို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

၂။ ပဝတ္တိအခါ နိဿယ, ပုရေဇာတ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ၊ ဤ ၅-ပစ္စယသတ္တိတို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

မေး။ ဟဒယဝတ္ထုရုပ်သည် အဘယ်သို့သော ဥပမာအားဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသနည်း။

ဖြေ။ သစ်ပင်သည် ရုက္ခစိုးနတ်အား မှီရာ ဘုံဗိမာန် သဘွယ်အားဖြင့် ကျေးဇူးပြုဘိသကဲ့သို့ ဟဒယဝတ္ထုရုပ်သည် မနောဓာတ်၊ မနောဝိညာဏ ဓာတ်တို့အား မှီရာဘုံဗိမာန်သဘွယ် အားဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

မေး။ အဋ္ဌကလာပ် ရုပ်တခု အတွင်း၌ ရုပ်တရားတို့၏ အချင်းချင်းကျေးဇူးပြုပုံကို ဖော်ပြပါ။

ဖြေ။ မဟာဘုတ် ၄-ပါး, ဝဏ္ဏ, ဂန္ဓ, ရသ, ဩဇာ၊ ဤရုပ် ၈-ပါး အပေါင်းအစုကို အဋ္ဌကလာပ် ခေါ်ပါသည်၊ ထိုအခါ အဋ္ဌကလာပ်၌–

၁။ မဟာဘုတ် ၄–ပါးတို့သည် အချင်းချင်း သဟဇာတ, အညမည, နိဿယ, အတ္ထိ, အဝိဂတ၊ ဤ ၅-ပစ္စယသတ္တိတို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

၂။ မဟာဘုတ် ၄–ပါးတို့သည် အတူတကွဖြစ်သော ဥပါဒါရုပ် ၄–ပါးတို့အား သဟဇာတ, နိဿယ, အတ္ထိ, အဝိဂတ၊ ဤ ၄–ပစ္စယသတ္တိတို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

၃။ ဩဇာရုပ်သည် အတူတကွဖြစ်သောရုပ် ၇-ပါးတို့ အား အာဟာရ, အတ္ထိ, အဝိဂတ၊ ဤ ၃–ပစ္စယ သတ္တိတို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

ဤသည်ကား အဋ္ဌကလာပ်ရုပ် တခုအတွင်း၌ ရုပ်အချင်း ချင်း ကျေးဇူးပြုပုံကို ဖြေဆိုချက်ဖြစ်ပါသည်။

မေး။ စက္ခုဒသက ကလာပ်၌ ရုပ်အချင်းချင်းတို့၏ ကျေး ဇူးပြုပုံကို ဖော်ပြပါ။

ဖြေ။ စက္ခုဒသက ကလာပ်၌မဟာဘုတ် ၄-ပါးတို့၏ ကျေးဇူးပြုပုံ, သြဇာရုပ်၏ ကျေးဇူးပြုပုံကို ဖြေဆိုခဲ့ပြီးသော အတိုင်းဖြစ်၍ အထူးဖြေဆိုရန် မလိုတော့ပါ၊ စက္ခုဒသက ကလာပ်၌ ပါသော ဇီဝိတရုပ်သည် အတူတကွ ဖြစ်သော ကမ္မဇရုပ် ၉-ခုတို့အား ဣန္ဒြိယ, အတ္ထိ,အဝိဂတ၊ ဤ ၃-ပစ္စယ သတ္တိတို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

ဤသည်ကား စက္ခုဒသက ကလာပ်အတွင်း၌ ရုပ်အချင်းချင်း ကျေးဇူးပြုပုံကို ဖြေဆိုချက်ဖြစ်ပါသည်။

မေး။ ပဋိသန္ဓေအခိုက်၌ နာမ်တရားတို့က ရုပ်တရားတို့အား ကျေးဇူးပြုပုံကို အမြွက်မျှဖော်ပြပါ။

ဖြေ။၁။ ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာသည် ဟဒယဝတ္ထုမှတပါးသော ကမ္မဇရုပ်တို့အား သဟဇာတ,နိဿယ,ဝိပါက, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ၊ဤ ၆-ပစ္စယ သတ္တိတို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

၂။ ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာသည် ဟဒယ ဝတ္ထုရုပ်အား သဟဇာတ, အညမည, နိဿယ, ဝိပါက, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ၊ ဤ ၇-ပစ္စယသတ္တိတို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

မေး။ ပဝတ္တိအခါ၌ နာမ်တရားတို့သည် စိတ္တဇရုပ်တို့အား အဘယ်ပစ္စယသတ္တိတို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသနည်း။

ဖြေ။ နာမ်တရားတို့သည် စိတ္တဇရုပ်တို့အား သဟဇာတ, နိဿယ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ၊ ဤ ၅–ပစ္စယသတ္တိတို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါသည်။

မှတ်ချက်။ [နာမ်တရားတို့က ရုပ်တရားတို့အား ကျေးဇူးပြုပုံကို ပြဆိုခဲ့သည်မှာ ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒ နည်းအားဖြင့် သိမ်းကျုံး၍အလုံးစုံတို့နှင့် ဆက်ဆံသည်ကိုသာ ပြဆိုခဲ့ခြင်းဖြစ်ပေသည်၊အစိတ်စိတ်ဝေဘန်၍ပြဆိုရပါလျှင် ဟိတ်တရားတို့က ဟေတုပစ္စယသတ္တိဖြင့်,အဓိပတိတရားတို့က အဓိပတိသတ္တိဖြင့်, စေတနာက ကမ္မသတ္တိဖြင့်, ဝိပါက်စိတ်တို့က ဝိပါကသတ္တိဖြင့်,အာဟာရတရားက အာဟာရသတ္တိဖြင့်,ဣန္ဒြေတရားတို့က ဣန္ဒြိယသတ္တိဖြင့်, ဈာန်တရားတို့က ဈာနသတ္တိဖြင့်, မဂ်တရားတို့က မဂ္ဂသတ္တိဖြင့် ဆိုင်ရာဆိုင်ရာပါဝင်၍ ကျေးဇူးပြုပုံများကိုလည်း မိမိတို့ဉာဏ်ဖြင့်ဝေဘန်တော် မူကြပါကုန်။]

ရုပ်တရားအချင်းချင်းပစ္စည်းပြိုင်ဖုံပြီး၏။

၂၄–ပစ္စည်းတို့ကို ပစ္စည်းကြီးလေးပါး၌ထည့်သွင်းပြပုံ

မေး။ ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်း အလုံးစုံတို့ကို အကုန်ဆိုင်ရာ ဆိုင်ရာ သွင်းလိုက်ပါလျှင် မဟာပစ္စည်းကြီး ၄–ပါးတို့၌ အလုံးစုံ အကျုံးဝင်၏-ဟု အဘိဓမ္မာ ကျမ်းတို့၌ ပြဆိုခဲ့ရာ ထို မဟာပစ္စည်းကြီး ၄–ပါး သရုပ်ကို ဘော်ထုတ်၍ပြပါ။

ဖြေ။ အာရမ္မဏ, ဥပနိဿယ, ကမ္မ,အတ္ထိ၊ ဤ ၄-ပါး ပင်ဖြစ်ပါသည်။

ဆောင်ပုဒ်။ အာ, ဥ, ကံ, အတ်,၊ လေးရပ်ဤတွင်၊ အကုန်ဝင်၊ ကုန်စင်ခွဲစိတ်ဖြာ။

အာရမ္မဏူပနိဿယ ကမ္မတ္ထိပစ္စယေသု သဗ္ဗေပိ ပစ္စယာ သမောဓာနံ ဂစ္ဆန္တိ။ [သံဂြိုဟ်ပါဠိ။]

အနက်ကား။ သဗ္ဗေပိ၊ အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ပစ္စယာ၊ ပဋ္ဌာန်း ပစ္စည်းတို့သည်။ အာရမ္မဏူပနိဿယ ကမ္မတ္ထိ-ပစ္စယေသု၊အာရမ္မဏပစ္စည်း,ဥပနိဿယပစ္စည်း,ကမ္မပစ္စည်း,အတ္ထိ ပစ္စည်းတို့၌။ သမောဓာနံ၊ ပေါင်းဆုံ သက်ဝင်ခြင်းသို့။ ဂစ္ဆန္တိ၊ ရောက်ကုန်၏။

မေး။ ထို မဟာပစ္စည်းကြီး ၄-ပါးတို့၌ ပစ္စည်းပေါင်း များစွာ သက်ဝင်ကြပုံကို ဆိုင်ရာဆိုင်ရာသက်ဝင်ပုံ သရုပ်နှင့်တကွ ဘော်ထုတ်၍ပြပါ။

ဖြေ။ ၁။ အာရမ္မဏ ပစ္စည်းမျိုး, ဝတ္ထာရမ္မဏ ပစ္စည်းမျိုး၊ ဤပစ္စည်းတို့သည် အာရမ္မဏ ပစ္စည်း၌ အကျုံးဝင်ကြပါသည်။

၂။ အနန္တရပစ္စည်းမျိုး, ပကတူပ ပစ္စည်းမျိုး၊ဤပစ္စည်းတို့သည် ဥပနိဿယ ပစ္စည်း၌ အကျုံးဝင်ကြပါသည်။

၃။ နာနာက္ခဏိက စေတနာသည် ကမ္မပစ္စည်း၌ အကျုံးဝင်ပါသည်။

၄။ သဟဇာတ ပစ္စည်းမျိုး, ဥပသဟဇာတ ပစ္စည်းမျိုး, ဝတ္ထုပုရေဇာတ ပစ္စည်းမျိုး, အာရမ္မဏပုရေဇာတ ပစ္စည်းမျိုး, ဝတ္ထာရမ္မဏ ပုရေဇာတ ပစ္စည်းမျိုး၊ ဤပစ္စည်းတို့သည် အတ္ထိပစ္စည်း၌ အကျုံးဝင်ကြပါသည်။

ဤသည်ကား မဟာပစ္စည်းကြီး ၄–ပါးတို့၌ ပစ္စည်းပေါင်းများစွာတို့၏ သက်ဝင်ပုံကို ဖြေဆိုချက်ဖြစ်ပါသည်။

၂၄–ပစ္စည်းကိုပစ္စည်းကြီး ၄–ပါး၌ထည့်သွင်းပြပုံပြီး၏။

သတ္တိအားဖြင့် ဝေဖန်ပုံ

မေး။ ပစ္စည်းတို့၏ ကျေးဇူးပြုပုံ သဘောမျိုးသည် အဘယ်မျှရှိပါသနည်း။

ဖြေ။ ပစ္စည်းတို့၏ ကျေးဇူးပြုပုံ သဘောမျိုးသည် ဇနကတမျိုး, ဥပထမ္ဘကတမျိုး, ဇနကောပထမ္ဘကတမျိုး၊ ဤသုံးမျိုး ရှိပါသည်။

မေး။ ထိုသုံးမျိုး၏ သဘော အဓိပ္ပါယ်ကို သိလွယ်ရုံ ဘော်ပြပါ။

ဖြေ။ ၁။ အကျိုးတရားတို့အား ဖြစ်ပေါ်စေခြင်း သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်းကို ဇနကပစ္စည်းခေါ်ပါသည်။

၂။ အကျိုးတရားတို့အား ထောက်ပံ့မှု သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်းကို ဥပထမ္ဘကပစ္စည်း ခေါ်ပါသည်။

၃။အကျိုးတရားတို့အား ဖြစ်ပေါ်စေမှု, ထောက်ပံ့မှု သတ္တိမျိုးတို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော ပစ္စည်းကို ဇနကောပထမ္ဘကပစ္စည်း ခေါ်ပါသည်။

မေး။ ပဋ္ဌာန်း ၂၄–ပစ္စည်းတို့တွင် ဇနက ပစ္စည်း, ဥပထမ္ဘကပစ္စည်း,ဇနကောပထမ္ဘကပစ္စည်းတို့၏ သရုပ်ကိုဘော်ထုတ်၍ပြပါ။

ဖြေ။ ၁။အနန္တရ, သမနန္တရ, အာသေဝန,နတ္ထိ,ဝိဂတ၊ ဤ ၅–ပစ္စည်းကို ဇနကပစ္စည်းခေါ်ပါသည်။

၂။ ပစ္ဆာဇာတပစ္စည်းကို ဥပထမ္ဘကပစ္စည်း ခေါ်ပါသည်။

၃။ ထိုမှ ကြွင်းသော ပစ္စည်းပေါင်း ၁၈–ပါးကို ဇနကောပထမ္ဘက ပစ္စည်းခေါ်ပါသည်။

သတ္တိအားဖြင့် ဝေဘန်ပုံပြီး၏။
ပဋ္ဌာန်း ၂၄–ပစ္စည်း၌ ပြိုးပြမ်းမှတ်ဘွယ်ပြီး၏။
ပဋ္ဌာန်းအမေးအဖြေပြီး၏။

အနုဝဿာဒနာပွဲသိမ်း

သာဓု–သာဓု–သာဓု၊ မကုဋ္ဌကုဋ္ဌ၊ အတုလမှန်ကင်း၊ သနင်းလူ့ဘ၊သုံးလောကထွတ်ထား၊ ဘုန်းခြောက်ပါး၏သခင်၊ ၊ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးသည်၊ ငါးပါးမာရ်နှင်၊ ပလ္လင်ဗောဓိ၊သီရိမဏ္ဍိုင်၊ခရိုင်အောင်မြေ၊ ဗုဒ္ဓဟောဝယ်၊ လေးထွေလေးလီ၊ ခိုင်နှင်းဆီဟု၊သရဖီမာလာ၊ ပမာနှိုင်းရန်၊အမှန်ထူးဆန်း၊ သစ္စာပန်း

ကို၊ဆင်မြန်းရန်ချွေယူတော်မူပြီးနောက် ၊ရတနာဿရ၊ ဌာနရပ်ခန်း၊ ရွှေအိမ်နန်းဝယ်၊ ပဋ္ဌာန်းနက်ကျယ်၊ ဆန်းတကြယ်ကို၊ တုံ့လှယ်ဘန်ဘန်၊မြတ်သောဉာဏ်ဖြင့်၊ အတန်တန်သုံးသပ် ဆင်ခြင်တော်မူလေသောအခါ၊စိမ်း၊ပြာ၊ညို၊မှောင်၊ ဝါရောင်၊နီ၊ဖြူ၊ သီတဂူဓာတ်၊ စိန်သားလျှပ်သကဲ့သို့၊ဖြတ်ဖြတ်ပြက်သန်း၊မီးပန်းမီးရှူး၊ စိန်ဥက္ကာ မြူးသည့်နှယ်၊ အထူးကြည်လင်၊ ရောင်ရှင်ခြောက်သွယ်၊ ခြယ်ပန်းနွယ်တို့သည်၊ အဆန်းတကြယ်၊ ကွန့်မြူးတော် မူကြလေကုန်သတည်း။

တဘန်ထို့နောက်၊ ခုနစ်ဝါ အမြောက်တွင်၊ ထွန်းတောက်သီရိ၊သာဝတ္ထိဝယ်၊ မုနိဘုန်းလျှံ၊ ထွတ်ထိပ်ပန်လျှင်၊ ယမကံစုံ၊ မိုဃ်းလုံးခြုံမျှ၊ မီးဟုန်ရေပန်း၊တလျှမ်းလျှမ်းလျှင်၊ အဆန်းလွန်ကြူး၊ တန်ခိုးတော်အထူးထူးဖြင့်၊ ကွန့်မြူးဝေဆာ၊ ရွှေဘုန်းတော်ပြာဋိဟာကို၊ အံ့ဘွယ်ရာပြတော် မူပြီးသော်၊ တောင်ယုဂန္ဓိုရ်၊ ရွှေမြင်းမိုသို့၊ ရွှေကိုယ်မြတ်ဖျား၊ တန်ခိုးအားဖြင့်၊ ဘဝါးသုံးဆင့်၊ အလှမ်းတော်နှစ်လှမ်းဘွင့်ပြီးလျှင်၊ တင့်ကြက်သရေ၊ငုံဖူးဝေသား၊ရွှေကောဝိလာ၊ သညာတွင်လစ်၊ ပင်ကသစ်၏၊ အမြစ်ခြေရင်း၊ မြေတလင်းဝယ်၊ ဖြန့်ခင်းမြလွှာ၊ ကမ္ဗလာဟု၊မဟာပဏ္ဍု၊ ဂွမ်းစုတောက်လွှင်၊ချောက်ပလ္လင်ထက်၊ သခင်ဘုန်းဝှန်၊ ဘဂဝန်လျှင်၊ မိမ္ဒန်မွေးမယ်၊ လက်ဦးဆွယ်လျက်၊ ရွှေဝယ်ထံပါး၊ ခိုလှုံပြားသည့်၊ နတ်များတကာ၊ ဗြဟ္မာမာကို၊ မဟာဉာဏ၊ သာဂရဖြင့်၊ နယနက်ဝှမ်း၊ ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကို၊ ဆုံးခန်းတိုင်ထိ၊ ပိုင်ပိုင်မိအောင်၊ မုနိသင်းကျစ်၊ ဓမ္မရာဇ်သည်၊ ဘွင့်လှစ် ဟောကြားတော်မူလေသတည်း။

နယသာဂရ၊ ပဋ္ဌာနပဟု၊ သာသနအနှစ်၊ ခက်ဆစ်ခဲရပ်၊ထူး မြတ်အမွန်၊ အလွန်သိမ်မွေ့နက်နဲပေ့ဟု၊ စေ့စေ့ထင်မြင်၊ ဆင် ခြင်လေတိုင်း၊ အလိုင်းဝှဲချီး၊ အံ့မပြီးသား၊ ကျမ်းကြီးပဋ္ဌာန်း၊ အမြိုက်ပန်းကို၊ ဉာဏ်စွမ်းအလျောက်၊ သိမြင်ပေါက်အောင်၊ ဝမ်းမြောက်ဘွယ်ရေး၊ ဉာဏ်လှူပေးသား၊ အမေးအဖြေ၊ကျိုး ကြောင်းတွေကို၊ စေ့ရေစုံလင်၊ အကုန်မြင်သော်၊ ဂုဏ်အင်ထူး လွန်၊ သူ့ထက်ချွန်၍၊ တံခွန်ပမာ၊ သာသနာဝယ်၊ကလျာဏ ဟိတ်၊ ဘွဲ့တံဆိပ်ဖြင့်၊ ခတ်နှိပ်လွန်ကဲ၊ အတ္တစွဲကို၊ ဖြိုခွဲခြင်းငှာ၊ စွမ်းနိုင်ရာဟု၊ သဒ္ဓါရွှေသွား၊ ဉာဏ်ကျက်စားလျက်၊ ဘရားရှပ် နာမ်၊ သမုဋ္ဌာန်ကို၊ ဟုတ်မှန်တိုင်းသိ၊ ဉာဏ်လက်ကိုင်-ပိုင်ပိုင်ရှိ ကြအောင်၊အဓိကကုသိုလ်၊ ရှင်ရှင်ကြီးကြည်ညိုလျက်၊ ရွတ်ဆို သရဇ္ဈာယ်တော်မူ ကြပါကုန်လော့။

အနုမောဒနာပွဲသိမ်းပြီး၏။

နိဂုံး

၁။ ပဋ္ဌာန်းစကြာ၊ဉာဏ်ရောင်ဝါ၊ ခြောက်ဖြာထိန်လို့သင်း။

၂။ ကမ္ဘာလုံးစုံ၊ လွှမ်းအုပ်ခြုံ၊ သုံးဘုံတိုက်အတွင်း။

၃။ ကျယ်ဝန်းစွာလှ၊ ပဋ္ဌာန၊ နယ-ပင်လယ်မင်း။

၄။ ကွန့်မြူးကျက်စား၊ဉာဏ်တော်အား၊ကြီးမားပါဘိခြင်း။

၅။ ဉာဏ်ရိပ်ခိုလှုံ၊ခေတ်ကြီးကြုံ၊လူ့ဘုံနယ်အတွင်း။

၆။ လူဖြစ်ရငြား၊ ဘုန်းကံအား၊ ကြီးမားခေါင်ထိချဉ်း။

၇။ လူတို့သန္တာန်၊ပဋ္ဌာန်းဉာဏ်၊ပေါက်ရန်နှလုံးသွင်း။

၈။ ပဋ္ဌာန်းမေးဖြေ၊ ရေးခဲ့ပေ၊ စိတ်နေဖြူဖြောင့်စင်း။

၉။ တစ်,နှစ်,ရှစ်,ရှစ်၊သကရစ်၊ကုံခေတ်မာသတွင်း။
၁၀။ တပို့တွဲလ၊ ဆန်းပက္ခ၊ နဝ–ရက်မြတ်မင်း။
၁၁။ ကြာသပတေး၊ ပြီးအောင်ရေး၊ မွေးနေ့ကြုံပြန်လျှင်း။
၁၂။ မွေးလမွေးရက်၊မွေးနေ့စက်၊ ကြုံလျက်ပြီးမြောက်ခြင်း။

[မှတ်ချက်။ အကျွန်ုပ် လယ်တီပဏ္ဍိတသည် ၁၂၄၀–ပြည့် တပို့တွဲလဆန်း ၉-ရက်၊ကြာသာပတေးနေ့ နံနက်အရုဏ်တက်တွင် ဖွားမြင်ခဲ့ပေသည်၊ယခု ၁၂၈၈–ခု၊တပို့တွဲလဆန်း ၉–ရက်နေ့သည် ကြာသပတေးနေ့ပင် ဖြစ်သည်၊ ဤအမေးအဖြေကျမ်းလည်း မွေးလ, မွေးရက်,မွေးနေ့တွင် ပြီးစီး၏ဟုဆိုလိုသည်။]

၁၃။ ဓမ္မဒါန၊ မြတ်ပုည၊ သေဋ္ဌထွတ်မှန်ကင်း။
၁၄။ ပညာဆိမိး၊ အလှူကြီး၊ဝေးနီးပေးဖြန့်ကျင်း။
၁၅။ အကျွန်ုပ်ကုသိုလ်၊ တောင်းဆုဆို၊ အလိုဆန္ဒရင်း။
၁၆။ လယ်တီသခင်၊ ကျေးဇူးရှင်၊ အောင်မြင်ရန်ခပင်း။
၁၇။ ကိလေရန်စက်၊ ကုန်ချိုးဖျက်၊ ဝဋ်စက်နယ်မှကွင်း။
၁၈။ ကျေးဇူးရှင်နောက်၊ တကောက်ကောက်၊ ထုတ်ချောက် ပါလိုခြင်း။
၁၉။ ဆုံးစွန်ဘဝ၊ ပဋ္ဌာန၊ ဓမ္မအောင်ပွဲခင်း။
၂၀။ ကမ္ဘာလုံးစုံ၊ဘုံသုံးဘုံ၊လွှမ်းခြုံဉာဏ်ရောင်လင်း။
၂၁။ များသတ္တဝါ၊ဘေးရန်ကွာ၊ချမ်းသာဂုဏ်ပွင့်လင်း။
၂၂။အမြဲမကွာ၊ဖြန့်ဝေကာ၊မေတ္တာတသင်းသင်း။

နိဂုံးပြီး၏။

ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော
သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ပစ္စယုဒ္ဒေသပါဠိ

(၁) ဟေတုပစ္စယော
(၂) အာရမ္မဏပစ္စယော
(၃) အဓိပတိပစ္စယော
(၄) အနန္တရပစ္စယော
(၅) သမနန္တရပစ္စယော
(၆) သဟဇာတပစ္စယော
(၇) အညမညပစ္စယော
(၈) နိဿယပစ္စယော
(၉) ဥပနိဿယပစ္စယော
(၁၀) ပုရေဇာတပစ္စယော
(၁၁) ပစ္ဆာဇာတပစ္စယော
(၁၂) အာသေဝနပစ္စယော
(၁၃) ကမ္မပစ္စယော
(၁၄) ဝိပါကပစ္စယော
(၁၅) အာဟာရပစ္စယော
(၁၆) ဣန္ဒြိယပစ္စယော

(၁၇) ဈာနပစ္စယော
(၁၈) မဂ္ဂပစ္စယော
(၁၉) သမ္ပယုတ္တပစ္စယော
(၂၀) ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယော
(၂၁) အတ္ထိပစ္စယော
(၂၂) နတ္ထိပစ္စယော
(၂၃) ဝိဂတပစ္စယော
(၂၄) အဝိဂတပစ္စယောတိ။

ပစ္စယုဒ္ဒေသော နိဋ္ဌိတော။

ပစ္စယ နိဒ္ဒေသပါဠိ

၁–ဟေတုပစ္စယ

ဟေတုပစ္စယော–တိ ဟေတူ ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနံ တံသမုဋ္ဌာနာနဉ္စ ရူပါနံ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော။

၂–အာရမ္မဏပစ္စယ

အာရမ္မဏပစ္စယော–တိ ရူပါယတနံ စက္ခုဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော။

သဒ္ဒါယတနံ သောတဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာ-နဉ္စ ဓမ္မာနံ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော။

ဂန္ဓာယတနံ ဃာနဝိညာဏဓာတုယာ တံ သမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော။

ရသာယတနံ ဇိဝှာဝိညာဏဓာတုယာ တံ သမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော။

ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ ကာယဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော။

ရူပါယတနံ သဒ္ဒါယတနံ ဂန္ဓာယတနံ ရသာယတနံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ မနောဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော။

သဗ္ဗေ ဓမ္မာ မနောဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော။

ယံ ယံ ဓမ္မံ အာရဗ္ဘ ယေ ယေ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ၊ တေ တေ · ဓမ္မာ တေသံ တေသံ ဓမ္မာနံ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော။

၉ - အဓိပတိပစ္စယ

အဓိပတိပစ္စယော- တိ ဆန္ဒာဓိပတိ ဆန္ဒသမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနံ တံသမုဋ္ဌာနာနဉ္စ ရူပါနံ အဓိပတိပစ္စယေန ပစ္စယော။

ဝီရိယာဓိပတိ ဝီရိယသမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနံ တံသမုဋ္ဌာနာနဉ္စ ရူပါနံ အဓိပတိပစ္စယေန ပစ္စယော။

စိတ္တာဓိပတိ စိတ္တသမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနံ တံ သမုဋ္ဌာနာနဉ္စ ရူပါနံ အဓိပတိပစ္စယေန ပစ္စယော။

ဝိမံသာဓိပတိ ဝီမံသသမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနံ တံသမုဋ္ဌာနာ–နဉ္စ ရူပါနံ အဓိပတိပစ္စယေန ပစ္စယော။

ယံ ယံ ဓမ္မံ ဂရုံ ကတွာ ယေ ယေ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ၊ တေ တေ ဓမ္မာ တေသံ တေသံ ဓမ္မာနံ အဓိပတိပစ္စယေန ပစ္စယော။

၄–အနန္တရပစ္စယ

အနန္တရပစ္စယော–တိ စက္ခုဝိညာဏဓာတု တံသမ္ပယုတ္တကာစ ဓမ္မာ မနောဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော။

မနောဓာတု တံသမ္ပယုတ္တကာ စ ဓမ္မာ မနောဝိညာဏ–ဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော။

သောတဝိညာဏဓာတု တံသမ္ပယုတ္တကာစ ဓမ္မာ မနော–ဓာတုယာတံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စဓမ္မာနံ အနန္တရပစ္စယေနပစ္စယော။

မနောဓာတု တံသမ္ပယုတ္တကာ စ ဓမ္မာ မနောဝိညာဏ ဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အနန္တရ ပစ္စယေန ပစ္စယော။

ဃာန ဝိညာဏဓာတု တံသမ္ပယုတ္တကာ စ ဓမ္မာ မနော–ဓာတုယာ တံ သမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော။

မနောဓာတု တံသမ္ပယုတ္တကာစ ခန္ဓာ မနောဝိညာဏဓာတုယာ တံ သမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ခန္ဓာနံ အနန္တရ ပစ္စယေန ပစ္စယော။

ဇိဝှာ ဝိညာဏဓာတု တံ သမ္ပယုတ္တကာစ ခန္ဓာ မနောဓာတုယာ တံ သမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ခန္ဓာနံ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော။

မနောဓာတု တံ သမ္ပယုတ္တကာစ ခန္ဓာ မနောဝိညာဏဓာတုယာ တံ သမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ခန္ဓာနံ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော။

ကာယဝိညာဏဓာတု တံသမ္ပယုတ္တကာစ ခန္ဓာ မနောဓာတုယာ တံ သမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ခန္ဓာနံ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော။

မနောဓာတု တံ သမ္ပယုတ္တကာစ ခန္ဓာ မနောဝိညာဏဓာတုယာ တံ သမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ခန္ဓာနံ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော။

ပုရိမာ ပုရိမာ ကုသလာ ခန္ဓာ ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ ကုသလာနံ ခန္ဓာနံ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော။

ပုရိမာ ပုရိမာ ကုသလာ ခန္ဓာ ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ အဗျာကတာနံ ခန္ဓာနံ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော။

ပုရိမာ ပုရိမာ အကုသလာ ခန္ဓာ ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာန အကုသလာနံ ခန္ဓာနံ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော။

ပုရိမာ ပုရိမာ အကုသလာ ခန္ဓာ ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ အဗျာကတာနံ ခန္ဓာနံ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော။

ပုရိမာ ပုရိမာ အဗျာကတာ ဓမ္မာ ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ အဗျာကတာနံ ဓမ္မာနံ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော။

ပုရိမာ ပုရိမာ အဗျာကတာ ဓမ္မာ ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော။

ပုရိမာ ပုရိမာ အဗျာကတာ ဓမ္မာ ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော။

ယေသံ ယေသံ ဓမ္မာနံ အနန္တရာ ယေ ယေ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ စိတ္တ စေတသိကာ ဓမ္မာ၊ တေ တေ ဓမ္မာ တေသံ တေသံ ဓမ္မာနံ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော။

၅–သမနန္တရပစ္စယ

သမနန္တရပစ္စယော–တိ စက္ခု ဝိညာဏဓာတု တံ သမ္ပယုတ္တကာ စ ဓမ္မာ မနောဓာတုယာ တံ သမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ သမနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော။

မနောဓာတု တံ သမ္ပယုတ္တကာ စ ဓမ္မာ မနောဝိညာဏဓာတုယာ တံ သမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ သမနန္တရ ပစ္စယေန ပစ္စယော။

သောတ ဝိညာဏဓာတု တံ သမ္ပယုတ္တကာ စ ဓမ္မာ မနော ဓာတုယာ တံ သမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ သမနန္တရ ပစ္စယေန ပစ္စယော။

မနော ဓာတု တံ သမ္ပယုတ္တကာ စ ဓမ္မာ မနောဝိညာဏ ဓာတုယာ တံ သမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ သမနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော။

ဃာနဝိညာဏဓာတု တံ သမ္ပယုတ္တကာ စ ဓမ္မာ မနောဓာတုယာ တံ သမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ သမနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော။

မနောဓာတု တံ သမ္ပယုတ္တကာ စ ဓမ္မာ မနောဝိညာဏဓာတုယာ တံ သမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ သမနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော။

ဇိဝှာဝိညာဏဓာတု တံ သမ္ပယုတ္တကာ စ ဓမ္မာ မနောဓာတုယာ တံ သမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ သမနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော။

မနောဓာတု တံ သမ္ပယုတ္တကာ စ ဓမ္မာ မနောဝိညာဏဓာတုယာ တံ သမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ သမနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော။

ကာယဝိညာဏဓာတု တံ သမ္ပယုတ္တကာ စ ဓမ္မာ မနောဓာတုယာ တံ သမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ သမနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော။

မနောဓာတု တံ သမ္ပယုတ္တကာ စ ဓမ္မာ မနောဝိညာဏဓာတုယာ တံ သမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ သမနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော။

ပုရိမာ ပုရိမာ ကုသလာ ဓမ္မာ ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ သမနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော။

ပုရိမာ ပုရိမာ ကုသလာ ဓမ္မာ ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ အဗျာကတာနံ ဓမ္မာနံ သမနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော

ပုရိမာ ပုရိမာ အကုသလာ ဓမ္မာ ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ သမနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော။

ပုရိမာ ပုရိမာ အကုသလာ ဓမ္မာ ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ အဗျာကတာနံ ဓမ္မာနံ သမနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော။

ပုရိမာ ပုရိမာ အဗျာကတာ ဓမ္မာ ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ အဗျာကတာနံ ဓမ္မာနံ သမနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော။

ပုရိမာ ပုရိမာ အဗျာကတာ ဓမ္မာ ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ သမနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော။

ပုရိမာ ပုရိမာ အဗျာကတာ ဓမ္မာ ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ သမနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော။

ယေသံ ယေသံ ဓမ္မာနံ သမနန္တရာ ယေ ယေ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ၊ တေ တေ ဓမ္မာ တေသံ တေသံ ဓမ္မာနံ သမနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော။

၆–သဟဇာတပစ္စယ

သဟဇာတပစ္စယော–တိ စတ္တာရော ခန္ဓာ အရူပိနော အညမညံ သဟဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော။

စတ္တာရော မဟာဘူတာ အညမညံ သဟဇာတ ပစ္စယေန ပစ္စယော။

ဩက္ကန္တိက္ခဏေ နာမရူပံ အညမညံ သဟဇာတ ပစ္စယေန ပစ္စယော။

စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ ရူပါနံ သဟဇာတ ပစ္စယေန ပစ္စယော။

မဟာဘူတာ ဥပါဒါရူပါနံ သဟဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော။

ရူပိနော ဓမ္မာ အရူပီနံ ဓမ္မာနံ ကိဉ္စိ ကာလေ သဟဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော၊ ကိဉ္စိ ကာလေ န သဟဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော။

၇-အညမညပစ္စယ

အညမညပစ္စယော—တိ စတ္တာရော ခန္ဓာ အရူပိနော အညမညပစ္စယေန ပစ္စယော။

စတ္တာရော မဟာဘူတာ အညမညပစ္စယေန ပစ္စယော။

ဩက္ကန္တိက္ခဏေ နာမရူပံ အညမညပစ္စယေန ပစ္စယော။

၈—နိဿယပစ္စယ

နိဿယပစ္စယော—တိ စတ္တာရော ခန္ဓာ အရူပိနော အညမညံ နိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော။

စတ္တာရော မဟာဘူတာ အညမညံ နိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော။

ဩက္ကန္တိက္ခဏေ နာမရူပံ အညမညံ နိဿယ ပစ္စယေန ပစ္စယော။

စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ ရူပါနံ နိဿယ ပစ္စယေန ပစ္စယော။

မဟာဘူတာ ဥပါဒါ ရူပါနံ နိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော။

စက္ခာယတနံ စက္ခုဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ နိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော။

H 323 9 [ဟံသာဝတီ] (ဒုတိယအကြိမ်),

သောတာယတနံ သောတဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ နိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော။

ဃာနာယတနံ ဃာနဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ နိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော။

ဇိဝှါယတနံ ဇိဝှါဝိညာဏဓာတုယာ တံ သမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ နိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော။

ကာယာယတနံ ကာယဝိညာဏဓာတုယာ တံ သမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ နိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော။

ယံ ရူပံ နိဿာယ မနောဓာတု စ မနောဝိညာဏ ဓာတုစ ဝတ္တန္တိ၊ တံ ရူပံ မနောဓာတုယာ စ မနောဝိညာဏဓာတုယာ စ တံ သမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ နိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော။

၉–ဥပနိဿယပစ္စယ

ဥပနိဿယပစ္စယော–တိ ပုရိမာ ပုရိမာ ကုသလာ ဓမ္မာ ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော။

ပုရိမာ ပုရိမာ ကုသလာ ဓမ္မာ ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ကေသဉ္စိ ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော။

ပုရိမာ ပုရိမာ ကုသလာ ဓမ္မာ ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ အဗျာကတာနံ ဓမ္မာနံ ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော။

ပုရိမာ ပုရိမာ အကုသလာ ဓမ္မာ ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော။

ပုရိမာ ပုရိမာ အကုသလာ ဓမ္မာ ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ကေသဉ္စိ ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော။

ပုရိမာ ပုရိမာ အကုသလာ ဓမ္မာ ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ အဗျာကတာနံ ဓမ္မာနံ ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော။

ပုရိမာ ပုရိမာ အဗျာကတာ ဓမ္မာ ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ အဗျာကတာနံ ဓမ္မာနံ ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော။

ပုရိမာ ပုရိမာ အဗျာကတာ ဓမ္မာ ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော။

ပုရိမာ ပုရိမာ အဗျာကတာ ဓမ္မာ ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော။

ဥတုဘောဇနမ္ပိ ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော။

ပုဂ္ဂလောပိ ဥပနိဿယ ပစ္စယေန ပစ္စယော။

သေနာသနမ္ပိ ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော။

၁၀–ပုရေဇာတ ပစ္စယ

ပုရေဇာတ ပစ္စယော တိ စက္ခာယတနံ စက္ခုဝိညာဏ–ဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ ပုရေဇာတ ပစ္စယေန ပစ္စယော။

သောတာယတနံ သောတဝိညာဏဓာတုယာ တံ သမ္ပ–ယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ ပုရေဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော။

ဃာနာယတနံ ဃာနဝိညာဏဓာတုယာ တံ သမ္ပယုတ္တ–ကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ ပုရေဇာတ ပစ္စယေန ပစ္စယော။

ဇိဝှါယတနံ ဇိဝှါဝိညာဏဓာတုယာ တံ သမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ ပုရေဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော။

ကာယာယတနံ ကာယဝိညာဏဓာတုယာ တံ သမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ ပုရေဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော။

ရူပါယတနံ စက္ခုဝိညာဏ ဓာတုယာ တံ သမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ ပုရေဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော။

သဒ္ဒါယတနံ သောတဝိညာဏဓာတုယာ တံ သမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ ပုရေဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော။

ဂန္ဓာယတနံ ဃာနဝိညာဏ ဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ ပုရေဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော။

ရသာယတနံ ဇိဝှာဝိညာဏဓာတုယာ တံ သမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ ပုရေဇာတ ပစ္စယေန ပစ္စယော။

ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ ကာယဝိညာဏဓာတုယာ တံ သမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ ပုရေဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော။

ရူပါယတနံ သဒ္ဒါယတနံ ဂန္ဓာယတနံ ရသာယတနံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ မနောဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ ပုရေဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော။

ယံရူပံ နိဿာယ မနောဓာတု စ မနောဝိညာဏဓာတု စ ဝတ္တန္တိ၊ တံ ရူပံ မနောဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ ပုရေဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော။

မနောဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ ကိဉ္စိကာလေ ပုရေဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော၊ ကိဉ္စိကာလေ န ပုရေဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော။

၁၁-ပစ္ဆာဇာတပစ္စယ

ပစ္ဆာဇာတပစ္စယော-တိ ပစ္ဆာဇာတာ စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ ပုရေဇာတဿ ဣမဿ ကာယဿ ပစ္ဆာဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော။

၁၂-အာသေဝနပစ္စယ

အာသေဝနပစ္စယော-တိ ပုရိမာ ပုရိမာ ကုသလာ ဓမ္မာ ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ အာသေဝနပစ္စယေန ပစ္စယော။

ပုရိမာ ပုရိမာ အကုသလာ ဓမ္မာ ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ အာသေဝနပစ္စယေန ပစ္စယော။

ပုရိမာ ပုရိမာ ကြိယာဗျာကတာ ဓမ္မာ ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ ကြိယာဗျာကတာနံ ဓမ္မာနံ အာသေဝနပစ္စယေန ပစ္စယော။

၁၃-ကမ္မပစ္စယ

ကမ္မပစ္စယော-တိ ကုသလာကုသလံ ကမ္မံ ဝိပါကာနံ ခန္ဓာနံ ကဋတ္တာ စ ရူပါနံ ကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယော။

စေတနာ သမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနံ တံသမုဋ္ဌာနာနဉ္စ ရူပါနံ ကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယော။

၁၄-ဝိပါကပစ္စယ

ဝိပါကပစ္စယော-တိ ဝိပါကာ စတ္တာရော ခန္ဓာ အရူပိနော အညမညံ ဝိပါကပစ္စယေန ပစ္စယော။

၁၅–အာဟာရပစ္စယ

အာဟာရပစ္စယော–တိ ကဗဠီကာရော အာဟာရော ဣမဿ ကာယဿ အာဟာရပစ္စယေန ပစ္စယော။

အရူပိနော အာဟာရာ သမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနံ တံသမုဋ္ဌာနာနဉ္စ ရူပါနံ အာဟာရပစ္စယေန ပစ္စယော။

၁၆–ဣန္ဒြိယပစ္စယ

ဣန္ဒြိယပစ္စယော–တိ စက္ခုန္ဒြိယံ စက္ခုဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ ဣန္ဒြိယပစ္စယေန ပစ္စယော။

သောတိန္ဒြိယံ သောတဝိညာဏ ဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ ဣန္ဒြိယ ပစ္စယေန ပစ္စယော။

ဃာနိန္ဒြိယံ ဃာနဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ ဣန္ဒြိယ ပစ္စယေန ပစ္စယော။

ဇိဝှိန္ဒြိယံ ဇိဝှာဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ ဣန္ဒြိယပစ္စယေန ပစ္စယော။

ကာယိန္ဒြိယံ ကာယဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ ဣန္ဒြိယပစ္စယေန ပစ္စယော။

ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယံ ကဋတ္တာရူပါနံ ဣန္ဒြိယပစ္စယေန ပစ္စယော။

အရူပိနော ဣန္ဒြိယာ သမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနံ တံ သမုဋ္ဌာနာနဉ္စ ရူပါနံ ဣန္ဒြိယပစ္စယေန ပစ္စယော။

၁၇–ဈာနပစ္စယ

ဈာနပစ္စယော–တိ ဈာနင်္ဂါနိ ဈာနသမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနံ တံသမုဋ္ဌာနာနဉ္စ ရူပါနံ ဈာနပစ္စယေန ပစ္စယော။

၁၈-မဂ္ဂပစ္စယ

မဂ္ဂပစ္စယော-တိ မဂ္ဂင်္ဂါနိ မဂ္ဂသမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနံ တံသမုဋ္ဌာနာနဉ္စ ရူပါနံ မဂ္ဂ ပစ္စယေန ပစ္စယော။

၁၉-သမ္ပယုတ္တပစ္စယ

သမ္ပယုတ္တပစ္စယော-တိ စတ္တာရော ခန္ဓာ အရူပိနော အညမညံ သမ္ပယုတ္တ ပစ္စယေန ပစ္စယော။

၂၀-ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယ

ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယော-တိ ရူပိနော ဓမ္မာ အရူပီနံ ဓမ္မာနံ ဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စယေန ပစ္စယော။

အရူပိနော ဓမ္မာ ရူပီနံ ဓမ္မာနံ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယေန ပစ္စယော။

၂၁-အတ္ထိပစ္စယ

အတ္ထိပစ္စယော-တိ စတ္တာရော ခန္ဓာ အရူပိနော အညမညံ အတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယော။

စတ္တာရော မဟာဘူတာ အညမညံ အတ္ထိ ပစ္စယေန ပစ္စယော။

ဩက္ကန္တိက္ခဏေ နာမရူပံ အညမညံ အတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယော။

စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ ရူပါနံ အတ္ထိ ပစ္စယေန ပစ္စယော။

မဟာဘူတာ ဥပါဒါရူပါနံ အတ္ထိ ပစ္စယေန ပစ္စယော။

စက္ခာယတနံ စက္ခုဝိညာဏဓာတုယာ တံ သမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အတ္ထိ ပစ္စယေန ပစ္စယော။

သောတာယတနံ သောတဝိညာဏဓာတုယာ တံ သမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယော။

ဃာနာယတနံ ဃာန ဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယော။

ဇိဝှာယတနံ ဇိဝှာဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယော။

ကာယာယတနံ ကာယဝိညာဏဓာတုယာ တံ သမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယော။

ရူပါယတနံ စက္ခုဝိညာဏဓာတုယာ တံ သမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယော။

သဒ္ဒါယတနံ သောတဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယော။

ဂန္ဓာယတနံ ဃာနဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယော။

ရသာယတနံ ဇိဝှာဝိညာဏဓာတုယာ တံ သမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယော။

ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ ကာယဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယော။

ရူပါယတနံ သဒ္ဒါယတနံ ဂန္ဓာယတနံ ရသာယတနံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ မနောဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယော။

ယံ ရူပံ နိဿာယ မနောဓာတု စ မနောဝိညာဏဓာတု စ ဝတ္တန္တိ။ တံ ရူပံ မနောဓာတုယာ စ မနောဝိညာဏဓာတုယာ စ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယော။

၂၂-နတ္ထိပစ္စယ

နတ္ထိပစ္စယော—တိ သမနန္တရနိရုဒ္ဓါ စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ ပဋုပ္ပန္နာနံ စိတ္တစေတသိကာနံ ဓမ္မာနံ နတ္ထိ ပစ္စယေန ပစ္စယော။

၂၃-ဝိဂတပစ္စယ

ဝိဂတပစ္စယော—တိ သမနန္တရဝိဂတာ စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ ပဋုပ္ပန္နာနံ စိတ္တ စေသိကာနံ ဓမ္မာနံ ဝိဂတပစ္စယေန ပစ္စယော။

၂၄-အဝိဂတပစ္စယ

အဝိဂတပစ္စယော—တိ စတ္တာရော ခန္ဓာ အရူပိနော အညမညံ အဝိဂတပစ္စယေန ပစ္စယော။

စတ္တာရော မဟာဘူတာ အညမညံ အဝိဂတပစ္စယေန ပစ္စယော

ဩက္ကန္တိက္ခဏေ နာမရူပံ အညမညံ အဝိဂတပစ္စယေန ပစ္စယော။

စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ ရူပါနံ အဝိဂတ ပစ္စယေန ပစ္စယော။

မဟာဘူတာ ဥပါဒါရူပါနံ အဝိဂတပစ္စယေန ပစ္စယော။

စက္ခာယတနံ စက္ခုဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အဝိဂတပစ္စယေန ပစ္စယော။

သောတာယတနံ သောတဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အဝိဂတပစ္စယေန ပစ္စယော။

ဃာနာယတနံ ဃာနဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အဝိဂတပစ္စယေန ပစ္စယော။

ဇိဝှါယတနံ ဇိဝှါဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အဝိဂတပစ္စယေန ပစ္စယော။

ကာယာယတနံ ကာယဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အဝိဂတပစ္စယေန ပစ္စယော။

ရူပါယတနံ စက္ခုဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အဝိဂတပစ္စယေန ပစ္စယော။

သဒ္ဒါယတနံ သောတဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အဝိဂတပစ္စယေန ပစ္စယော။

ဂန္ဓာယတနံ ဃာနဝိညာဏဓာတုယာ တံ သမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အဝိဂတပစ္စယေန ပစ္စယော။

ရသာယတနံ ဇိဝှါဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အဝိဂတပစ္စယေန ပစ္စယော။

ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ ကာယဝိညာဏ ဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အဝိဂတပစ္စယေန ပစ္စယော။

ရူပါယတနံ သဒ္ဒါယတနံ ဂန္ဓာယတနံ ရသာယတနံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ မနောဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အဝိဂတပစ္စယေန ပစ္စယော။

ယံ ရူပံ နိဿာယ မနောဓာတု စ မနောဝိညာဏဓာတု စ ဝတ္တန္တိ၊ တံ ရူပံ မနောဓာတုယာ စ မနောဝိညာဏဓာတုယာ စ တံ သမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အဝိဂတပစ္စယေန ပစ္စယော။

ပစ္စယနိဒ္ဒေသော နိဋ္ဌိတော။

ပဋ္ဌာန်းဝတ္ထု

သေလာထေရီဝတ္ထု

ထေရီမ တရားအားထုတ်ခဏ်း

မဟာဘဂဝန် ဂုဏ်မွန်ခြောက်ဆိုင် ထွတ်ဆုံးတိုင်သည့် ဘုန်းလှိုင်ထွတ်ထား ရွှေကိုယ်တော် မြတ်ဘုရားသည် ပြည် သာဝတ္ထိ တိုင်းကြီးတံခွန် ဇေတဝန်မည်ခေါ် ရွှေကျောင်း တော်၌ သီတင်းသုံးမွေလျော် စံနေတော်မူစဉ်အခါ သေလာ အမည်ရှိတဲ့ ဘိက္ခုနီမကလေးတပါးရယ်လို့ ထင်ရှားစွာရှိတော် မူတယ်။

တနေ့သောအခါ သေလာထေရီ ဘိက္ခုနီ အရှင်မသည် နံနက်အချိန်တွင် ဆွမ်းအလို့ငှါ သာဝတ္ထိမြို့တော်ကြီးအတွင်း၌ လှည့်လည်ပြီး ဆွမ်းခံ ပြန်တဲ့အခါ ချမ်းသာဆိတ်ငြိမ်စွာ နေ တော်မူခြင်းငှါ အန္ဓဝုန် တောအတွင်းသို့ ကြွသွားတော်မူဘယ်၊ အန္ဓဝုန်ဆိုတဲ့ တောကြီးဟာ သာဝတ္ထိပြည်ကြီး၏တောင်မျက်နှာ သုံးဂါဝုတ်ကွာတဲ့ အရပ်ဌာနမှာတည်ရှိတယ်၊ ထိုအန္ဓဝုန်တော ကြီးဟာ လွန်စွာ ကြီးကျယ်တဲ့ သစ်ပင်တို့ဖြင့် အုပ်ဆိုင်း၍ မှိုင်းမှိုင်းညို့ညို့ မွေလျော်ဘို အလွန် ကောင်းသတဲ့၊ လူသူ အပေါင်းတို့မှ ဆိတ်ငြိမ်၍ နိဗ္ဗာန်အလုပ်ကို အားထုတ်နေကြတဲ့ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အများတို့၏ ပျော်ပါးကိန်းအောင်းရန် အလို့ငှါ လဲ လွန်စွာသင့်လျော်တယ်။

မာရ်နတ်နှောင့်ရှက်ခဏ်း

သေလာထေရီ ဘိက္ခုနီ အရှင်မသည် ဆွမ်းကိစ္စ ပြီးစီးတဲ့ အခါ ထိုတောကြီးအတွင်း တခုသော သစ်ပင်ရင်းမှာ ဖြစ်ခြင်း, ပျက်ခြင်း, အကြောင်းမကင်းတဲ့ ရုပ်ကလာပ်, နာမ်ကလာပ် များကို ပဌာန်းဒေသနာတော် နည်းအားဖြင့် ရှုစားဆင်ခြင်၍ နေတော်မူတယ်၊ ထိုအခါ တဏှာ, အရတိ, ရဂါတို့၏ ဘခင်ဖြစ်တဲ့ မာရ်နတ်မင်းက သစ်ပင်ရင်း တခုမှာ ကမ္မဋ္ဌာန်း ရှု၍နေတဲ့ သေလာထေရီကို မြင်ပါရောတဲ့၊ မာရ်နတ်ဆိုတဲ့ သတ္တဝါကောင်ကြီးဟာ သာသနာ၏ ရန်သူတော်ကြီး အစစ် ဖြစ်တယ်။

ဘယ်အခါမဆို သာသနာကို ဖျက်ဆီးဘို့, သူတော်ကောင်း တို့ကို နှိပ်စက်ဘို့, ယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ်ကို နှောင့်ရှက်ဘို့၊ အဲသည်လို အလုပ်မျိုးကိုသာ ဆိုးဆိုးဝါးဝါး ကြီး ကြံစည်နေတယ်၊ တောထဲ, တောင်ထဲမှာ ဝီရိယ ဇွတ်ဇွဲဖြင့် ရဲရဲရင့်ရင့် အားထုတ်နေကြတဲ့ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ် အပေါင်းတို့ကို ချောင်းမြောင်းရှာမှီး၍ ဖျက်ဆီးလေ့ ရှိတယ်၊ သည်သတ္တဝါ ကောင်ကြီးအတွက် သာသနာရေးနှင့် ဆိုင်တဲ့ လုပ်ငန်းတွေမှာ လွန်စွာအနှောင့်အရှက်များနေတာပေါ့၊ ယခုခေတ်အခါမှာလဲ မာရ်နတ်ကောင်ကြီးလာပြီး အလုပ်ပျက်အောင် မဖျက်ဆီးဘူး လို့ မထင်ကြနှင့်။

အဲ–ပြဆိုခဲ့တဲ့အတိုင်း သေလာထေရီ ဘိက္ခုနီမကို မြင်တော့ မာရ်နတ်ကြီးက သမာဓိ ပျက်စီးအောင် ဖျက်ဆီးလိုတဲ့ဆန္ဒ, ကြောက်မက်ဘွယ်ကောင်းတဲ့ ရုပ်အသွင်ကို ဘန်ဆင်းပြီး တော

အတွင်းမှ ထွက်ပြေးအောင် ချောက်လှန့် လိုတဲ့ဆန္ဒ၊ အဲသည်လို သဘောယုတ်မျိုးတွေနှင့် သေလာထေရီ၏ အနားသို့ ဘွားကနဲ ချဉ်းကပ်လာတယ်၊သူဘန်ဆင်းလာတဲ့ ရုပ်သွင်ကြီးကလဲ အလွန် ကြောက်လန့်ဘွယ် ကောင်းသတဲ့၊ သေလာထေရီ ဘိက္ခုနီမ ကတော့ သမာဓိစရိုက်နှင့် အောက်သို့ စိုက်ပြီး ဈာန်ခြေရရ နေ တော်မူတဲ့ အတွက် မာရ်နတ်ကြီးကို ရုတ်တရက် မမြင်ဘူး၊ မြင်ပင်မြင်ပါစေအုံးတော့ ကိလေသာခန်းကွာ၍ ရဟန္တာ ဖြစ် တော်မူတဲ့အတွက် ဘယ်လိုရုပ်သွင်နှင့်ပင် ချောက်လှန့်သော်လဲ ကြောက်လန့်တော်မူမှာ မဟုတ်ဘူးပေါ့။

မာရ်နတ်။ အဲသည်လိုမတုန်မလှုပ်ဘဲ ဈာန်ခြေရရနေပုံကိုမြင် တော့ မာရ်နတ်ကြီးကစတင်၍ သမာဓိ အလုပ်ကိုနှောင့်ရှက် လိုတဲ့ သဘောနှင့် ဂါထာတပုဒ်ကို သို့ကလိုရွတ်ဆို မေးမြန်း လိုက်တယ်။

၁။ ကေနိဒံ ပကတံ ဗိမ္ဗံ၊
ကွစိ ဗိမ္ဗဿ ကာရကံ။
ကွစိ ဗိမ္ဗံ သမုပ္ပန္နံ၊
ကွစိ ဗိမ္ဗံ နိရုဇ္ဈတိ။ ။

အနက်ကား။ အယျေ၊ အို–အရှင်မ။ ဣဒံဗိမ္ဗံ၊ ဤကိုယ် ကောင် အထည်ဒြပ်ကြီးကို။ကေန၊အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ပကတံ၊ ဘန်ဆင်း၍ ထားအပ်ပါသနည်း။ ဗိမ္ဗဿ၊ ဤကိုယ် ကောင်အထည်ဒြပ်ကြီးကို။ ကာရကံ၊ ဘန်ဆင်းသောပုဂ္ဂိုလ် သည်။ကွစိ၊ အဘယ်အရပ်မှာ တည်ရှိပါသနည်း။ ကွစိ၊အဘယ် အရပ်၌ဘနည်း။ ဗိမ္ဗံ၊ ဤကိုယ်ကောင် အထည်ဒြပ်ကြီးသည်။

သမုပ္ပန္နံ၊ ဖြစ်ပေါ်၍လာပါသနည်း။ ကွစိ၊အဘယ်အရပ်၌သနည်း။ ဝိမ္မံ၊ ဤကိုယ်ကောင် အထည်ဒြပ်ကြီးသည်။ နိရုဇ္ဈတိ၊ချုပ်ဆုံးပါသနည်း။

မာရ်နတ်ကြီး၏ဆိုလိုရင်းအဓိပ္ပါယ်က သည်လိုတဲ့။

၁။ ဤကိုယ်ကောင် အထည်ဒြပ်ကြီးကို ဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်ဘန်ဆင်းပါသလဲ။

၂။ ဘန်ဆင်းတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ဘယ်မှာတည်နေပါသလဲ။

၃။ ဤကိုယ်ကောင်အထည်ကြီးဟာ ဘယ်မှာဖြစ်၍ဘယ်မှာချုပ်ဆုံးပါသလဲ။

အဲသည်လိုဆိုလိုတယ်၊ သူမေးပုံကြီးက ထာဝရဘန်ဆင်းတယ်ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပါယ်နှင့် ကိုက်သွားတာဘဲ မဟုတ်လား၊သည်မေးပုံကို ထောက်ထားသဖြင့် သည်မာရ်နတ်သားကြီးဟာထာဝရဘုရားဘန်ဆင်းတယ်ဆိုတဲ့ အယူကိုယူကြောင်းကောင်းစွာ ထင်ရှားသွားတာဘဲမဟုတ်လား။

ထေရီမ။ အဲသည်လို သာသနာတော် တရားအချက်နှင့်ဆန့်ကျင်ဘက် မေးမြန်းတဲ့စကားကို သေလာ ထေရီမကြားတော့ မော့၍ကြည့်လိုက်တဲ့ အခါ မာနတ်ယုတ်ကြီး ဖြစ်ကြောင်းကို ကောင်းစွာသိတာနှင့် မလန့်မထိတ် ရဲသောစိတ်ထားဖြင့် အဖြေဂါထာကို သို့ကလို ပြန်၍ရွတ်ဆိုလိုက်ပါရောတဲ့။

၂။ နယိဒံ အတ္တကတံ ဗိမ္ဗံ၊
နယိဒံ ပရကတံ အဃံ။
ဟေတုံ ပဋိစ္စ သမ္ဘူတံ၊
ဟေတုဘင်္ဂါ နိရုဇ္ဈတိ။ ။

အနက်ကား။ ဟာရေ၊ ဟယ်မာရိနတ် အယုတ်တမာကြီး။ ဣဒံဗိမ္ဗံ၊ ဤကိုယ်ကောင် အထည်ဒြဗ်ကြီးသည်။ အတ္တကတံ၊ မိမိကိုယ်တိုင် ဘန်ဆင်း၍ထားအပ်သော အကောင်ကြီးသည်။ နဟောတိ၊ စင်စစ်မှတ်လေမဟုတ်ချေ။ဣဒံဗိမ္ဗံ၊ ဤကိုယ်ကောင် အထည်ဒြဗ်ကြီးသည်။ ပရကတံ၊ သူတပါးတို့ ဘန်ဆင်း၍ထား အပ်သော အကောင်ကြီးသည်လည်း။ နဟောတိ၊ စင်စစ်မှတ် လေမဟုတ်ချေ။ ဟေတုံ၊ အကြောင်းပစ္စည်းကို။ ပဋိစ္စ၊အစွဲပြု၍။ သမ္ဘူတံ၊ အကျိုးပစ္စယုပ္ပန်တွေဖြစ်ပေါ်၍ နေမှုကြီးသာတည်း။ ဧဟေတုဘင်္ဂါ၊အကြောင်းပစ္စည်းတွေချုပ်ခြင်းကြောင့်။ နိရုဇ္ဈတိ၊ အကျိုး ပစ္စယုပ္ပန်တွေမဖြစ်နိုင်ဘဲ ချုပ်စဲ ပျက်စီး ရလေတော့ သတည်း။

သေလာထေရီ ရွတ်ဆိုတဲ့ ဂါထာရဲ့ အဓိပ္ပါယ်ကတော့ သည်လိုတဲ့။

၁။ သတ္တဝါတို့၏ ခန္ဓာကိုယ်ကောင်ကြီးဟာ မိမိကိုယ်တိုင် ပြုလုပ်ဘန်ဆင်းထားတဲ့ အကောင်ကြီးလဲ မဟုတ်ဘူး။

၂။ ဘယ်နတ်, ဘယ်ဗြဟ္မာ, ဘယ်သတ္တဝါမှ ပြုလုပ်ထားတဲ့ အကောင်ကြီးလဲမဟုတ်ဘူး။

၃။ စင်စစ်မှာတော့ အကြောင်းသမုဋ္ဌာန်ကို အစွဲပြုကာ အကျိုးတရားတွေ ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ ခဲရုပ်, နာမ်ခဲကြီး မျှသာဖြစ်တယ်။

၄။ သတ္တဝါရယ်လို့မရှိဘူး။

၅။ သတ္တဝါတို့၏ ကိုယ်ကောင်ကြီးရယ်လို့လဲမရှိဘူး။

၆။ သတ္တဝါတွေ ဖြစ်အောင် ဖန်ဆင်းတယ်ရယ်လို့လဲ မရှိဘူး။

၇။ အကျိုး, အကြောင်း၊ ပစ္စည်း,ပစ္စယုပ္ပန်ဆက်သွယ်ကာ ဖြစ်ပေါ်ဥပါဒ်နေတဲ့ ရုပ်ကလာပ်, နာမ်ကလာပ် မျှသာရှိတယ်။

ထေရိမ။ အဲ–သို့ကလို မာရ်နတ်ကြီးအား အချုပ်အားဖြင့် ပြောကြားပြီးတော့ဥပမာပုံခင်း၍ အကျယ်တဝင့် ချေပပြောဆို လိုပြန်တဲ့အတွက် ဒေသနာဂါထာနှစ်ပုဒ်ကို သို့ကလိုရွတ်ဆိုတော် မူပြန်တယ်။

၃။ ယထာ အညတရံ ဗီဇံ၊
ခေတ္တေ ဝုတ္တံ ဝိရူဟတိ။
ပထဝီရသဉ္စာဂမ္မ၊
သိနေဟဉ္စ တဒူဘယံ။ ။

၄။ ဧဝံ ခန္ဓာစ ဓာတုယော၊
ဆ စ အာယတနာနိ မေ။
ဟေတုံ ပဋိစ္စ သမ္ဘူတာ၊
ဟေတုဘင်္ဂါ နိရုဇ္ဈရေ။ ။

အနက်ကား။ ဟရေ၊ ဟယ်မာရ်နတ် အယုတ် တမာကြီး။ ခေတ္တေ၊ ကောင်းစွာတည်ထွင် လယ်ကွင်းပြင်၌။ အညတရံဗီဇံ၊ မျိုးစေ့တခုခုကို။ ဝုတ္တံ၊ စိုက်ပျိုးအပ်သည်ရှိသော်။ ပထဝီရသဉ္စ၊ မြေဆီသြဇာ အရသာကိုလည်းကောင်း။ သိနေဟဉ္စ၊ အေးမြစွတ်စို ရေဓာတ်ကိုလည်းကောင်း။ တဒူဘယံ၊ ထိုမြေဓာတ်, ရေဓာတ် နှစ်ပါး စုံကို။ အာဂမ္မ၊ မှီတွယ်သမှု အကြောင်းပြု၍။ ဝိရူဟတိယထာ၊

အမြစ်အညှောက် ပေါက်ရောက်စည်ကား ကြီးပွားသန်စွမ်း လေဘိသကဲ့သို့။

၄။ ဇ၀ံ၊ ဤနည်းအတူသာလျှင်။ ခန္ဓာစ၊ ရုပ်,ဝေ,သည်, သင်,ဝိညာဉ်ခေါ်ငြား ခန္ဓာငါးပါးတို့သည်ဒုင်း။ ဓာတုယောစ၊ ဓာတ်ဟုခေါ်ငြား ဆဲ့ရှစ်ပါးတို့သည်ဒုင်း။ ဆ၊ အဇ္ဈတ္တိကာ ယတနခြောက်ပါး, ဗာဟိရာယတန ခြောက်ပါးဟု ဆိုအပ် ကုန်သော။ ဣမေအာယတနာနိစ၊ ဤအာယတနတရားဆဲ့နှစ် ပါး တို့သည်ဒုင်း။ အတ္တိ–သန္တိ၊ ပရမတ္ထသဘောအားဖြင့် ထင် ရှားမသေ့ ရှိကြလေကုန်၏။ တာနိ၊ထိုခန္ဓာ,အာယတန,ဓာတ် အပေါင်းတို့သည်။ ဟေတုံ၊ အကြောင်းပစ္စည်းကို။ ပဋိစ္စ၊ အစွဲပြု၍။ သမ္ဘူတာ၊ ထပ်တလဲလဲ မပြတ်စဲဘဲ အမြဲပုံသေ ဖြစ် ပေါ်၍ နေကြလေကုန်၏။ ဟေတုဘင်္ဂါ၊ အကြောင်းပစ္စည်း တို့၏ ပျက်စီးချုပ်ဆုံးခြင်းကြောင့်။ နိရုဇ္ဈရေ–နိရုဇ္ဈန္တိ၊ အသစ် အသစ် မဖြစ်နိုင်ဘဲ ပြတ်စဲချုပ်ဆုံးကြလေကုန်သတည်း။

အဲ–မာရ်နတ်အယုတ်တမာအား ပဋ္ဌာန်းနည်းအားဖြင့် ငါ ဟောပြောတဲ့တရားကို သင်နားထောင်စမ်း။

လယ်ကွင်းထဲမှာ မျိုးစေ့တခုခုကို ကြဲချ စိုက်ပျိုး လိုက်တဲ့အခါ မြေဓာတ်အရသာ, ရေဓာတ်အရသာ နှစ်ပါးကို အကြောင်းပြုပြီး အမြစ်အညှောက် ပေါက်ရောက်ကြီးပွားတယ် မဟုတ်လား၊ အဲ–သည်ဥပမာအတိုင်းဘဲ ခန္ဓာ ငါးပါးဆိုတဲ့ တရားတွေ, အာယတန တဆဲ့နှစ်ပါးဆိုတဲ့တရားတွေ၊ ဓာတ် တဆယ့်ရှစ်ပါးဆိုတဲ့ တရားတွေ၊ အဲသည်ရုပ်ဓာတ်, နာမ်ဓာတ် ပရမတ်တရားတွေဟာ ဆိုင်ရာဆိုင်ရာအကြောင်းကို အမှီပြုပြီး

ဖြစ်ပေါ် ဥပါဒ် လာကြတယ်၊အကြောင်းမရှိခဲ့ပါလျှင် ဘယ်အခါမှ မဖြစ်ပေါ်နိုင်ကြဘူး၊ ဘယ်လိုပင်ဖြစ်ပေါ်၍နေကြပါသော်လဲ အကြောင်းတရားတွေ ချုပ်ငြိမ်း၍ ရုပ်သိမ်းလိုက်ပြီလို့ဆိုပါလျှင် အသစ်အသစ်မဖြစ်နိုင်ဘဲ ပြတ်စဲချုပ်ဆုံးကုန်ကြတယ်။

အခိပ္ပါယ်ထင်ရှားစွာ ပြဆိုရပါလျှင်—

၁။ လောဘဆိုတဲ့ဟိတ်ကြီးက ကျေးဇူးပြုနေတဲ့ အခါ လောဘနှင့်ဆိုင်တဲ့ ရုပ်,နာမ် ခန္ဓာတွေဖြစ်ပေါ်နေကြတယ်။

၂။ ဒေါသဟိတ်ကြီးက ကျေးဇူးပြုနေတဲ့အခါ ဒေါသနှင့်ဆိုင်တဲ့ ရုပ်, နာမ်ခန္ဓာတွေဖြစ်ပေါ်နေကြတယ်။

၃။ ရူပါရုံဆိုတဲ့ အဆင်းက အာရမ္မဏ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုနေပါလျှင် စက္ခုဝိညာဉ်နှင့်ဆိုင်တဲ့နာမ် ဓာတ်တွေ ဖြစ်ပေါ်နေလိမ့်မယ်။

၄။ စက္ခုဝိညာဉ်ဖြစ်ပေါ်အောင်လဲ စက္ခုပသာဒဝတ္ထုက နိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေးတယ်၊ အဲ-သည်လို အကျိုးအကြောင်းဆက်သွယ်ကာဖြစ်ပေါ်နေမှုကြီးကိုပင်လျှင် ပရမတ္ထသဘောကို မမြင်တဲ့ ပုထုဇဉ်သတ္တဝါတွေက ငါမြင်တယ်လို့ မှတ်ထင်စွဲလမ်းနေကြတယ်၊ စင်စစ်မှာတော့ ငါမြင်တာ မဟုတ်ဘူး။

၅။ အစာအာဟာရကို မျိုသွင်းလိုက်တဲ့အခါ အာဟာရဇရုပ်တွေ ဖြစ်ပေါ်လာတယ်၊ အဲ-သည်ကဲ့သို

အာဟာရ ပစ္စည်း ကျေးဇူးပြုပုံကို မမြင်တဲ့ ပုထုဇဉ် သတ္တဝါတွေက ငါ-အားရှိလာတယ်၊ ငါသန်စွမ်းလာ တယ်လို့ သက္ကာယဒိဋ္ဌိတန်ခိုးကြောင့် အမျိုးမျိုး စွဲလမ်း နေကြတယ်၊ စင်စစ်မှာတော့ ငါနှင့် မဆိုင် ငါပိုင် မဟုတ်ဘူး၊ အာဟာရ ပစ္စယ သတ္တိဖြင့် အာဟာရဇ ရုပ် တွေ ဖြစ်နေမှုသာ မှန်တယ်။

၆။ ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်း သဘောအားဖြင့် အကျိုးအကြောင်း ဆက်သွယ် ဖြစ်ပွားနေကြတဲ့ ရုပ်တရား, နာမ်တရား အစဉ်တွေကို ပဋ္ဌာန်းဉာဏ်ကို မမြင်တဲ့ ပုထုဇဉ် သတ္တဝါ အပေါင်းတို့က သက္ကာယဒိဋ္ဌိ သဘောအားဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ်, သတ္တဝါ, ငါ, သူတပါး, ယောကျ်ား မိန်းမရယ်လို့ မှတ်ထင်ပြီး ငါလုပ်ရှားတယ်, ငါခံစားတယ်, ငါသိ တယ်၊ ငါမြင်တယ်ရယ်လို့ အကြီးအကျယ် ဖောက် ပြန်ကာ လမ်းလွဲနေကြတယ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ အကောင် အထည်ရယ်လို့မှ မရှိဘဲ ဘန်ဆင်းတဲ့သူဟာ ဘယ်မှာ ရှိနိုင်ပါ့မလဲ။

အဲသို့ကလို ပဋ္ဌာန်းဉာဏ်အားဖြင့် ဝေဘန်ခွဲဝိတ်၍ မိန့်ကြား တော်မူကြတယ်။

မာရ်နတ်အရှုံးပေးခဏ်း

အဲသည်အခါ ချောက်လှန့်ရန် လာရောက်တဲ့ မာရ်နတ် အယုတ်တမာကြီးဟာ လွန်စွာထိတ်လန့်ခြင်းဖြစ်ပြီး—

“သေလာထေရီ ဘိက္ခုနီဟာ ငါ့အကြောင်းကို ကောင်းစွာ သိကုန်ပါပေါ့လား”။

အဲ-သို့ကလို တွေးတော ဆင်ခြင်ပြီး လျင်လျင်မြန်မြန် ဘံန် ဆင်းတဲ့ ရုပ်သွင်ကို ဖျောက်၍ လွတ်လပ်ရာ အရပ်သို့ ထွက်ပြေး တိမ်းရှောင်လေသတည်း။

[ဤဝတ္ထု၌ "ဟေတုံပဋိစ္စသမ္ဘူတာ၊ ဟေတုဘင်္ဂါနိရုဇ္ဈရေ" ဟူသော ဂါထာပုဒ်သည် ပဋ္ဌာန်းဒေသနာ အချက်နှင့် လွန်စွာ သက်ဆိုင်လှပေသည်၊ အကြောင်းပစ္စည်း အမျိုးမျိုးကို အစွဲပြု၍ အကျိုး ပစ္စယုပ္ပန် အမျိုးမျိုးတွေ ဖြစ်ပေါ်၍ နေပုံကို ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး၌ နည်းအမျိုးမျိုးတို့ဖြင့် ဟောကြားလျက် ရှိပေသည်၊ သေလာထေရီ ဘိက္ခုနီ ဟောစဉ် မာရ်နတ်ကြီး အား ပဋ္ဌာန်းနည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ကျယ်ဝန်းစွာ ဟောကြားပေလိမ့်မည်၊ သို့ရာတွင် သင်္ဂါယနာ တင်သောအခါ လွန်စွာ ကျယ်ဝန်းမည်စိုး၍ အချုပ်ဂါထာမျှဖြင့်သာ သင်္ဂါယနာ တင်သည်-ဟု ယူဆထိုက်ပေသည်။

သေလာထေရီ ဘိက္ခုနီက ပဋ္ဌာန်းနည်း အားဖြင့် ဟောကြားတော်မူရာ မာရ်နတ် အယုတ်တမာကြီး ထိတ်လန့်ကြောက်ရွံ့စွာ ထွက်ပြေးရကြောင်းကို ထောက်ထားသဖြင့် ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်ကြီးများကို ရွတ်ဘတ် သရဇ္ဈာယ်သောအခါ မကောင်းဆိုးဝါး ဘုတ် ပြိတ္တာ, သရဲ, သဘက်များ ကြောက်လန့်ထွက်ပြေး၍ ဘေးအန္တရာယ်အမျိုးမျိုး ကင်းရှင်းနိုင်သည် ဟု ရှေးဆရာကြီးများ မိန့်ကြားတော်မူခဲ့ကြပေသည်၊ ဤ မိန့်ကြားတော်မူချက်အတိုင်း အစဉ်အဆက်အားဖြင့် ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်ကြီးကို ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် လူရှင် အများတို့ ရွတ်ဆို၍ လာခဲ့ကြပေသည်၊ ယခုအခါကာလ၌လည်း ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်ကြီးများကို ရွတ်ဆို သရဇ္ဈာယ်တော်မူကြပါကုန်၊ ဤ

ဝတ္ထုကို ပဋ္ဌာန်း အမေ အဖြေနှင့် သက်ဆိုင်သောကြောင့် သဂါထာဝဂ္ဂ သံယုတ်ပါဠိတော်ကြီးမှ ထုတ်ဆောင်ပြလိုက်ပါ သတည်း။]

သေလာထေရီ ဝတ္ထုပြီး၏။

မဟာဂေါမိယတိဿဝတ္ထု

[ပဋ္ဌာန်းဒေသနာကို သုံးသပ်ဆင်ခြင်တော်မူခြင်း အားဖြင့် ရဟန္တာအဖြစ်သို့ရောက်ကြောင်းကို ပြဆိုသောဝတ္ထု။]

မဇ္ဈိမဒေသသို့ ဘုရားဖူးကြွလာ၏

ရှေးအခါသီဟိုဠ်ကျွန်းမှာ မဟာဂေါမိယတိဿ အမည်ရှိတဲ့ သီလဝန်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတပါးထင်ရှားရှိတော်မူတယ်၊ အဘိဓမ္မာ ခုနစ်ကျမ်းကို အစအဆုံး အားလုံးဆောင်ရွက်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးပေပေါ့။

ထိုမထေရ်ကြီးသည် တနေ့သောအခါ မြတ်စွာဘုရားပွင့်တော်မူရာ ဖြစ်တဲ့ ဗောဓိပင်ကို ဖူးမြင်ခြင်းအလို့ငှာ သင်္ဘောစီး၍မဇ္ဈိမတိုင်းကြီးသို့ ထွက်ကြွတော်မူလာတယ်၊ ကမ်းမမြင်တဲ့ သမုဒ္ဒရာအလယ်သို့ရောက်တော့ သင်္ဘောထက်မှနေ၍ ထိုမှ ဤမှ ရှုစားတော်မူလိုက်ရာ ဟိုဘက်ကမ်းကိုလဲမမြင်ရ, သည်ဘက်ကမ်းကိုလဲမမြင်ရ၊ အရပ်ရှစ်မျက်နှာတခွင်မှာ ရေအပြင်ကိုသာ မြင်တော်မူရတယ်၊ သမုဒ္ဒရာရေပြင်ပေါ်မှာ တငြိမ့်ငြိမ့်,တလိမ့်လိမ့်နှင့် နိမ့်တုံ, မြင့်တုံလှုပ်ရှားနေတဲ့ ကြောက်မက်ဘွယ် လှိုင်းလုံးကြီးတွေကိုလဲ မြင်တော်မူရပါတယ်။

လှိုင်းလုံးကြီးတွေမြင်၍ အကြံဖြစ်ခဏ်း

ထိုအခါ မထေရ်ကြီး၏စိတ်ထဲမှာ ဘယ်လိုအကြံ ဖြစ်လာသလဲဆိုတော့-သည်လိုတဲ့—

ဤသမုဒ္ဒရာကြီးဟာ ကမ်းမမြင်လမ်းမမြင် အလွန်ပင်ကျယ်ဝန်းပါပေတယ်၊ တောင်ရှိ ကမ်းရှိလှိုင်းအိလှိုင်းလုံးကြီးတွေလဲ တဖြုန်းဖြုန်း ထကြွပုတ်ခတ်လို့နေကြတယ်၊ အဘိဓမ္မာ ခုနစ်ကျမ်းမှာ ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်ကြီးဟာလဲ လွန်စွာ နက်နဲ ကျယ်ဝန်းတယ်၊ ပဋ္ဌာန်းကျမ်းနှင့် သမုဒ္ဒရာကြီးကို နှိုင်းစာလို့ ကြည့်လိုက်ပါလျှင် သမုဒ္ဒရာကြီးဟာ ဘယ့်ကလောက်ပင် ကျယ်ဝန်းတယ်ဆိုသော်လဲ—

၁။ ဟို တဘက် ကမ်းမှာ စကြဝဠာ တောင်ကြီးဖြင့် တားဆီးပိုင်းခြား၍ ထားတယ်။

၂။ သည်ဘက်ကမ်းမှာ ဇမ္ဗူဒီပါ ကမ်းရိုးဖြင့် တားဆီးပိုင်းခြားလို့ ထားတယ်။

၃။ အောက်အပြင်မှာတော့ မဟာပထဝီမြေကြီးဖြင့် ပိုင်းခြားလို့ထားတယ်။

၄။ အထက်အပြင်မှာတော့ ကောင်းကင်ဖြင့် ပိုင်းခြားလို့ထားတယ်။

အဲ-သို့ကလို သမုဒ္ဒရာ၏အပိုင်းအခြားဟာ ထင်ရှားစွာရှိတယ်၊ ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး၏ အပိုင်းအခြားမှာတော့

ကြီးကျယ်လှသဖြင့် ဘယ်မှာမှ အပိုင်းအခြားရယ်လို့
မရှိဘူး၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏ မြူးကွန့် လူးလွန့်
ရာ အစစ်ကြီး ဖြစ်ပေတယ်။
အဲ–သို့ကလို ဆင်ခြင်တော်မူမိသတဲ့။

ရဟန္တာဖြစ်ခန်း

ထိုအခါ မထေရ်မြတ်ကြီး၏ စိတ်ထဲမှာ လွန်စွာနှစ်သိမ့်တဲ့ ပီတိဇောတွေ ဖြစ်ပွားလာပြီး ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီးကို အပြန်အလှန် သုံးသပ်ဆင်ခြင်တော် မူလိုက်ရာ သဘောပေါ်မှာပင် ကိလေသာ ကွာလျော၍ မြတ်သောရဟန္တာ အဖြစ်သို့ရောက်တော်မူလေ သတည်း။

ဥဒါန်းကျူးရင့်ခန်း

ထိုအခါ လွန်စွာ ဝမ်းမြောက်တော်မူလှသဖြင့် ပဋ္ဌာန်းကျမ်း ကြီးကို ဘွဲ့ဆိုပြီးဥဒါန်းဂါထာကြီးကို သို့ကလို ရွတ်ဆိုတော်မူ လိုက်တယ်။

အဘ္ဘောဝ ဂမ္ဘီရဂတံ သုဒုဒ္ဒသံ၊
သယံ အဘိညာယ သဟေတု သမ္ဘဝံ။
ယထာနုပုဗ္ဗံ နိခိလေန ဒေသိတံ၊
မဟေသိနာ ရူပဂတံဝ ပဿတိ။ ။

ဘောန္တာ၊ အို–လူ နတ် ဗြဟ္မာ သတ္တဝါ အပေါင်းတို့။
နိခိလေန၊ တရားဉာဏ် အလုံးစုံကို အကုန်မြင်တော် မူပြီးသော။
မဟေသိနာ၊ ရှင်တော်မြတ်ဘုရားသည်။ သယံ၊ ကိုယ်တော်တိုင်။

သဟေတု သမ္ဘဝံ၊ အကြောင်းအကျိုးနှင့်တကွ။ အဘိညာဉ်၊ ထိုးထွင်းသိမြင်တော်မူပြီး၍။ ဒေသိတံ၊ ဟောတော်မူအပ်သော။ သုဒုဗ္ဗုဓံ၊အလွန်တရာ မြင်နိုင် ခဲလှစွာထသော။ ဂမ္ဘီရဂတံ၊နက်နဲခြင်းကြီး နက်နဲလှပေသော ပဋ္ဌာန်းကျမ်းမြတ်ကို။ ရူပဂတံဝ၊ လက်ဝယ်တင်ထား ပတ္တမြားရုပ်သွင်ကဲ့သို့။ ပဿတိ–ပဿန္တော၊ ထင်ရှားပိုင်ပိုင် မြင်နိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်ထူးသည်။ အတ္တေဝ၊ ရှိပေသေးသည်သာလျှင်ကတည်း။

[ဤဝတ္ထု၌ မဟာဂဝိယတိဿ မထေရ်မြတ်ကြီးသည် သမုဒ္ဒရာကြီးနှင့် နှိုင်းယှဉ်၍ ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီးကို ဆင်ခြင်တော်မူရာတွင် ပဋ္ဌာန်းဉာဏ်တွေ့ပွင့်လင်း၍ ကိလေသာကင်းသော ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူလေသည်၊ သမုဒ္ဒရာအလယ်သင်္ဘောပေါ်၌ တည်လျက် ဤမထေရ်ကြီးကဲ့သို့ ရဟန္တာဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်များသည် သာသနာတော်မှာ အလွန်တရာမှ ရှားပါးလှပေသည်။

ဤဝတ္ထုကိုထောက်ထား ဆင်ခြင်သော အားဖြင့် ဉာဏ်ပညာကြီးရင့်ကြောင်း, ကိလေသာ ကွာရှင်းကြောင်းဖြစ်သော ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်ကြီးများကို သာသနာတော်နှင့် တွေ့ကြုံဆဲအခါ လူဖြစ်ကျိုးနပ်ကြလေအောင် လေးလေးစားစား မှတ်သားဆောင်ရွက်သင့်ကြပေသတည်း။]

မဟာဂဝိယတိဿဝတ္ထုပြီး၏။

ပဋ္ဌာန်းဝတ္ထုပြီး၏။

ရောင်ခြည်တော်ဘွင့်

ရှစ်လုံးဘွဲ့ မြန်မာကဗျာ

ပဥ္စဝန်းဘွဲ့

၁။ ဘုန်းတော်အောင်ပန်း-ညောင်နန်းမဏ္ဍိုင်၊
ပလ္လင်ဘုမ်-ဗောဓိခရိုင်။
ပြိုင်ဆိုင်ရန်လေ့-မာရ်ဘေးခုတ်ချိုင်၊
သစ္စာပန်း-ဆင်မြန်းရွှေလက်ကိုင်။

၂။ ရေမြေဘာဝင်-ပျံ့တက်ဆူဝေ၊
နတ်လူညွှတ်ဦး-ထွတ်ဖူးပရမေ။
သတ္တာသတ္တာ-ပြောင်းကြွကွန့်ချွေ၊
ရွှေအိမ်နန်း-စံမြန်းခါတဲ့လေ။

၃။ ဟေတုဟေကု-မြေထုလှိုက်ခုံ၊
ရွှေဉာဏ်တော်စွမ်း-ပဥ္စဝန်းအစုံ။
ဆင်ခြင်တုံဘိ-ပဋ္ဌာန်နှလုံ၊
ကိုယ်တော်ကြီး-ခရမ်းဝိုက်သန်းခြုံ။

နီလရောင်ခြည်တော်ဘွဲ့

၄။ ဟံကေမြဲကုံး-မျက်လုံးမျက်တောင်၊
မုတ်ဆိတ်တော်များ-မြသားအခရောင်။
အစိတ်စိတ်မှ-ဘိတ်ဘိတ်ညိုမှောင်၊
ထိန်ထိန်လျှမ်း-တိမ်ပန်းအာကာဘောင်။

၅။ မြရောင်ဖြိုးသ–နီလခေါ်ဆို၊
စိမ်းပြာမှောင်ခဲ–အောင်မဲအညို။
ထွက်ကွန့်မြူးတော့–ကြည်နူးဘွယ်ကို၊
နီလာယပ်–လွှဲခပ်နေသလို။

၆။ ကြာညိုလှိုင်တန်း–မြိုင်လုံးပွင့်ဟန်၊
တိမ်ညိုပုဆိုး–ဖြန့်မိုးပြဟန်။
ဥဒေါင်းလည်ရေး–မြသွေးသဏ္ဍာန်၊
တခွင်လုံး–ရှင်ပုံးမြရေကန်။

ပီတရောင်ခြည်တော်

၇။ အရေတော်ပါး–ရွှေသားသိင်္ဂီ၊
ဝါလျှံထိန်ဝင်း–ကိုယ်တွင်းအဆီ။
ကြည်ကြည်ပလို့–ပီတရံသီ၊
တလက်လက်–ပေါ်ထွက်ပြန်ကြပြီ။

၈။ နေရောင်ထိုးယှက်–ပြိုးပြက်ရွှေတောင်၊
ရွှေရည်ရွှေမိုး–စွေဖြိုးသယောင်။
ရွှေပြတာန်မိုး–ပြိုးပြိုးပြောင်ပြောင်၊
လွှဲလွှဲခပ်–ရွှေယပ်ရာသောင်းထောင်။

၉။ မဟာလှေခါး–စကားရွှေနွယ်၊
ရွှေရောင်ဓာတ်သန်း–လျှပ်ပန်းသဖွယ်။
ရှုမခန်းပ-ဆန်းဆန်းကြွယ်ကြွယ်၊
တိုက်အလုံး–ရွှေကုံးဆင်သခြယ်။

လောဟိတရောင်ခြည်တော်ဘွဲ့

၁၀။ လျှာတော်နှုတ်ခမ်း–နီမြန်းစုံညီ၊
ခြေ့လက့်နှစ်ပါး–ဘဝါးအနီ။
ကိုယ်တော်အသွေး–တွေးတွေးရဲသီ၊
သွေ့ကျက်ကွန့်မြှန်း–ခက်ပန်းခိုင်နှင်းဆီ။

၁၁။ ပတ္တမြားကြီး–နေမီးတူပြိုင်၊
နီတွေးချောင်လျှမ်း–ခခါင်ရမ်းအခိုင်။
တိမ်ပန်းတိမ်ညွန့်–လိမ်တွန့်ဆိုင်ဆိုင်၊
ရဲရဲညီ–မဏိကျောက်ဂူလိုဏ်။

၁၂။ ကမ္ဗလာပဲ–ရဲရဲရစ်ရုံ၊
ပြတာန်ဖြန့်မိုး–နီမျိုးအစုံ။
မဏိယာပ်ဆွဲ–ခပ်လွှဲသည့်ပုံ၊
တိုက်ခပင်း–အလင်းပိုက်သိမ်းခြုံ။

ဩဒါတရောင်ခြည်တော်ဘွဲ့

၁၃။ စွယ်တော်လေးခေတ် သွားမြတ်လေးဆယ်၊
ဥဏ္ဏာလုံမွေး-ဖြူဖွေးအသွယ်။
မျက်ဖြူတော်မြတ်–ရိုးခေတ်သွယ်သွယ်၊
ဩဒါတ–ဖြူလွလွန်စင်ကြယ်။

၁၄။ စမွယ်ကြက်ရိုး–ဥန်တုံ [illegible]၊
ဘွဲ့ဖြူပုဆိုး–ဖြန့်မိုးပြတာန်။

ပုလဲဆင့်လို့–ရဲနှင့်ဖလ်မှန်၊
အရှိန်ဟပ်–စိန်လျှပ်မုံသဏ္ဍာန်။

၁၅။ စိန်ကျောက်ခပဲ–မြောက်ကြဲမှောက်သွန်၊
သုန်သုန်လေဖြန်း–ရေပန်းတံခွန်။
ငွေရေယဉ်ကြီး–ကျစီးငွေပြွန်၊
ဖြူရောင်ဖွေး–ရောထွေးလိမ်ယှက်လွန်။

၁၆။ ငွေပုဏ္ဏိုန်စန်း–လနန်းယာဉ်ဆောင်။
ယုန်ဖြူစက်ဝန်း–တက်ထွန်းသယောင်။
နွဲ့တသိမ့်သိမ့်–ငြိမ့်ငြိမ့်ပါအောင်၊
ခပ်လေငြား–ငွေသားငွေယပ်တောင်။

၁၇။ ဘုံနယ်တလွှား–ဘော်သားဘော်ဆိုင်၊
ကြယ်စုံသောက်ရှူး–တောက်မြူးအပြိုင်။
ဖြူရောင်ယှက်လို့–ဘဝင်ဘုံတိုင်၊
ဆင့်ဆင့်ပြေး–ဖြူဖွေးဘယ်ဆုံးနိုင်။

မဉ္ဇိဋ္ဌရောင်ခြည်တော်ဘွဲ့

၁၈။ ဆံတော်အဖျား–ဘဝါးတော်တိုင်၊
ရွှေကိုယ်တော်လုံး–ပတ်ကုံးတပြိုင်။
အစိတ်စိတ်မှ–ဘိတ်ဘိတ်ရောင်ဆိုင်၊
မဉ္ဇိဋ္ဌ–ထွက်ကြကွန့်မြူးလှိုင်။

၁၉။ သပြေမှဲ့ကြီး–အသီးရောင်ပေ၊
မိုးညိုးကြိုးရည်ကောင်း–နီမောင်းသလေ။
ခရမ်းရင့်ရင့်–ပန်းပွင့်ပုံနေ၊
ရွှမညောင်း–ရောင်မောင်းလျှံကွန့်ဝေ။

ပဘာဿရရောင်ခြည်တော်ဘွဲ့

၂၀။ နီတွေးနုထွား–ဘဝါးတော်စုံ၊
ရောင်လျှံတော်ဆုံး–ကိုယ်လုံးအကုန်။
အစိတ်စိတ်မှ–ဘိတ်ဘိတ်ရောင်ဟုန်၊
ပြိုးပြိုးပြက်–မြန်းထွက်လေကြပုံ။

၂၁။ ဆေးစုံစပ်နှော–မြတ်သောရောင်ရှိန်၊
မီးပန်းလျှပ်ပန်း–နတ်နန်းဝတိံ။
ဥက္ကာကြယ်ကြီး–ညီးညီးထိန်ထိန်၊
နေရောင်ယှက်–ဒေါင်းကွက်ရတီစိန်။

၂၂။ ယိမ်းတန္နန္န–စိမ်းလဲ့ဝါရောင်၊
ပန်းရုံဆင်နွဲ့–လွှင့်ကြဲသယောင်၊
မိဿှာဆန်းကဲ့ တိမ်ပန်းတိမ်တောင်၊
လက်လက်လျှမ်း–ပြက်သန်းနေသောင်းထောင်။

ရောင်ခြည်တော်ခြောက်ပါး ကွန့်မြူးဟန်

၂၃။ ခြောက်ဖြာလူးလန့်–မြူးကွန့်ရောင်ဝေ၊
ကျောက်မျိုးစိန်ချိုး–မှိန်သိုးသလေ။

ဘုံ့ဗြဟ္မာ့နတ်—ပြာသာဒ်ဆောင်တွေ၊
ထွန်းနိုင်ဘဲ—ပြာမွဲမှောင်ရချေ။

၂၄။ မြ့ရောစိန်ရော—မှိန်သောရောင်ခြည်၊
နေဝန်းလဝန်း—ပထွန်းမကြည်။
ဗြဟ္မာဂိုဏ်းနှင့်—နတ်တိုင်းရွှေပြည်၊
နေရောင်ဖုံး—ပိုးစုန်းတူကြသည်။

၂၅။ လောကခေတ်လုံး—မဆုံးနိုင်ပေါင်၊
ဒိသာဆယ်ခန်း—ကြွမြန်းအရောင်။
မြေထု့ရေထု့လေထုကုန်အောင်၊
ဆင့်ဆင့်စွဲ—တင့်ကဲထိန်တောက်လောင်။

၂၆။ ပဌာန်းသိမ်မွေ့—ရှိန်ငွေ့တော်ပင်၊
ခြောက်ဆူရောင်ဖြိုး—တန်ခိုးအရှင်။
ဆဗ္ဗညုဟု—မည်ရကျော်ထင်၊
ဦးညွှတ်တွား—ဘုရားမြတ်သခင်။

၂၇။ ကြည်ညိုလေးမြတ်—ရေးစပ်နှိုင်းချိန်၊
လယ်တီပဏ္ဍိ—ကဝိကဝိန်။
သဒ္ဒါပွားလို့—နာကြားမြိန်မြိန်၊
ရွတ်ဆိုရေး—သှူပေးဉာဏ်စက်ရှိန်။

ရောင်ခြည်တော်ဘွင့်နှစ်လုံးဘွဲ့
မြန်မာကဗျာ ပြီး၏။

ဟံသာဝတီ စာအုပ်တိုက်
၉၅၇ ဗိုလ်အောင်ကျော်လမ်း ရန်ကုန်မြို့
(ဖုံး· ၁၀၁၀၅)